श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणम्

तृतीयाष्टकं – प्रपाठकः 1 - 6

Version 1.0 December 31, 2019

Table of Contents

3. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टकं 7

3.1 प्रथमः प्रपाठकः–नक्षत्रेष्टीनां याज्याऽनुवाक्या ब्राह्मणानि 7

3.1.1 अनुवाकं 1 – देवनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः 7

3.1.2 अनुवाकं 2 – यमनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः 12

3.1.3 अनुवाकं 3 – चान्द्रमसादीनां सप्तनामिष्टीनां याज्यानुवाक्याः 17

3.1.4 अनुवाकं 4 – देव नक्षत्रेष्टिब्राह्मणम् 19

3.1.5 अनुवाकं 5 – यमनक्षत्रेष्टिब्राह्मणम् 26

3.1.6 अनुवाकं 6 – चान्द्रमसादीष्टिब्राह्मणम् 34

Appendix (of expansions) 41

3.2 द्वितीयः प्रपाठकः – दशपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम् 45

3.2.1 अनुवाकं 1 – वथ्सापाकरणम् 45

3.2.2 अनुवाकं 2 – बर्हिराहरणम् 48

3.2.3 अनुवाकं 3 – दोहनम् 52

3.2.4 अनुवाकं 4 – हविर्निर्वापः 57

3.2.5 अनुवाकं 5 – व्रीह्यवघातः 61

3.2.6 अनुवाकं 6 – तण्डुलपेषणम् 66

3.2.7 अनुवाकं 7 – कपालोपधानम् 68

3.2.8 अनुवाकं 8 – पुरोडाशानिष्पादनम् 71

3.2.9 अनुवाकं 9 – वेदिकरणम् 76

3.2.10 अनुवाकं 10 – इध्माबर्हिः सादनम्.....83
3.3 तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः – दर्.शपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्.....87
3.3.1 अनुवाकं 1 – स्त्रुख्संमार्गः.....87
3.3.2 आनुवाकं 2 – सम्मार्जनानामग्नौ प्रहरणम्..... 89
3.3.3 अनुवाकं 3 – पत्नीसंनहनम्.....92
3.3.4 अनुवाकं 4 – आज्योत्पवनम्..... 94
3.3.5 अनुवाकं 5 – आज्यग्रहणम्.....97
3.3.6 अनुवाकं 6 – स्त्रुख्सादनम्..... 99
3.3.7 अनुवाकं 7 – आघारः.....104
3.3.8 अनुवाकं 8 – इडाभक्षणम्.....109
3.3.9 अनुवाकं 9 – प्रस्तरप्रहारादिकम्.....114
3.3.10 अनुवाकं 10 – पत्नीयोक्रविमोकः.....119
3.3.11 अनुवाकं 11 – उपवेषोपगूहनम्.....121
3.4 तृतीयाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – पुरुषमेधः.....125
3.4.1 ळ 3.4.19 –पुरुषमेधः.....125
3.5 तृतीयाष्टके पञ्चमः प्रपाठकः – इष्टिहौत्रम्.....134
3.5.1 अनुवाकं 1 – होतुर्जपः पुरस्ताथ् सामिधेनीनाम्.....134
3.5.2 अनुवाकं 2 – सामिधेनीम्रन्वाह.....134
3.5.3 अनुवाकं 3 – प्रमुक्त्वा निविदोऽनूच्य देवता आवाहयति.....136
3.5.4 अनुवाकं 4 – स्रुचावादापयति.....136

3.5.5 अनुवाकं 5 – प्रयाजाः.....137
3.5.6 अनुवाकं 6 – अज्यभागयोः पुरोनुवाक्ये.....137
3.5.7 अनुवाकं 7 – हविषां याज्यानुवाक्याः 138
3.5.8 अनुवाकं 8 – इडोपाह्वानाम्.....141
3.5.9 अनुवाकं 9 – अनूयाजाः 143
3.5.10 अनुवाकं 10 – सूक्तावाकः.....143
3.5.11 अनुवाकं 11 – शंयुवाकः.....146
3.5.12 अनुवाकं 12 – पत्नीसंयाजानां याज्यानुवाक्याः.....146
3.5.13 अनुवाकं 13 – पत्नीसंयाजे सोमाह्वानम् 147
Appendix (of expansions) 150
3.6 तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः – पशुहौत्रम् 152
3.6.1 अनुवाकं 1 – यूपसंस्काराः 152
3.6.2 अनुवाकं 2 – प्रयाजविषया मैत्रावरुणप्रैषाः 154
3.6.3 अनुवाकं 3 – आप्रिय प्रयाजानां याज्याः.....157
3.6.4 अनुवाकं 4 – पर्यग्निकरणीया ऋचः.....159
3.6.5 अनुवाकं 5 – मैत्रावरुणप्रैषः.....160
3.6.6 अनुवाकं 6 – होतुरध्रिगुप्रैषः 160
3.6.7 अनुवाकं 7 – स्तोकविषयं मैत्रावरुणानुवचनम्.....162
3.6.8 अनुवाकं 8 – वपा पुरोडाशस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च 163
3.6.9 अनुवाकं 9 – तेषामेव याज्याः.....164

3.6.10 अनुवाकं 10 – मनोतासूक्तम् 164

3.6.11 अनुवाकं 11 – हविर्वनस्पतिस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च 167

3.6.12 अनुवाकं 12 – तेषामेव याज्याः 169

3.6.13 अनुवाकं 13 – अनूयाजप्रैषाः 170

3.6.14 अनुवाकं 14 – अनूयाजयाज्याः 173

3.6.15 अनुवाकं 15 – सूक्तवाकप्रैषाः.....174

==========

Version Notes

1st Version Number 0.0 dated 25th November 2017

2nd and Current Version Number 1.0 dated 31st December 2019

1. This Version replaces earlier version “0.0” dated November 25, 2017.

2. We have marked ‘||” (double ruk) at the end of vedic statements based on the book released under “Anandashram Series on TaittirIya Brahmanam containing bashya of Scholar Sayanacharya, 3d Edition published in 1979.

3. We have standardised some of the conventions and formatted this compilation to make reading easier.

4. We have/shall include Paata Bhedams in brackets wherever found applicable to the best of our efforts.

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टकं

3.1 प्रथमः प्रपाठकः–नक्षत्रेष्टीनां याज्याऽनुवाक्या ब्राह्मणानि

3.1.1 अनुवाकं 1 – देवनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.1.1

अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः । नक्षत्रं देवमिन्द्रियम् । इदमासां ँविचक्षणम् ।

हविरासं जुहोतन ॥ यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवः ।

यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा । स कृत्तिकाभिरभि सम्ँवसानः ।

अग्निर्नो देवः सुविते दधातु ॥ प्रजापते रोहिणी वेतु पत्नी ।

विश्वरूपा बृहती चित्रभानुः । **1 (10)**

T.B.3.1.1.2

सा नो यज्ञस्य सुविते दधातु । यथा जीवेम शरदः सवीराः ॥

रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।

प्रजापतिꣳ हविषा वर्द्धयन्ती । प्रिया देवाना–मुपयातु यज्ञम् ॥

सोमो राजा मृगशीर्.षेण आगन्न् । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां ँयजमाने दधातु ॥ **2 (10)**

T.B.3.1.1.3

यत् ते नक्षत्रं मृगशीर्.षमस्ति । प्रियꣳ राजन् प्रियतमं प्रियाणाम् ।
तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥
आर्द्रया रुद्रः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानां पतिरघ्नियानाम् ।
नक्षत्रमस्य हविषा विधेम । मा नः प्रजाꣳ रीरिषन् मोत वीरान् ॥
हेती रुद्रस्य परिणो वृणक्तु । आर्द्रा नक्षत्रं जुषताꣳ हविर्नः । **3 (10)**

T.B.3.1.1.4

प्रमुञ्चमानौ दुरितानि विश्वा । अपाघशꣳ सं नुदतामरातिम् ॥
पुनर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु । पुनर्वसू नः पुनरेतां ँयज्ञम् ।
पुनर्नो देवा अभियन्तु सर्वे । पुनः पुनर्वो हविषा यजामः ॥
एवा न देव्यदितिरनर्वा । विश्वस्य भर्त्री जगतः प्रतिष्ठा ।
पुनर्वसू हविषा वर्द्धयन्ती । प्रियं देवाना–मप्येतु पाथः ॥ **4 (10)**

T.B.3.1.1.5

बृहस्पतिः प्रथमं जायमानः । तिष्यं नक्षत्रमभि संबभूव ।

श्रेष्ठो देवानां पृतनासु जिष्णुः । दिशोऽनु सर्वा अभयन्नो अस्तु ॥

तिष्यः पुरस्तादुत मद्ध्यतो नः । बृहस्पति र्नः परिपातु पश्चात् ।

बाधेतान् द्वेषो अभयं कृणुताम् । सुवीर्यस्य पतयः स्याम ॥

इदꣳ सर्पेभ्यो हविरस्तु जुष्टम् ।

आश्रेषा येषा–मनुयन्ति चेतः । **5 (10)**

T.B.3.1.1.6

ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति । तेनः सर्पासो हवमागमिष्ठाः ॥

ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः । ये दिवं देवीमनु सञ्चरन्ति ।

येषामाश्रेषा अनुयन्ति कामम् । तेभ्यः सर्पेभ्यो मधुमज्जुहोमि ॥

उपहूताः पितरो ये मघासु । मनोजवसः सुकृतः सुकृत्याः ।

ते नो नक्षत्रे हवमागमिष्ठाः । स्वधाभि र्यज्ञं प्रयतं जुषन्ताम् ॥ **6 (10)**

T.B.3.1.1.7

ये अग्निदग्धा येऽनग्नि–दग्धाः । येऽमुं ँलोकं पितरः क्षियन्ति ।

याꣳश्च विद्मयाꣳ उ च न प्रविद्म । मघासु यज्ञꣳ सुकृतं जुषन्ताम् ॥

गवां पतिः फल्गुनीनामसि त्वम् । तदर्यमन् वरुण मित्र चारु ।

तं त्वा वयꣳ सनितारꣳ सनीनाम् । जीवा जीवन्तमुप सम्ँविशेम ॥

येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता ।

यस्य देवा अनु सम्ँयन्ति चेतः । **7 (10)**

T.B.3.1.1.8

अर्यमा राजाऽजरस्तुविष्मान् । फल्गुनीना–मृषभो रोरवीति ॥

श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनीस्तस्य वित्तात् ।

अस्मभ्यं क्षत्रमजरꣳ सुवीर्यम् । गोमदश्व–वदुप-सन्नुदेह ॥

भगो ह दाता भग इत् प्रदाता । भगो देवीः फल्गुनीराविवेश ।

भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवैः सधमादं मदेम ॥ **8 (10)**

T.B.3.1.1.9

आयातु देवः सवितोपयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन ।

वहन्. हस्तꣳ सुभगं विद्मनापसम् । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ ॥

हस्तः प्रयच्छ त्वमृतं ँवसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् ।

दातारमद्य सविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञम् ॥

त्वष्टा नक्षत्रमभ्येति चित्राम् ।

सुभꣳ ससं ँयुवतिꣳ रोचमानाम् । **9 (10)**

T.B.3.1.1.10

निवेशय–न्नमृतान् मर्त्याꣳश्च । रूपाणि पिꣳशन् भुवनानि विश्वा ॥

तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टाम् । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यम् ।

तन्नः प्रजां ँवीरवतीꣳ सनोतु । गोभिर्नो अश्वैः समनक्तु यज्ञम् ॥

वायुर्नक्षत्र–मभ्येति निष्ट्याम् । तिग्मशृङ्गो वृषभो रोरुवाणः ।

समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषाꣳसि नुदतामरातीः ॥ **10 (10)**

T.B.3.1.1.11

तन्नो वायस्तदु निष्ट्या शृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यम् ।

तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामम् । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥

दूरमस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे ।

तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञम् । पश्चात् पुरस्ता–दभयन्नो अस्तु ॥

नक्षत्राणा–मधिपत्नी विशाखे ।

श्रेष्ठाविन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ । **11 (10)**

T.B.3.1.1.12

विषूचः शत्रू–नपबाधमानौ । अप क्षुधं नुदतामरातिम् ॥

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।

तस्यां देवा अधि सम्ँवसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्ताम् ॥

पृथ्वी सुवर्चा युवतिः सजोषाः । पौर्णमास्युदगा–च्छोभमाना ।

आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा ।

उरुं दुहां ँयजमानाय यज्ञम् ( ) ॥ **12 (10)**

(चित्रभानुर्– यजमाने दधातु – हविर्नः – पाथ – श्वेतो – जुषन्तां – चेतो – मदेम – रोचमाना – मरातीर् – गोपौ – यज्ञं) (A1)

3.1.2 अनुवाकं 2 – यमनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.2.1

ऋद्ध्यास्म हव्यैर्–नमसोप सद्य । मित्रं देवं मित्रधेयन्नो अस्तु ।

अनूराधान्. हविषा वर्द्धयन्तः । शतं जीवेम शरदः सवीराः ॥

चित्रं नक्षत्र–मुदगात् पुरस्तात् । अनूराधास इति यद् वदन्ति ।

तन्मित्र एति पथिभि र्देवयानैः । हिरण्ययै र्विततै–रन्तरिक्षे ॥

इन्द्रो ज्येष्ठामनु नक्षत्रमेति । यस्मिन् वृत्रं ँवृत्र तूर्ये ततार । **13 (10)**

T.B.3.1.2.2

तस्मिन् वयममृतं दुहानाः । क्षुधं तरेम दुरितिं दुरिष्टिम् ॥

पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे । अषाढाय सहमानाय मीढुषे ।

इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्–दुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकम् ॥

मूलं प्रजां ँवीरवतीं ँविदेय । पराच्येतु निर्.ऋतिः पराचा ।

गोभि र्नक्षत्रं पशुभिः समक्तम् ।

अहर्भूयाद्–यजमानाय मह्यम् ॥ **14 (10)**

T.B.3.1.2.3

अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।

पराचीं ँवाचा निर्.ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यम् ॥

या दिव्या आपः पयसा सं बभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।

यासामषाढा अनुयन्ति कामम् । ता न आपः श᳡ स्योना भवन्तु ॥

याश्च कूप्या याश्च नाद्याः समुद्रियाः ।

याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः । **15 (10)**

T.B.3.1.2.4

यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः शꣳ स्योना भवन्तु ॥

तन्नो विश्वे उप शृण्वन्तु देवाः । तदषाढा अभि सम्ँयन्तु यज्ञम् ।

तन्नक्षत्रं प्रथतां पशुभ्यः । कृषिर् वृष्टिर् यजमानाय कल्पताम् ॥

शुभ्राः कन्या युवतयः सुपेशसः । कर्मकृतः सुकृतो वीर्यावतीः ।

विश्वान् देवान्. हविषा वर्द्धयन्तीः ।

अषाढाः काममुपयान्तु यज्ञम् ॥ **16 (10)**

T.B.3.1.2.5

यस्मिन् ब्रह्माऽभ्यजयथ् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोक मिदमूच सर्वम् ।

तन्नो नक्षत्रमभिजिद् विजित्य । श्रियं दधा–त्वहृणीयमानम् ॥

उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्रमभिजिद् विचष्टाम् ।

तस्मिन् वयं पृतनाः सं जयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामम् ॥

शृण्वन्ति श्रोणा–ममृतस्य गोपाम् ।

पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचम् । **17 (10)**

T.B.3.1.2.6

महीं देवीं ँविष्णुपत्नी–मजूर्याम् । प्रतीचीमेनाᳬ हविषा यजामः ॥

त्रेधा विष्णु–रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी–मन्तरिक्षम् ।

तच्छ्रोणैति श्रव इच्छमाना । पुण्यᳬ श्लोकं ँयजमानाय कृण्वती ॥

अष्टौ देवा वसवः सोम्यासः । चतस्रो देवी रजराः श्रविष्ठाः ।

ते यज्ञं पान्तु रजसः परस्तात् ।

सम्ँवथ्सरीण–ममृतᳬ स्वस्ति ॥ **18 (10)**

T.B.3.1.2.7

यज्ञं नः पान्तु वसवः पुरस्तात् । दक्षिणतो–ऽभियन्तु श्रविष्ठाः ।

पुण्यं नक्षत्रमभि सम्ँविशाम । मा नो अराति–रघशᳬसा गन्न् ॥

क्षत्रस्य राजा वरुणोऽधिराजः । नक्षत्राणाᳬ शतभिषग् वसिष्ठः ।

तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शतᳬ सहस्रा भेषजानि धत्तः ॥

यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्ँयन्तु देवाः । **19(10)**

T.B.3.1.2.8

तन्नो नक्षत्रᳬ शतभिषग् जुषाणम् । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥

अज एकपादुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः ।

तस्य देवाः प्रसवं यँन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ॥

विभ्राजमानः समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष–मरुहद–गन्द्याम् ।

तꣳ सूर्यं देव–मजमेकपादम् । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ **20 (10)**

T.B.3.1.2.9

अहिर् बुद्ध्निय: प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणाम् ।

तं ब्राह्मणाः सोमपाः सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ॥

चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान्. वदन्ति ।

ते बुद्धनियं परिषद्यꣳ स्तुवन्तः । अहिꣳ रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थाम् । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ । **21 (10)**

T.B.3.1.2.10

इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञम् ॥

क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वाꣳ अन्वेतु पूषा ।

अन्नꣳ रक्षन्तौ बहुधा विरूपम् । वाजꣳ सनुतां यजमानाय यज्ञम् ॥

तदश्विना–वश्वयुजोपयाताम् । शुभं गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः ।

स्वं नक्षत्रꣳ हविषा यजन्तौ ।

मद्ध्वा संपृक्तौ यजुषा समक्तौ ॥ **22 (10)**

T.B.3.1.2.11

यौ देवानां भिषजौ हव्यवाहौ । विश्वस्य दूता–वमृतस्य गोपौ ।

तौ नक्षत्रं जुजुषाणो–पयाताम् । नमोऽश्विभ्यां कृणुमो–ऽश्वयुग्भ्याम् ॥

अप पाप्मानं भरणीर्भरन्तु । तद् यमो राजा भगवान्. विचष्टाम् ।

लोकस्य राजा महतो महान्. हि । सुगं नः पन्थामभयं कृणोतु ॥

यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मि–न्नेनमभ्यषिंचन्त देवाः ( ) ।

तदस्य चित्रꣳ हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥

"निवेशनी {1}" "यत्ते देवा अदधुः {2}" ॥ **23 (13)**

(ततार – मह्यं – प्रासचीर्या – यान्तु यज्ञं – वाँचꣳ – स्वस्ति – देवा–अनु यन्ति सर्वे–वाजबस्त्यौ–समक्तौ–देवा स्त्रीणि च) (A2)

3.1.3 अनुवाकं 3 – चान्द्रमसादीनां सप्तनामिष्टीनां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.3.1

"नवो नवो भवति जायमानो {3]" "यमादित्या अꣳशुमाप्याययन्ति {4}"॥ ये विरूपे समनसा सम्ँव्ययन्ती ।

समानं तन्तुं परि तातनाते । विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे ।

ते नो नक्षत्रे हवमागमेतम् ॥ वयं देवी ब्रह्मणा सम्ँविदानाः ।

सुरत्नासो देववीतिं दधानाः । अहोरात्रे हविषा वर्द्धयन्तः ।

अति पाप्मान–मतिमुक्त्या गमेम ॥ प्रत्युवदृश्यायती । **24 (10)**

T.B.3.1.3.2

व्युच्छन्ती दुहिता दिवः । अपो मही वृणुते चक्षुषा ॥

तमो ज्योतिष्कृणोति सूनरी । उदुस्त्रियाः सचते सूर्यः ।

स चा उद्यन्नक्षत्र–मर्चिमत् । तवेदुषो व्युषि सूर्यस्य च ॥

सं भक्तेन गमेमहि । तन्नो नक्षत्र–मर्चिमत् । भानुमत्तेज उच्चरत् ।

उप यज्ञ–मिहागमत् ॥ **25 (10)**

T.B.3.1.3.3

प्र नक्षत्राय देवाय । इन्द्रायेन्दुꣳ हवामहे ।

स नः सविता सुवथ् सनिम् । पुष्टिदां ँवीरवत्तमम् ॥

"**उदुत्यं {5}**" "**चित्रम् {6}**"॥

"**अदितिर्न उरुष्यतु {7}**" "**महीमूषु मातरम् {8}** ॥

"**इदं ँविष्णुः{9}**" "**प्रतद्विष्णुः {10]**" ॥

"**अग्निर्मूर्द्धा {11}**" "**भुवः {12}**" ॥

"**अनु नोऽद्यानुमति {13}**" "**रन्विदनुमते त्वम् {14}**" ॥

"हव्यवाहꣳ {15}" "स्विष्टम् {16}" ( ) ॥ **26 (10)**

(आयत्य – गमथ् – स्विष्टम्) (A3)

3.1.4 अनुवाकं 4 – देव नक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.4.1

अग्निर्वा अकामयत । अन्नादो देवानाꣳ स्यामिति ।

स एतमग्नये कृत्तिकाभ्यः पुरोडाश–मष्टाकपालं निरवपत् ।

ततो वै सोऽन्नादो देवानामभवत् । अग्निर्वै देवानामन्नादः ॥

यथा ह वा अग्निर् देवना–मन्नादः ।

एवꣳ ह वा एष मनुष्याणां भवति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद ॥ सोऽत्र जुहोति ।

अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्यः स्वाहा । अम्बायै स्वाहा दुलायै स्वाहा ।

नितत्न्यै स्वाहा ऽभ्रयन्त्यै स्वाहा ।

मेघयन्त्यै स्वाहा वर्.षयन्त्यै स्वाहा ।

चुपुणीकायै स्वाहेति ॥ **27 (15)**

T.B.3.1.4.2

प्रजापतिः प्रजा असृजत । ता अस्माथ् सृष्टाः पराचीरायन्न् ।

तासाꣳ रोहिणी–मभ्यद्ध्यायत् । सोऽकामयत । उप माऽऽवर्तेत ।

समेनया गच्छेयेति । स एतं प्रजापतये रोहिण्यै चरुं निरवपत् ।

ततो वै सा तमुपावर्तत । समेनया ऽगच्छत ॥

उप ह वा एनं प्रियमावर्तते । सं प्रियेण गच्छते ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद ॥ सोऽत्र जुहोति ।

प्रजापतये स्वाहा रोहिण्यै स्वाहा ।

रोचमानायै स्वाहा प्रजाभ्यः स्वाहेति ॥ **28 (16)**

T.B.3.1.4.3

सोमो वा अकामयत । ओषधीनाꣳ राज्य–मभिजयेयमिति ।

स एतꣳ सोमाय मृगशीर्.षाय श्यामाकं चरुं पयसि निरवपत् ।

ततो वै स ओषधीनाꣳ राज्यमभ्यजयत् ।

समानानाꣳ ह वै राज्यमभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

सोमाय स्वाहा मृगशीर्.षाय स्वाहा ।

इन्वकाभ्यः स्वाहौषधीभ्यः स्वाहा ।

राज्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **29 (11)**

T.B.3.1.4.4

रुद्रो वा अकामयत । पशुमान्थ् स्यामिति ।

स एतꣳ रुद्रायार्द्रायै प्रैयङ्गवं चरुं पयसि निरवपत् ।

ततो वै स पशुमानभवत् । पशुमान्. ह वै भवति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद ।

सोऽत्र जुहोति । रुद्राय स्वाहा ऽऽर्द्रायै स्वाहा ।

पिन्वमानायै स्वाहा पशुभ्यः स्वाहेति ॥ **30 (10)**

T.B.3.1.4.5

ऋक्षा वा इयमलोमकाऽऽसीत् । साऽकामयत ।

ओषधीभिर्–वनस्पतिभिः प्रजायेयेति ।

सैतमदित्यै पुनर्वसुभ्यां चरुं निरवपत् ।

ततो वा इयमोषधीभिर्–वनस्पतिभिः प्राजायत ।

प्रजायते ह वै प्रजया पशुभिः । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति । अदित्यै स्वाहा पुनर्वसुभ्याम् ।

स्वाहाऽऽभूत्यै स्वाहा प्रजात्यै स्वाहेति ॥ **31 (11)**

T.B.3.1.4.6

बृहस्पतिर्वा अकामयत । ब्रह्मवर्चसी स्यामिति ।

स एतं बृहस्पतये तिष्याय नैवारं चरुं पयसि निरवपत् ।

ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यभवत् । ब्रह्मवर्चसी ह वै भवति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

बृहस्पतये स्वाहा तिष्याय स्वाहा । ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति ॥ **32 (10)**

T.B.3.1.4.7

देवासुराः सम्ँयत्ता आसन् ।

ते देवाः सर्पेभ्य आश्रेषाभ्य आज्ये करम्भं निरवपन् ।

तानेताभिरेव देवता–भिरुपानयन् ।

एताभिर्ह वै देवताभिर्–द्विषन्तं भ्रातृव्य–मुपनयति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

सर्पेभ्यः स्वाहाऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहा । दन्दशूकेभ्यः स्वाहेति ॥ **33 (9)**

T.B.3.1.4.8

पितरो वा अकामयन्त । पितृलोक ऋद्ध्नुयामेति ।

त एतं पितृभ्यो मघाभ्यः पुरोडाशꣳ षट्कपालं निरवपन्न् ।

ततो वै ते पितृलोक आद्ध्नुवन्न् । पितृलोके ह वा ऋध्नोति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति ।

पितृभ्यः स्वाहा मघाभ्यः । स्वाहा ऽनघाभ्यः स्वाहा ऽगदाभ्यः ।

स्वाहा ऽरुन्धतीभ्यः स्वाहेति ॥ **34 (11)**

T.B.3.1.4.9

अर्यमा वा अकामयत । पशुमान्थ् स्यामिति ।

स एतमर्यम्णे फल्गुनीभ्यां चरुं निरवपत् । ततो वै स पशुमानभवत् ।

पशुमान्. ह वै भवति । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद ।

सोऽत्र जुहोति । अर्यम्णे स्वाहा फल्गुनीभ्याꣳ स्वाहा ।

पशुभ्यः स्वाहेति ॥ **35 (10)**

T.B.3.1.4.10

भगो वा अकामयत । भगी श्रेष्ठी देवानाꣳ स्यामिति ।

स एतं भगाय फल्गुनीभ्यां चरुं निरवपत् ।

ततो वै स भगी श्रेष्ठी देवानामभवत् ।

भगी ह वै श्रेष्ठी समानानां भवति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

भगाय स्वाहा फल्गुनीभ्याᳬ स्वाहा । श्रैष्ठ्याय स्वाहेति ॥ **36 (10)**

T.B.3.1.4.11

सविता वा अकामयत । श्रन्मे देवा दधीरन् । सविता स्यामिति ।

स एतꣳ सवित्रे हस्ताय पुरोडाशं द्वादशकपालं निरवपदाशूनां

ँव्रीहीणाम् । ततो वै तस्मै श्रद्देवा अदधत । सविताऽभवत् ।

श्रद्ध वा अस्मै मनुष्या दधते । सविता समानानां भवति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

सवित्रे स्वाहा हस्ताय । स्वाहा ददते स्वाहा पृणते ।

स्वाहा प्रयच्छते स्वाहा प्रतिगृभ्णते स्वाहेति ॥ **37 (14)**

T.B.3.1.4.12

त्वष्टा वा अकामयत । चित्रं प्रजां ँविन्देयेति ।

स एतं त्वष्ट्रे चित्रायै पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपत् ।

ततो वै स चित्रं प्रजामविन्दत । चित्रꣳ ह वै प्रजां ँविन्दते ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

त्वष्ट्रे स्वाहा चित्रायै स्वाहा ।

चैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहेति ॥ **38 (10)**

T.B.3.1.4.13

वायुर्वा अकामयत । कामचारमेषु लोकेष्वभिजयेयमिति ।

स एतद्–वायवे निष्ट्यायै गृष्ट्यै दुग्धं पयो निरवपत् ।

ततो वै स कामचारमेषु लोकेष्वभ्यजयत् ।

कामचारꣳ ह वा एषु लोकेष्वभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति । वायवे स्वाहा निष्ट्यायै स्वाहा ।

कामचाराय स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **39 (10)**

T.B.3.1.4.14

इन्द्राग्नी वा अकामयेताम् । श्रैष्ठ्यं देवाना–मभिजयेवेति ।

तावेतमिन्द्राग्निभ्यां ँविशाखाभ्यां पुरोडाश–मेकादशकपालं

निरवपताम् । ततो वै तौ श्रैष्ठ्यं देवाना–मभ्यजयताम् ।

श्रैष्ठ्यꣳ ह वै समानानामभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

इन्द्राग्निभ्याᳬ स्वाहा विशाखाभ्याᳬ स्वाहा ।

श्रैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **40 (10)**

T.B.3.1.4.15

अथैतत्–पौर्णमास्या आज्यं निर्वपति । कामो वै पौर्णमासी ।

काम आज्यम् । कामेनैव कामᳬ समर्द्धयति ।

क्षिप्रमेनᳬ स काम उपनमति । येन कामेन यजते । सोऽत्र जुहोति ।

पौर्णमास्यै स्वाहा कामाय स्वाहाऽऽगत्यै स्वाहेति ॥ **41 (8)**

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 4th Anuvakam

(अग्निः पञ्चदश – प्रजापतिः षोडश – सोम एकादश – रुद्रो दश – र्.क्षैकादश – बृहस्पतिर् दश – देवासुरा नव – पितर एकादशा–र्यमा–भगो दश दश–सविता चतुर्दश–त्वष्टा–वायु–रिन्द्राग्नी दश दशा–थैतत् पौर्णमास्या अष्टौ पञ्चदश) *(A4)*

3.1.5 अनुवाकं 5 – यमनक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.5.1

मित्रो वा अकामयत । मित्रधेयमेषु लोकेष्वभि जयेयमिति ।

स एतं मित्रायानूराधेभ्यश्चरुं निरवपत् ।

ततो वै स मित्रधेयमेषु लोकेष्वभ्यजयत् ।

मित्रधेयꣳ ह वा एषु लोकेष्वभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

मित्राय स्वाहा ऽनूराधेभ्यः स्वाहा ।

मित्रधेयाय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **42 (10)**

T.B.3.1.5.2

इन्द्रो वा अकामयत । ज्यैष्ठ्यं देवाना–मभिजयेयमिति ।

स एतमिन्द्राय ज्येष्ठायै पुरोडाश–मेकादशकपालं

निरवपन्महाव्रीहीणाम् ।

ततो वै स ज्यैष्ठ्यं देवानामभ्यजयत् ।

ज्यैष्ठ्यꣳ ह वै समानाना–मभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति । इन्द्राय स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा ।

ज्यैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **43 (10)**

T.B.3.1.5.3

प्रजापतिर्वा अकामयत । मूलं प्रजां ँविन्देयेति ।

स एतं प्रजापतये मूलाय चरुं निरवपत् ।

ततो वै स मूलं प्रजामविन्दत । मूलꣳ ह वै प्रजां ँविन्दते ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा । प्रजायै स्वाहेति ॥ **44 (10)**

T.B.3.1.5.4

आपो वा अकामयन्त । समुद्रं काममभिजयेमेति ।

ता एतमद्भ्योऽषाढाभ्यश्चरुं निरवपन् ।

ततो वै ताः समुद्रं काममभ्यजयन् । समुद्रꣳ ह वै काममभिजयति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

अद्भ्यः स्वाहा ऽषाढाभ्यः स्वाहा । समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा ।

अभिजित्यै स्वाहेति ॥ **45 (11)**

T.B.3.1.5.5

विश्वे वै देवा अकामयन्त । अनपजय्यं जयेमेति ।

त एतं ँविश्वेभ्यो देवेभ्योऽषाढाभ्यश्चरुं निरवपन् ।

ततो वै तेऽनपजय्य–मजयन् । अनपजय्यꣳ ह वै जयति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा ऽषाढाभ्यः स्वाहा ।

अनपजय्याय स्वाहा जित्यै स्वाहेति ॥ **46 (10)**

T.B.3.1.5.6

ब्रह्म वा अकामयत । ब्रह्मलोकमभिजयेयमिति ।

तदेतं ब्रह्मणेऽभिजिते चरुं निरवपत् ।

ततो वै तद्ब्रह्मलोकमभ्यजयत् । ब्रह्मलोकꣳ ह वा अभिजयति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद ।

सोऽत्र जुहोति । ब्रह्मणे स्वाहा ऽभिजिते स्वाहा ।

ब्रह्मलोकाय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **47 (10)**

T.B.3.1.5.7

विष्णुर्वा अकामयत । पुण्यꣳ श्लोकꣳ शृण्वीय ।

न मा पापी कीर्तिरागच्छेदिति ।

स एतं ँविष्णवे श्रोणायै पुरोडाशं त्रिकपालं निरवपत् ।

ततो वै स पुण्यꣳ श्लोकम शृणुत । नैनं पापी कीर्तिरा– गच्छत् ।

पुण्यꣳ ह वै श्लोकꣳ शृणुते । नैनं पापी कीर्तिरागच्छति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

विष्णवे स्वाहा श्रोणायै स्वाहा ।

श्लोकाय स्वाहा श्रुताय स्वाहेति ॥ **48 (13)**

T.B.3.1.5.8

वसवो वा अकामयन्त । अग्रं देवतानां परीयामेति ।

त एतं ँवसुभ्यः श्रविष्ठाभ्यः पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपन्न् ।

ततो वै तेऽग्रं देवतानां पर्यायन्न् । अग्रꣳ ह वै समानानां पर्येति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

वसुभ्यः स्वाहा श्रविष्ठाभ्यः स्वाहा ।

अग्राय स्वाहा परीत्यै स्वाहेति ॥ **49 (10)**

T.B.3.1.5.9

इन्द्रो वा अकामयत । दृढो ऽशिथिलः स्यामिति ।

स एतं ँवरुणाय शतभिषजे भेषजेभ्यः पुरोडाशं दशकपालं

निरवपत्–कृष्णानां ँव्रीहीणाम् ।

ततो वै स दृढोऽशिथिलोऽभवत् । दृढो ह वा अशिथिलो भवति ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

वरुणाय स्वाहा शतभिषजे स्वाहा ।

भेषजेभ्यः स्वाहेति ॥ **50 (10)**

T.B.3.1.5.10

अजो वा एकपादकामयत । तेजस्वी ब्रह्मवर्चसी स्यामिति ।

स एतमजायैकपदे प्रोष्ठपदेभ्यश्चरुं निरवपत् ।

ततो वै स तेजस्वी ब्रह्मवर्चस्यभवत् ।

तेजस्वी ह वै ब्रह्मवर्चसी भवति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति ।

अजायैकपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्यः स्वाहा ।

तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति ॥ **51 (10)**

T.B.3.1.5.11

अहिर्वै बुद्ध्नियोऽकामयत । इमां प्रतिष्ठां विन्देयेति ।

स एतमहये बुद्ध्नियाय प्रोष्ठपदेभ्यः पुरोडाशं भूमिकपालं निरवपत् ।

ततो वै स इमां प्रतिष्ठा–मविन्दत । इमाꣳ ह वै प्रतिष्ठां विन्दते ।

य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति ।

अहये बुद्ध्निया॒य स्वाहा॑ प्रोष्ठप॒देभ्यः॒ स्वाहा॑ ।

प्र॒ति॒ष्ठायै॒ स्वाहेति॑ ॥ **52 (10)**

T.B.3.1.5.12

पू॒षा वा अ॑कामयत । प॒शु॒मान्थ् स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तं पू॒ष्णो रे॒वत्यै॑ च॒रुं निर॑वपत् । ततो॒ वै स प॑शु॒मान॑भवत् ।

प॒शु॒मान्. ह॒ वै भ॑वति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॒ यज॑ते । य उ॑ चैनदे॒वं वेद॑ ।

सोऽत्र॑ जुहोति । पू॒ष्णे स्वाहा॑ रे॒वत्यै॒ स्वाहा॑ ।

प॒शुभ्यः॒ स्वाहेति॑ ॥ **53 (10)**

T.B.3.1.5.13

अ॒श्विनौ॒ वा अ॑कामयेताम् । श्रोत्र॒स्विना॒वब॑धिरौ स्या॒वेति॑ ।

ता॒वे॒तम॒श्विभ्या॑–मश्व॒युग्भ्यां॑ पुरो॒डाशं॑ द्विकपा॒लं निर॑वपताम् ।

ततो॒ वै तौ श्रोत्र॒स्विना॒वब॑धिरा–वभवताम् ।

श्रोत्र॒स्वी ह॒ वा अब॑धिरो भवति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॒ यज॑ते ।

य उ॑ चैनदे॒वं वेद॑ । सोऽत्र॑ जुहोति ।

अ॒श्विभ्या॒ꣳ स्वाहाऽश्व॒युग्भ्या॒ꣳ स्वाहा॑ ।

श्रोत्रा॑य॒ स्वाहा॒ श्रुत्यै॒ स्वाहेति॑ ॥ **54 (10)**

T.B.3.1.5.14

यमो वा अकामयत । पितॄणाꣳ राज्य–मभिजयेयमिति ।

स एतं ँयमायापभरणीभ्यश्चरुं निरवपत् ।

ततो वै स पितॄणाꣳ राज्यमभ्यजयत् ।

समानानाꣳ ह वै राज्यमभिजयति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

यमाय स्वाहा ऽपभरणीभ्यः स्वाहा ।

राज्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहेति ॥ **55 (10)**

T.B.3.1.5.15

अथैतद–मावास्याया आज्यं निर्वपति । कामो वा अमावास्या ।

काम आज्यम् । कामेनैव कामꣳ समर्द्धयति ।

क्षिप्रमेनꣳ स काम उपनमति । येन कामेन यजते । सोऽत्र जुहोति ।

अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽऽगत्यै स्वाहेति ॥ **56 (8)**

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 5th Anuvakam

(मित्र – इन्द्रः – प्रजापतिर् दश दशा – प एकादश – विश्वे ब्रह्म दशदश – विष्णु स्त्रयोदश – वसव – इन्द्रोऽ – जोऽहिर्वै – बुद्ध्नियः – पुषा – ऽश्विनौ – यमो दशदशा – थैतद – मावास्याया अष्टौ पञ्चदश) *(A5)*

3.1.6 अनुवाकं 6 – चान्द्रमसादीष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.6.1

चन्द्रमा वा अकामयत ।

अहोरात्रा–नद्र्धमासान्–मासा–नृतून्थ्– सम्ँवथ्सर–माप्त्वा ।

चन्द्रमसः सायुज्यꣳ सलोकता–माप्नुयामिति ।

स एतं चन्द्रमसे प्रतीदृश्यायै पुरोडाशं पञ्चदशकपालं निरवपत् ।

ततो वै सोऽहोरात्रा–नद्र्धमासान्–मासा–नृतून्थ्–सम्ँवथ्सर–

माप्त्वा ।

चन्द्रमसः सायुज्यꣳ सलोकतामाप्नोत् ।

अहोरात्रान्. ह वा अद्र्धमासान् मासान्–ऋतून्थ्–सम्ँवथ्सर–

माप्त्वा ।

चन्द्रमसः सायुज्यꣳ सलोकतामाप्नोति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं ँवेद । सोऽत्र जुहोति ।

चन्द्रमसे स्वाहा प्रतीदृश्यायै स्वाहा ।

अहोरात्रेभ्यः स्वाहा ऽद्र्धमासेभ्यः स्वाहा ।

मासेभ्यः स्वाहर्तुभ्यः स्वाहा । सम्ँवथ्सराय स्वाहेति ॥ **57 (15)**

T.B.3.1.6.2

अहोरात्रे वा अकामयेताम् । अत्यहोरात्रे मुच्येवहि ।

न नावहोरात्रे आप्नुयातामिति । ते एतमहोरात्राभ्यां चरुं निरवपताम् ।

द्वयानां ँव्रीहीणाम् । शुक्लानां च कृष्णानां च । सवात्योर्दुग्धे ।

श्वेतायै च कृष्णायै च । ततो वै ते अत्यहोरात्रे अमुच्येते ।

नैने अहोरात्रे आप्नुताम् । अति ह वा अहोरात्रे मुच्यते ।

नैनमहोरात्रे आप्नुतः । य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवँवेद ।

सोऽत्र जुहोति । अह्ने स्वाहा रात्रियै स्वाहा ।

अतिमुक्त्यै स्वाहेति ॥ **58 (17)**

T.B.3.1.6.3

उषा वा अकामयत । प्रिया ऽऽदित्यस्य सुभगा स्यामिति ।

सैतमुषसे चरुं निरवपत् ।

ततो वै सा प्रिया ऽऽदित्यस्य सुभगा ऽभवत् ।

प्रियो ह वै समानानाꣳ सुभगो भवति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । उषसे स्वाहा व्युष्ट्यै स्वाहा ।

व्यूषुष्यै स्वाहा व्युच्छन्त्यै स्वाहा । व्युष्टायै स्वाहेति ॥ **59 (11)**

T.B.3.1.6.4

अथैतस्मै नक्षत्राय चरुं निर्वपति । यथा त्वं देवानामसि ।

एवमहं मनुष्याणां भूयासमिति । यथा ह वा एतद्–देवानाम् ।

एवꣳ ह वा एष मनुष्याणां भवति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । नक्षत्राय स्वाहोदेष्यते स्वाहा ।

उद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा । हरसे स्वाहा भरसे स्वाहा ।

भ्राजसे स्वाहा तेजसे स्वाहा ।

तपसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति ॥ **60 (13)**

T.B.3.1.6.5

सूर्यो वा अकामयत । नक्षत्राणां प्रतिष्ठा स्यामिति ।

स एतꣳ सूर्याय नक्षत्रेभ्यश्चरुं निरवपत् ।

ततो वै स नक्षत्राणां प्रतिष्ठा ऽभवत् ।

प्रतिष्ठा ह वै समानानां भवति । य एतेन हविषा यजते ।

य उ चैनदेवं वेद । सोऽत्र जुहोति । सूर्याय स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहा ।

प्रतिष्ठायै स्वाहेति ॥ **61 (10)**

T.B.3.1.6.6

अथैतमदित्यै चरुं निर्वपति । इयं वा अदितिः ।

अस्यामेव प्रति तिष्ठति । सोऽत्र जुहोति ।

अदित्यै स्वाहा प्रतिष्ठायै स्वाहेति ॥ **62 (5)**

T.B.3.1.6.7

अथैतं विष्णवे चरुं निर्वपति । यज्ञो वै विष्णुः ।

यज्ञ एवान्ततः प्रति तिष्ठति । सोऽत्र जुहोति ।

विष्णवे स्वाहा यज्ञाय स्वाहा । प्रतिष्ठायै स्वाहेति ॥ **63 (6)**

(चन्द्रमाः पञ्चदशा – होरात्रे सप्तद – शोषा एकादशा – थैतस्मै नक्षत्ताय त्रयोदश – सूर्यो दशा – थैतमदित्यै पञ्चा – थैतं ँविष्णवे षट्थ् सप्त) (A6)

Special Korvai

[सविताऽऽशूनां ँव्रीहीणामिन्द्रो महाव्रीहीणामिन्द्रः कृष्णानां ँव्रीहीणामहोरात्रे द्वयानां ँव्रीहीणाम् । पितरः षट्कपालꣳ सविता द्वादशकपालमिन्द्राग्नी एकादशकपालमिन्द्र एकादशकपालमिन्द्रो दशकपालं ँविष्णुस्त्रिकपालमहिर् भूमिकपालमश्विनौ द्विकपालं चन्द्रमाः पञ्चदशकपालमग्निरत्वष्टा वसवोऽष्टाकपालमन्यत्र चरुम् । रुद्रोऽर्यमा पूषा पशुमान्थ् स्याꣳ सोमो रुद्रो बृहस्पतिः पयसि वायुः पयः सोमो वायुरिन्द्राग्नी मित्र इन्द्र आपो ब्रह्म यमोऽभिजित्यै त्वष्टा प्रजापतिः प्रजायै पौर्णमास्या अमावास्याया आगत्यै विश्वे जित्या अश्विनौ श्रुत्यै । ब्रह्म तदेतं ँविष्णुः स एतं ँवायुः स एतदापस्ताः । पितरो विश्वे वसवोऽकामयन्तमेति त एतं निरवपन्न् ।

आपोऽकामयन्त मेति ता एतं निरवपन्न् । इन्द्राग्नी अश्विनावकामयेतां
ँवेति तावेतं निरवपदाम् । अहोरात्रे वा अकामयेतामिति ते एतं
निरवपताम् ।
अन्यत्राकामयतमिति स एतं निरवपत् । इन्द्राग्नी श्रैष्ठ्यमिन्द्रो
ज्यैष्ठ्यमिन्द्रो दृढः । आहिः सूर्योऽदित्यै विष्णवे प्रतिष्ठायै ।
सोमो यमः समानानाम् । अग्निर्नो रीरिषदन्यत्र रीरिषः]

[विदुषो हविषा य उ चैनदेवं ँवेद । इष्टिभिर्य उ चैना एवं ँवेद ।
अन्यत्र ब्राह्मणे य उ चैनमेवं ँवेद]

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 6 Anuvaakams :-

(अग्निर्न–ऋद्ध्यास्म–नवोनवो–ऽग्निर्–मित्र – श्चन्द्रमाः षट्)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(अग्निर्न – स्तन्नो वायु – रहिर्बूद्ध्नय – ऋक्षा वा इय –
मथैतत् पौर्णमास्या – अजो वा एकपाथ् – सूर्य स्त्रिषष्टिः)

First and Last Word 3rd Ashtakam 1st Prapaatakam :-

(अग्निर्नः – पातु प्रतिष्ठायै स्वाहेति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

==========

3.1Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3 Prapaatakam 1 (TB 3.1)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	12	120
Anuvakam 2	11	113
Anuvakam 3	3	30
Anuvakam 4	15	165
Anuvakam 5	15	152
Anuvakam 6	7	77
Total →	63	657

Appendix (of expansions)

T.B.3.1.2.11 – "निवेशनी {1}" "यत्ते देवा अदधुः {2}"

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।
सहस्रपोषꣳ सुभगा राणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ॥ {1}

यत्ते देवा अदधुर् भागधेयममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥ {2}

(Both {1] and {2] appearing in T.S.3.5.1.1)

T.B.3.1.3.1 – "नवो नवो भवति जायमानो {3]"

"यमादित्या अꣳशुमाप्याययन्ति {4}"

नवोनवो भवति जायमानोऽह्नां केतुरुषसा मेत्यग्रे ।
भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्रचन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ॥ {3]

यमादित्या अꣳशुमाप्याययन्ति यमक्षित–मक्षितयः पिबन्ति ।
तेन नो राजा वरुणो बृहस्पतिरा प्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥ {4]

(Both {3] and {4] appearing in T.S.2.4.14.1)

T.B.3.1.3.3 – "उदुत्यं {5}" "चित्रम् {6}"

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ॥ {5}

चित्रं देवाना–मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः ।

आऽ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳ सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ {6}

(Both {5] and {6] appearing in T.S.1.4.43.1

T.B.3.1.3.3 – "अदितिर्न उरुष्यतु {7}" "महीमूषु मातरम् {8}"

अदितिर्न उरुष्यत्वदितिः शर्म यच्छतु । अदितिः पात्वꣳ हसः ॥ {7}

महीमूषु मातरꣳ सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।

तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीꣳ सुशर्माणमदितिꣳ सुप्रणीतिं ॥ {8}

(Both {7] and {8] appearing in T.S.1.5.11.5)

T.B.3.1.3.3 – "इदं विष्णुः {9}" "प्रतद्विष्णुः {10}"

इदं विष्णुर् विचक्रमे त्रेधा नि दधे पदं ।

स मूढमस्य पाꣳ सुरे ॥ {9} **(Appearing in T.S.1.2.13.1)**

प्रतद्–विष्णुः स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ {10}

(Appearing in T.B.2.4.3.4)

T.B.3.1.3.3 – "अग्निर्मूर्धा {11}" "भुवः {12}"

अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं ।

अपाꣳ रेताꣳसि जिन्वति ॥ {11}

भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्भिः सचसे शिवाभिः ।

दिवि मूर्धानं दधिषे सुवर्.षां जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥ {12}

(Both {11] and {12] appearing in T.S.4.4.4.1

T.B.3.1.3.3 –"अनु नोऽद्यानुमति {13}" "रन्विदनुमते त्वम् {14}"

अनु नोऽद्याऽनुमतिर् यज्ञं देवेषु मन्यतां ।

अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः ॥ {13}

अन्विदनुमते त्वं मन्यासै शञ्चनः कृधि ।

क्रत्वे दक्षाय नो हिनु प्रण आयूꣳषि तारिषः ॥ {14}

(Both {13] and {14] appearing in T.S.3.3.11.3)

T.B.3.1.3.3 – "हव्यवाह꣣ {15}" "स्विष्टम् {16}"

हव्यवाह–मभिमातिषाऽहम् । रक्षोहणं पृतनासु जिष्णुम् ।
ज्योतिष्मन्तं दीद्यतं पुरन्धिम् । अग्नि꣣ स्विष्टकृतमा हुवेम ॥ {15}

स्विष्टमग्ने अभि तत् पृणाहि । विश्वा देव पृतना अभिष्य ।
उरुं नः पन्थां प्रदिशन्वि भाहि । ज्योतिष्मद्धेह्यजरं न आयुः ॥ {16}

(Both {15] and {16] appearing in T.B.2.4.1.4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.2 द्वितीयः प्रपाठकः – दशपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्

3.2.1 अनुवाकं 1 – वथ्सापाकरणम्

T.B.3.2.1.1

तृतीयस्यामितो दिवि सोम आसीत् । तं गायत्र्याहरत् ।

तस्य पर्णमच्छिद्यत । तत् पर्णोऽभवत् । तत् पर्णस्य पर्णत्वम् ।

ब्रह्म वै पर्णः । यत् पर्णशाखया वथ्सानपाकरोति ।

ब्रह्मणैवैनानपाकरोति ॥ गायत्रो वै पर्णः । गायत्राः पशवः । **1 (10)**

T.B.3.2.1.2

तस्मात् त्रीणित्रीणि पर्णस्य पलाशानि । त्रिपदा गायत्री ।

यत् पर्णशखया गाः प्रार्पयति । स्वयैवैना देवतया प्रार्पयति ।

यं कामयेता पशुः स्यादिति । अपर्णां तस्मै शुष्काग्रामाहरेत् ।

अपशुरेव भवति । यं कामयेत पशुमान्थ् स्यादिति ।

बहुपर्णां तस्मै बहुशाखामाहरेत् । पशुमन्त–मेवैनं करोति ॥ **2 (10)**

T.B.3.2.1.3

यत् प्राचीमाहरेत् । देवलोक–मभिजयेत् । यदुदीचीं मनुष्यलोकम् ।

प्राचीमुदीचीमाहरति । उभयोर् लोकयो–रभिजित्यै ॥

इषे त्वोर्जे त्वेत्याह । इषमेवोर्जं यजमाने दधाति ॥

वायवः स्थेत्याह । वायुर्वा अन्तरिक्षस्याद्ध्यक्षाः ।

अन्तरिक्षदेवत्याः खलु वै पशवः । **3 (10)**

T.B.3.2.1.4

वायव एवैनान् परि ददाति । प्र वा एनानेतदा–करोति । यदाह ।

वायवः स्थेत्युपायवः स्थेत्याह । यजमानायैव पशूनुपह्वयते ॥

देवो वः सविता प्रार्पयत्वित्याह प्रसूत्यै ॥ श्रेष्ठतमाय कर्मण इत्याह ।

यज्ञो हि श्रेष्ठतमं कर्म । तस्मादेवमाह ॥

आप्यायद्ध्वमघ्निया देवभागमित्याह । **4 (10)**

T.B.3.2.1.5

वथ्सेभ्यश्च वा एताः पुरा मनुष्येभ्य–श्चाप्यायन्त ।

देवेभ्य एवैना इन्द्रायाप्यायति ॥ ऊर्जस्वतीः पयस्वतीरित्याह ।

ऊर्जꣳ हि पयः सम्भरन्ति ॥

प्रजावती–रनमीवा अयक्ष्मा इत्याह प्रजात्यै ।

मावः स्तेन ईशत माऽघशꣳस इत्याह गुप्त्यै ॥

रुद्रस्य हेतिः परि वो वृणक्त्वित्याह । रुद्रा देवैना–स्त्रायते ॥

ध्रुवा अस्मिन् गोपतौ स्यात बह्वीरित्याह ।

ध्रुवा एवास्मिन् बह्वीः करोति ( ) ॥ **5 (10)**

T.B.3.2.1.6

यजमानस्य पशून् पाहीत्याह । पशुनां गोपीथाय ।

तस्माथ्सायं पशव उप समावर्तन्ते ॥ अनधः सादयति ।

गर्भाणां धृत्या अप्रपादाय । तस्माद्गर्भाः प्रजानामप्रपादुकाः ।

उपरीव निदधाति । उपरीव हि सुवर्गो लोकः ।

सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥ **6 (9)**

(पशवः – करोति – पशवो – देवभागमित्याह – करोति – +नव च) (A1)

3.2.2 अनुवाकं 2 – बर्हिराहरणम्

T.B.3.2.2.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्यश्वपर्.शुमादत्ते प्रसूत्यै ।

अश्विनोर्–बाहुभ्यामित्याह । अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् ।

पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ॥ यो वा ओषधीः पर्वशो वेद ।

नैनाः स हिनस्ति । प्रजापतिर्वा ओषधीः पर्वशो वेद ।

स एना न हिनस्ति । अश्वपर्श्वा बर्.हिरच्छैति ।

प्राजापत्यो वा अश्वः सयोनित्वाय । **7 (10)**

T.B.3.2.2.2

ओषधीनामहिꣳसायै ॥ यज्ञस्य घोषदसीत्याह ।

यजमान एव रयिं दधाति । प्रत्युष्टꣳ रक्षः प्रत्युष्टा अरातय इत्याह ।

रक्षसा–मपहत्यै ॥ प्रेयमगाद्धिषणा बर्.हिरच्छेत्याह ।

विद्या वै धिषणा । विद्ययैवैनदच्छैति ॥

मनुना कृता स्वधया वितष्टेत्याह ।

मानवी हि पर्.शुः स्वधाकृता । **8 (10)**

T.B.3.2.2.3

त आवहन्ति कवयः पुरस्तादित्याह । शुश्रुवाꣳसो वै कवयः ।

यज्ञः पुरस्तात् । मुखत एव यज्ञमारभते ।

अथो यदेतदुक्त्वा यतः कुतश्चाहरति ।

तत् प्राच्या एव दिशो भवति ॥

देवेभ्यो जुष्टमिह बर्.हिरासद इत्याह । बर्.हिषः समृद्ध्यै ।

कर्मणोऽनपराधाय ॥ देवानां परिषूतमसीत्याह । **9 (10)**

T.B.3.2.2.4

यद्वा इदं किं च । तद्–देवानां परिषूतम् ।

अथो यथा वस्यसे प्रति प्रोच्याहेदं करिष्यामीति ।

एवमेव तदद्ध्वर्युर्–देवेभ्यः प्रति प्रोच्य बर्.हिर्दाति ।

आत्मनोऽहिꣳसायै ॥ यावतः स्तम्बान् परि दिशेत् ।

यत्तेषा–मुच्छिष्यात् । अति तद्–यज्ञस्य रेचयेत् ।

एकꣳ स्तम्बं परिदिशेत् । तꣳ सर्वं दायात् । **10 (10)**

T.B.3.2.2.5

यज्ञस्यानतिरेकाय ॥ वर्.षवृद्ध–मसीत्याह ।

वर्.ष वृद्धा वा ओषधयः ॥ देव बर्.हिरित्याह ।

देवेभ्य एवैनत् करोति । मा त्वाऽन्वङ्मा तिर्यगित्याहा हिꣳसायै ।

पर्व ते राद्ध्यासमित्या–हद्ध्यै ॥

आच्छेत्ता ते मा रिषमित्याह । नास्यात्मनो मीयते ।

य एवं ँवेद ॥ **11 (10)**

T.B.3.2.2.6

देवबर्.हिः शतवल्.शं ँविरोहेत्याह । प्रजा वै बर्.हिः ।

प्रजानां प्रजननाय ॥ सहस्रवल्.शा वि वयꣳ रुहेमेत्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते ॥ पृथिव्याः संपृचः पाहीत्याह प्रतिष्ठित्यै ॥

अयुङ्गायुङ्गान्–मुष्टीन् ँलुनोति । मिथुनत्वाय प्रजात्यै ॥

सुसंभृता त्वा संभरामीत्याह । ब्रह्मणैवैनथ्– संभरति ॥ **12 (10)**

T.B.3.2.2.7

अदित्यै रास्नाऽसीत्याह । इयं ँवा अदितिः ।

अस्या एवैनद्–रास्नां करोति ॥ इन्द्राण्यै संनहनमित्याह ।

इन्द्राणी वा अग्रे देवतानाꣳ समनह्यत । सा ऽऽद्ध्नोत् ।

ऋद्ध्यै संनह्यति । प्रजा वै बर्हिः ।

प्रजानामपरावापाय । तस्माथ्–स्नावसंतताः प्रजा जायन्ते ॥ **13 (10)**

T.B.3.2.2.8

पूषा ते ग्रन्थिं ग्रथ्नात्वित्याह । पुष्टिमेव यजमाने दधाति ॥

स ते माऽऽ स्थादित्याहाहिꣳसायै ॥ पश्चात् प्राञ्चमुपगूहति ।

पश्चाद् वै प्राचीनꣳ रेतो धीयते ।

पश्चादेवास्मै प्राचीनꣳ रेतो दधाति ॥

इन्द्रस्य त्वा बाहुभ्या–मुद्यच्छ इत्याह । इन्द्रियमेव यजमाने दधाति ॥

बृहस्पतेर्मूर्द्ध्ना हरामीत्याह । ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिः । **14 (10)**

T.B.3.2.2.9

ब्रह्मणैवैनद्धरति ॥ उर्वन्तरिक्ष–मन्विहीत्याह गत्यै ॥

देवंगममसीत्याह । देवानेवैनद्गमयति ॥ अनधः सादयति ।

गर्भाणां धृत्या अप्रपादाय । तस्माद्–गर्भाः प्रजानामप्रपादुकाः ।

उपरीव निदधाति । उपरीव हि सुवर्गो लोकः ।

सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ( ) ॥ **15 (10)**

(सयोनित्वाय – स्वधाकृता – ऽसीत्याह – दायाद् – वेद – भरति – जायन्ते – बृहस्पतिः – समष्ट्यै) (A2)

3.2.3 अनुवाकं 3 – दोहनम्

T.B.3.2.3.1

पूर्वेद्युरिद्ध्मा बर्.हिः करोति । यज्ञमेवारभ्य गृहीत्वोपवसति ॥

प्रजापतिर् यज्ञमसृजत । तस्योखे अस्रꣳसेताम् । यज्ञो वै प्रजापतिः ।

यथ् सान्नाय्योखे भवतः । यज्ञस्यैव तदुखे उपदधात्य–प्रस्रꣳसाय ॥

शुन्धद्ध्वं दैव्याय कर्मणे देवयज्याया इत्याह ।

देवयज्याया एवैनानि शुन्धति ॥ मातरिश्वनो घर्मोऽसीत्याह । **16 (10)**

T.B.3.2.3.2

अन्तरिक्षं ँवै मातरिश्वनो घर्मः । एषां ँलोकानां ँविधृत्यै ॥

द्यौरसि पृथिव्यसीत्याह । दिवश्च ह्येषा पृथिव्याश्च संभृता । यदुखा ।

तस्मादेवमाह ॥ विश्वधाया असि परमेण धाम्नेत्याह ।

वृष्टिर्वै विश्वधायाः । वृष्टिमेवावरुन्धे ।

दृꣳहस्व मा ह्वारित्याह धृत्यै ॥ **17 (10)**

T.B.3.2.3.3

वसूनां पवित्रमसीत्याह । प्राणा वै वसवः ।

तेषां वा एतद्–भागधेयम् । यत् पवित्रम् । तेभ्य एवैनत् करोति ॥

शतधारꣳ सहस्रधारमित्याह । प्राणेष्वेवायुर्–दधाति सर्वत्वाय ॥

त्रिवृत् पलाशशाखायां दर्भमयं भवति । त्रिवृद्वै प्राणः ।

त्रिवृतमेव प्राणं मद्ध्यतो यजमाने दधाति । **18 (10)**

T.B.3.2.3.4

सौम्यः पर्णः सयोनित्वाय । साक्षात् पवित्रं दर्भाः ।

प्राख्सायमधि निदधाति । तत् प्राणापानयो रूपम् । तिर्यक्प्रातः ।

तद्–दर्.शस्य रूपम् । दार्श्यꣳ ह्येतदहः । अन्नं वै चन्द्रमाः ।

अन्नं प्राणाः । उभयमेवोपैत्यजामित्वाय । **19 (10)**

T.B.3.2.3.5

तस्मादयꣳ सर्वतः पवते ॥ हुतः स्तोको हुतो द्रप्स इत्याह प्रतिष्ठित्यै ।

हविषोऽस्कन्दाय । न हि हुतꣳ स्वाहाकृतꣳ स्कन्दति ।

दिवि नाको नामाग्निः । तस्य विप्रुषो भागधेयम् ।

अग्नये बृहते नाकायेत्याह । नाकमेवाग्निं भागधेयेन समर्द्धयति ।

स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यामित्याह ।

द्यावापृथिव्योरेवैनत्–प्रतिष्ठापयति । **20 (10)**

T.B.3.2.3.6

पवित्रवत्यानयति । अपां चैवौषधीनां च रसꣳ सꣳसृजति ।

अथो ओषधीष्वेव पशून् प्रतिष्ठापयति ॥ अन्वारभ्य वाचँ यच्छति ।

यज्ञस्य धृत्यै । धारयन्नास्ते । धारयन्त इव हि दुहन्ति ।

कामधुक्ष इत्याहातृतीयस्यै । त्रय इमे लोकाः ।

इमानेव लोकान्. यजमानो दुहे । **21 (10)**

T.B.3.2.3.7

अमूमिति नाम गृह्णाति । भद्रमेवासां कर्माविष्करोति ॥

सा विश्वायुः सा विश्वव्यचाः सा विश्वकर्मेत्याह । इयं वै विश्वायुः ।

अन्तरिक्षं विश्वव्यचाः । असौ विश्वकर्मा ।

इमानेवैताभिर्लोकान्. यथापूर्वं दुहे ।

अथो यथा प्रदात्रे पुण्यमाशास्ते । एवमेवैना एतदुपस्तौति ।

तस्मात्–प्रादादित्युन्नीय वन्दमाना उपस्तुवन्तः

पशून् दुहन्ति । **22 (10)**

T.B.3.2.3.8

बहु दुग्धीन्द्राय देवेभ्यो हविरिति वाचं ँविसृजते ।

यथा देवतमेव प्रसौति । दैव्यस्य च मानुषस्य च व्यावृत्त्यै । त्रिराह ।

त्रिषत्या हि देवाः । अवाचं ँयमोऽनन्वा–रभ्योत्तराः ।

अपरिमितमेवावरुन्धे ॥ न दारुपात्रेण दुह्यात् । अग्निवद्वै दारुपात्रम् ।

यद्–दारुपात्रेण दुह्यात् । **23 (10)**

T.B.3.2.3.9

यातयाम्ना हविषा यजेत । अथो खल्वाहुः ।

पुरोडाशमुखानि वै हवीꣳषि ।

नेत इतः पुरोडाशꣳ हविषो यामोऽस्तीति ।

काममेव दारुपात्रेण दुह्यात् ॥ शूद्र एव न दुह्यात् ।

असतो वा एष संभूतः । यच्छूद्रः । अहविरेव तदित्याहुः ।

यच्छूद्रो दोग्धीति । **24 (10)**

T.B.3.2.3.10

अग्निहोत्रमेवन दुह्याच्छूद्रः । तद्धि नोत्–पुनन्ति ।

यदा खलु वै पवित्रमत्येति । अथ तद्धविरिति ॥

संपृच्यद्ध्व–मृतावरीरित्याह ।

अपां चैवौषधीनां च रसꣳ सꣳसृजति ।

तस्मादपां चौषधीनां च रसमुप जीवामः ।

मन्द्रा धनस्य सातय इत्याह । पुष्टिमेव यजमाने दधाति ॥

सोमेन त्वाऽऽतनच्मीन्द्राय दधीत्याह । **25 (10)**

T.B.3.2.3.11

सोममेवैनत् करोति । यो वै सोमं भक्षयित्वा ।

सँवथ्सरꣳ सोमं न पिबति । पुनर्भक्ष्योऽस्य सोमपीथो भवति ॥

सोमः खलु वै सांनाय्यम् । य एवं विद्वान्थ् सांनाय्यं पिबति ।

अपुनर्भक्ष्योऽस्य सोमपीथो भवति । न मृन्मयेनापिदद्ध्यात् ।

यन् मृन्मयेनापिदद्ध्यात् । पितृदेवत्यꣳ स्यात् । **26 (10)**

T.B.3.2.3.12

अयस्पात्रेण वा दारुपात्रेण वाऽपिदधाति । तद्धि सदेवम् ॥

उदन्वद्– भवति । आपो वै रक्षोघ्नीः । रक्षसा–मपहत्यै ॥

अदस्तमसि विष्णवे त्वेत्याह । यज्ञो वै विष्णुः ।

यज्ञायैवैनददस्तं करोति । विष्णो हव्य७ रक्षस्वेत्याह गुप्त्यै ॥

अनधः सादयति ( ) । गर्भाणां धृत्या अप्रपादाय ।

तस्माद्–गर्भाः प्रजानाम प्रपादुकाः । उपरीव निदधाति ।

उपरीव हि सुवर्गो लोकः । सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥ **27 (15)**

(असीत्याह – धृत्यै – यजमाने दधा – त्यजामित्वाय – स्थापयति – दुहे – दुहन्ति – दुह्याद् – दोग्धीति – दधीत्याह – स्याथ् – सादयति पञ्च च) (A3)

3.2.4 अनुवाकं 4 – हविर्निर्वापः

T.B.3.2.4.1

कर्मणे वां देवेभ्यः शकेयमित्याह शक्त्यै ।

यज्ञस्य वै सन्ततिमनु प्रजाः पशवो यजमानस्य सन्तायन्ते ।

यज्ञस्य विच्छित्तिमनु प्रजाः पशवो यजमानस्य विच्छिद्यन्ते ।

यज्ञस्य सन्ततिरसि यज्ञस्य त्वा संतत्यै स्तृणामि सन्तत्यै त्वा

यज्ञस्येत्याहवनीयाथ् सन्तनोति ।

यजमानस्य प्रजायै पशूनाꣳ सन्तत्यै ॥ अपः प्रणयति ।

श्रद्धा वा आपः । श्रद्धामेवारभ्य प्रणीय प्रचरति । अपः प्रणयति ।

यज्ञो वा आपः । **28 (10)**

T.B.3.2.4.2

यज्ञमेवारभ्य प्रणीय प्रचरति । अपः प्रणयति । वज्रो वा आपः ।

वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्रहृत्य प्रणीय प्रचरति । अपः प्रणयति ।

आपो वै रक्षोघ्नीः । रक्षसा–मपहत्यै । अपः प्रणयति ।

आपो वै देवानां प्रियं धाम ।

देवानामेव प्रियं धाम प्रणीय प्रचरति । **29 (10)**

T.B.3.2.4.3

अपः प्रणयति । आपो वै सर्वा देवताः ।

देवता एवारभ्य प्रणीय प्रचरति ॥ वेषाय त्वेत्याह ।

वेषाय ह्येनदादत्ते ॥ प्रत्युष्टꣳ रक्षः प्रत्युष्टा अरातय इत्याह ।

रक्षसा–मपहत्यै ॥ धूरसीत्याह । एष वै धुर्योऽग्निः ।

तं ँयदनुपस्पृश्यातीयात् । **30 (10)**

T.B.3.2.4.4

अद्ध्वर्युं च यजमानं च प्रदहेत् । उपस्पृश्यात्येति ।

अद्ध्वर्योश्च यजमानस्य चाप्रदाहाय ॥

धूर्व तम्ँयोऽस्मान् धूर्वति तं धूर्व यं ँवयं धूर्वाम इत्याह ।

द्वौ वाव पुरुषौ । यं चैव धूर्वति । यश्चैनं धूर्वति ।

तावुभौ शुचाऽर्पयति ॥

त्वं देवानामसि सस्नितमं पप्रितमं जुष्टतमं ँवह्नितमं देवहूतममित्याह ।

यथा यजुरेवै तत् । **31 (10)**

T.B.3.2.4.5

अह्रुतमसि हविर्द्धान–मित्याहानार्त्यै ।

दृꣳहस्व मा ह्वारित्याह धृत्यै ॥

मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रेक्ष इत्याह मित्रत्वाय ।

मा भेर्मा सम्ँविक्था मा त्वा हिꣳसिष–मित्याहाहिꣳसायै ।

यद्वै किं च वातो नाभिवाति । तथ् सर्वं ँवरुणदेवत्यम् ॥

उरु वातायेत्याह । अवारुणमेवैनत् करोति ॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्याह प्रसूत्यै ।

अश्विनोर्–बाहुभ्यामित्याह । **32 (10)**

T.B.3.2.4.6

अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् । पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ।

अग्नये जुष्टं निर्वपामीत्याह । अग्नय एवैनाञ्जुष्टं निर्वपति । त्रिर्यजुषा ।

त्रय इमे लोकाः । एषां ँलोकानामाप्त्यै । तूष्णीं चतुर्थम् ।

अपरिमितमेवावरुन्धे । स एवमेवानुपूर्वꣳ हवीꣳषि निर्वपति ॥ **33 (10)**

T.B.3.2.4.7

इदं देवानामिदमु नः सहेत्याह व्यावृत्त्यै ॥

स्फात्यै त्वा नारात्या इत्याह गुप्त्यै । तमसीव वा एषोऽन्तश्चरति ।

यः परीणहि ॥ सुवरभि विख्येषं ँवैश्वानरं ज्योतिरित्याह ।

सुवरेवाभि वि पश्यति वैश्वानरं ज्योतिः ।

द्यावापृथिवी हविषि गृहीत उदवेपेताम् ॥

दृꣳहन्तां दुर्या द्यावापृथिव्योरित्याह ।

गृहाणां द्यावापृथिव्योर्–द्धृत्यै ॥

उर्वन्तरिक्ष–मन्विहीत्याह गत्यै ( ) ॥

अदित्यास्त्वोपस्थे सादयामीत्याह ।

इयं वा अदितिः । अस्या एवैनदुपस्थे सादयति ॥

अग्ने हव्यꣳ रक्षस्वेत्याह गुप्त्यै ॥ **34 (14)**

(यज्ञो वा आपो – धाम प्रणीय प्रचर – त्यतीया – देतद् – बाहुभ्यामित्याह – हविꣳषि निर्वपति – गत्यै चत्वारि च) (A4)

3.2.5 अनुवाकं 5 – व्रीह्यवघातः

T.B.3.2.5.1

इन्द्रो वृत्रमहन्न् । सोऽपः । अभ्यम्रियत ।

तासां यन्मेद्ध्यं यज्ञियꣳ सदेवमासीत् । तदपोदक्रामत् ।

ते दर्भा अभवन्न् । यद्–दर्भैरप उत्पुनाति ।

या एव मेद्ध्या यज्ञियाः सदेवा आपः । ताभिरेवैना उत्पुनाति ।

द्वाभ्यामुत्पुनाति । **35 (10)**

T.B.3.2.5.2

द्विपाद्–यजमानः प्रतिष्ठित्यै ॥ देवो वः सवितोत्–पुनात्वित्याह ।

सवितृप्रसूत एवैना उत्पुनाति । अच्छिद्रेण पवित्रेणेत्याह ।

असौ वा आदित्योऽच्छिद्रं पवित्रम् । तेनैवैना उत्पुनाति ।

वसोः सूर्यस्य रश्मिभिरित्याह । प्राणा वा आपः ।

प्राणा वसवः । प्राणा रश्मयः । **36 (10)**

T.B.3.2.5.3

प्राणैरेव प्राणान्थ् संपृणक्ति । सावित्रियर्चा ।

सवितृप्रसूतं मे कर्मासदिति । सवितृप्रसूतमेवास्य कर्म भवति ।

पच्छो गायत्रिया त्रिष्षमृद्धत्वाय ॥

आपो देवीरग्रेपुवो अग्रेगुव इत्याह ।

रूप–मेवासामेतन्–महिमानं ँव्याचष्टे ।

अग्र इमं ँयज्ञं नयताग्रे यज्ञपतिमित्याह । अग्रे एव यज्ञं नयन्ति ।

अग्रे यज्ञपतिम् । **37 (10)**

T.B.3.2.5.4

युष्मानिन्द्रो ऽवृणीत वृत्रतूर्ये यूयमिन्द्रमवृणीद्ध्वं ँवृत्रतूर्य इत्याह ।

वृत्रꣳ ह हनिष्यन्निन्द्र आपो वव्रे । आपो हेन्द्रं ँवव्रिरे ।

संज्ञा–मेवासामेतथ्–सामानं ँव्याचष्टे ॥

प्रोक्षिताः स्थेत्याह । तेनापः प्रोक्षिताः ॥

अग्नये वो जुष्टं प्रोक्षा–म्यग्नीषोमाभ्या–मित्याह ।

यथा देवतमेवैनान् प्रोक्षति । त्रिः प्रोक्षति । त्र्यावृद्धि यज्ञः । **38 (10)**

T.B.3.2.5.5

अथो रक्षसामपहत्यै । शुन्धद्ध्वं दैव्याय कर्मणे देवयज्याया इत्याह ।

देवयज्याया एवैनानि शुन्धति । त्रिः प्रोक्षति । त्र्यावृद्धि यज्ञः ।

अथो मेद्ध्यत्वाय । अवधूतꣳ रक्षोऽवधूता अरातय इत्याह ।

रक्षसा–मपहत्यै । अदित्यास्त्वगसीत्याह । इयं ँवा अदितिः । **39 (10)**

T.B.3.2.5.6

अस्या एवैनत् त्वचं करोति । प्रति त्वा पृथिवी वेत्त्वित्याह प्रतिष्ठित्यै ॥

पुरस्तात् प्रतीचीनग्रीव–मुत्तरलोमोपस्तृणाति मेद्ध्यत्वाय ।

तस्मात् पुरस्तात् प्रत्यञ्चः पशवो मेधमुपतिष्ठन्ते ।

तस्मात् प्रजा मृगं ग्राहुकाः । यज्ञो देवेभ्यो निलायत ।

कृष्णो रूपं कृत्वा । यत् कृष्णाजिने हविरद्ध्यवहन्ति ।

यज्ञादेव–तद्–यज्ञं प्रयुङ्क्ते । हविषोऽस्कन्दाय ॥ **40 (10)**

T.B.3.2.5.7

अधिषवणमसि वानस्पत्यमित्याह । अधिषवण–मेवैनत् करोति ।

प्रति त्वाऽदित्यास्त्वग्वेत्त्वित्याह सयत्वाय ॥ अग्नेस्तनू–रसीत्याह ।

अग्नेर्वा एषा तनूः । यदोषधयः । वाचो विसर्जनमित्याह ।

यदा हि प्रजा ओषधीना–मश्नन्ति । अथ वाचं विसृजन्ते ।

देववीतये त्वा गृह्णामीत्याह । **41 (10)**

T.B.3.2.5.8

देवताभिरेवैनथ् समर्द्धयति ॥ अद्रिरसि वानस्पत्य इत्याह ।

ग्रावाण–मेवैनत् करोति ।

स इदं देवेभ्यो हव्यꣳ सुशमि शमिष्वेत्याह शान्त्यै ॥

हविष्कृदेहीत्याह । य एव देवानाꣳ हविष्कृतः । तान्. ह्वयति ।

त्रिर्ह्वयति । त्रिषत्या हि देवाः ॥ इषमा वदोर्जमा वदेत्याह । **42 (10)**

T.B.3.2.5.9

इषमेवोर्जं यजमाने दधाति ।

द्युमद्वदत वयꣳ संघातं जेष्मेत्याह भ्रातृव्याभिभूत्यै ॥

मनोः श्रद्धादेवस्य यजमानस्यासुरघ्नी वाक् ।

यज्ञायुधेषु प्रविष्टाऽऽसीत् ।

तेऽसुरा यावन्तो यज्ञायुधानामुद्वदता–मुपाशृण्वन्न् । ते पराऽभवन्न् ।

तस्माथ् स्वानां मद्ध्येऽवसाय यजेत ।

यावन्तोऽस्य भ्रातृव्या यज्ञायुधाना–मुद्वदता–मुपशृण्वन्ति ।

ते परा भवन्ति ।

उच्चैः समाहन्तवा आह विजित्यै । **43 (10)**

T.B.3.2.5.10

वृङ्क्त एषामिन्द्रियं वीर्यम् । श्रेष्ठ एषां भवति ॥

वर्.ष वृद्धमसि प्रति त्वा वर्.षवृद्धं वेत्त्वित्याह ।

वर्.षवृद्धा वा ओषधयः । वर्.षवृद्धा इषीकाः समृद्ध्यै ।

यज्ञꣳ रक्षाꣳस्यनु प्राविशन्न् । तान्यस्ना पशुभ्यो निरवादयन्त ।

तुषैरोषधीभ्यः ॥ परापूतꣳ रक्षः परापूता अरातय इत्याह ।

रक्षसामपहत्यै । **44 (10)**

T.B.3.2.5.11

रक्षसां भागोऽसीत्याह । तुषैरेव रक्षाꣳसि निरवदयते ।

अप उपस्पृशति मेद्ध्यत्वाय । वायुर्वो वि विनक्त्वित्याह ।

पवित्रं वै वायुः । पुनात्येवैनान् ।

अन्तरिक्षादिव वा एते प्रस्कन्दन्ति । ये शूर्पात् ।

देवो वः सविता हिरण्यपाणिः प्रतिगृह्णात्वित्याह प्रतिष्ठित्यै ।

हविषोऽस्कन्दाय ( ) । त्रिष्फलीकर्तवा आह । त्र्यावृद्धि यज्ञः ।

अथो मेद्ध्यत्वाय ॥ **45 (13)** ***(द्वाभ्यामुत् पुनाति – रश्मयो – नयन्त्यग्रे यज्ञपतिं – यज्ञो – ऽदिति – रस्कन्दाय – गृह्णामीत्याह – वदेत्याह – विजित्या – अपहत्या – अस्कन्दाय त्रीणि च) (A5)***

3.2.6 अनुवाकं 6 – तण्डुलपेषणम्

T.B.3.2.6.1

अवधूतꣳ रक्षोऽवधूता अरातय इत्याह । रक्षसामपहत्यै ।

अदित्यास्त्वगसीत्याह । इयं वा अदितिः ।

अस्या एवैनत् त्वचं करोति । प्रति त्वा पृथिवी वेत्त्वित्याह प्रतिष्ठित्यै ।

पुरस्तात् प्रतीचीनग्रीव–मुत्तरलोमोपस्तृणाति मेद्ध्यत्वाय ।

तस्मात् पुरस्तात् प्रत्यञ्चः पशवो मेधमुपतिष्ठन्ते ।

तस्मात् प्रजा मृगं ग्राहुकाः । यज्ञो देवेभ्यो निलायत । **46 (10)**

T.B.3.2.6.2

कृष्णो रूपं कृत्वा । यत् कृष्णाजिने हविरधिपिनष्टि ।

यज्ञादेव तद् यज्ञं प्रयुङ्क्ते । हविषोऽस्कन्दाय ॥

द्यावापृथिवी सहास्ताम् ।

ते शम्यामात्रमेकमहर्व्यैताꣳ शम्यामात्रमेकमहः ॥

दिवः स्कम्भनिरसि प्रति त्वा ऽदित्यास्त्वग्वेत्त्वित्याह ।

द्यावापृथिव्योर् वीत्यै ।

धिषणाऽसि पर्वत्या प्रति त्वा दिवः स्कम्भनिर्वेत्त्वित्याह ।

द्यावापृथिव्योर् विधृत्यै ॥ **47 (10)**

T.B.3.2.6.3

धिषणाऽसि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वतिर्वेत्त्वित्याह । द्यावापृथिव्योर्धृत्यै ॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्याह प्रसूत्यै । अश्विनोर् बाहुभ्यामित्याह ।

अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् । पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ।

अधिवपामीत्याह । यथादेवत–मेवैनानधि वपति ॥

धान्यमसि धिनुहि देवानित्याह । एतस्य यजुषो वीर्येण । **48 (10)**

T.B.3.2.6.4

यावदेका देवता कामयते यावदेका । तावदाहुतिः प्रथते ।

न हि तदस्ति । यत्तावदेव स्यात् । यावज्जुहोति ॥

प्राणाय त्वाऽपानाय त्वेत्याह । प्राणानेव यजमाने दधाति ।

दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धामित्याह । आयुरेवास्मिन् दधाति ।

अन्तरिक्षादिव वा एतानि प्रस्कन्दन्ति ( ) । यानि दृषदः ।

देवो वः सविता हिरण्यपाणिः प्रति गृह्णात्वित्याह प्रतिष्ठित्यै ।

हविषोऽस्कन्दाय ॥

असम्ँवपन्ती पिꣳषाणूनि कुरुतादित्याह मेद्ध्यत्वाय ॥ **49 (14)**

(निलायत – विधृत्यै – वीर्येण – स्कन्दन्ति चत्वारि च) (A6)

3.2.7 अनुवाकं 7 – कपालोपधानम्

T.B.3.2.7.1

धृष्टिरसि ब्रह्म यच्छेत्याह धृत्यै ॥

अपाग्ने ऽग्निमामादं जहि निष्क्रव्यादꣳ सेधा देवयजं ँवहेत्याह ।

य एवामात्क्रव्यात् । तमपहत्य । मेद्ध्येऽग्नौ कपालमुपदधाति ॥

निर्दग्धꣳ रक्षो निर्दग्धा अरातय इत्याह । रक्षाꣳस्येव निर्दहति ।

अग्निवत्युपदधाति । अस्मिन्नेव लोके ज्योतिर्द्धत्ते ।

अङ्गारमधि–वर्तयति । **50 (10)**

T.B.3.2.7.2

अन्तरिक्ष एव ज्योतिर्द्धत्ते ।

आदित्यमेवामुष्मिँल्लोके ज्योतिर्द्धत्ते ।

ज्योतिष्मन्तोऽस्मा इमे लोका भवन्ति । य एवं वेद ॥

ध्रुवमसि पृथिवीं दृꣳहेत्याह । पृथिवीमेवैतेन दृꣳहति ।

धर्त्रमस्यन्तरिक्षं दृꣳहेत्याह । अन्तरिक्षमेवैतेन दृꣳहति ।

धरुणमसि दिवं दृꣳहेत्याह । दिवमेवैतेन दृꣳहति । **51 (10)**

T.B.3.2.7.3

धर्मासि दिशो दृꣳहेत्याह । दिश एवैतेन दृꣳहति ।

इमानेवैतैर् लोकान् दृꣳहति ।

दृꣳ हन्तेऽस्मा इमे लोकाः प्रजया पशुभिः ।

य एवं वेद ॥ त्रीण्यग्रे कपालान्युपदधाति । त्रय इमे लोकाः ।

एषां लोकानामाप्त्यै । एकमग्रे कपालमुपदधाति ।

एकं वा अग्रे कपालं पुरुषस्य संभवति । **52 (10)**

T.B.3.2.7.4

अथ द्वे । अथ त्रीणि । अथ चत्वारि । अथाष्टौ ।

तस्मादष्टाकपालं पुरुषस्य शिरः । यदेवं कपालान्युप दधाति ।

यज्ञो वै प्रजापतिः । यज्ञमेव प्रजापतिꣳ सꣳस्करोति ।

आत्मानमेव तथ् सꣳस्करोति । तꣳ सꣳस्कृतमात्मानम् । **53 (10)**

T.B.3.2.7.5

अमुष्मिन् ँलोकेऽनुपरैति ॥ यदष्टावुप दधाति ।

गायत्रिया तथ् संमितम् । यन्नव । त्रिवृता तत् । यद् दश ।

विराजा तत् । यदेकादश । त्रिष्टुभा तत् । यद्द्वादश । **54 (10)**

T.B.3.2.7.6

जगत्या तत् । छन्दः संमितानि स उपदधत् कपालानि ।

इमान् ँलोकाननुपूर्वं दिशो विधृत्यै दृꣳहति ।

अथायुः प्राणान् प्रजां पशून्. यजमाने दधाति ।

सजातानस्मा अभितो बहुलान् करोति ॥

चितः स्थेत्याह । यथा यजुरेवैतत् ॥

भृगूणामङ्गिरसां तपसा तप्यद्ध्वमित्याह ।

देवताना–मेवैनानि तपसा तपति । तानि ततः सꣳस्थिते ( ) ।

यानि घर्मे कपालान् युपचिन्वन्ति वेधस इति चतुष्पदयर्चा

विमुञ्चति । चतुष्पादः पशवः ।

पशुष्वेवोपरिष्टात् प्रतितिष्ठति ॥ **55 (13)**

(वर्तयति – दिवमेवैतेन दृꣳहति – सम्भवति –

तꣳ सꣳस्कृतमात्मानं – द्वादश – सꣳस्थिते त्रीणि च) (A7)

3.2.8 अनुवाकं 8 – पुरोडाशानिष्पादनम्

T.B.3.2.8.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्याह प्रसूत्यै । अश्विनोर् बाहुभ्यामित्याह ।

अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् । पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ।

सम्ँवपामीत्याह । यथा देवतमेवैनानि सम्ँवपति ॥

समापो अद्भिरग्मत समोषधयो रसेनेत्याह ।

आपो वा ओषधीर्–जिन्वन्ति । ओषधयोऽपो जिन्वन्ति ।

अन्या वा एतासामन्या जिन्वन्ति । **56 (10)**

T.B.3.2.8.2

तस्मादेवमाह ।

सꣳ रेवतीर्–जगतीभिर्–मधुमतीर्–मधुमतीभिः सृज्यद्ध्वमित्याह ।

आपो वै रेवतीः । पशवो जगतीः । ओषधयो मधुमतीः ।

आप ओषधीः पशून् । तानेवास्मा एकधा सꣳसृज्य ।

मधुमतः करोति ।

अद्भ्यः परि प्रजाताः स्थ समद्भिः पृच्यद्ध्वमिति पर्याप्लावयति ।

यथा सुवृष्ट इमामनु विसृत्य । **57 (10)**

T.B.3.2.8.3

आप ओषधीर्महयन्ति । तादृगेव तत् ॥ जनयत्यै त्वा सम्ँयौमीत्याह ।

प्रजा एवैतेन दाधार । अग्नये त्वाऽग्नीषोमाभ्यामित्याह व्यावृत्त्यै ।

मखस्य शिरोऽसीत्याह । यज्ञो वै मखः । तस्यैतच्छिरः ।

यत् पुरोडाशः । तस्मादेवमाह । **58 (10)**

T.B.3.2.8.4

घर्मोऽसि विश्वायुरित्याह । विश्वमेवायुर् यजमाने दधाति ।

उरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतामित्याह ।

यजमानमेव प्रजया पशुभिः प्रथयति । त्वचं गृह्णीष्वेत्याह ।

सर्वमेवैनꣳ सतनुं करोति । अथाप आनीय परि मार्ष्टि ।

माꣳस एव तत् त्वचं दधाति । तस्मात् त्वचा माꣳसं छन्नम् ॥

घर्मो वा एषोऽशान्तः । **59 (10)**

T.B.3.2.8.5

अद्र्धमासेऽद्र्धमासे प्रवृज्यते । यत् पुरोडाशः ।

स ईश्वरो यजमानꣳ शुचा प्रदहः । पर्यग्नि करोति ।

पशुमेवैनमकः । शान्त्या अप्रदाहाय । त्रिः पर्यग्नि करोति ।

त्र्यावृद्धि यज्ञः । अथो रक्षसामपहत्यै ॥

अन्तरितꣳ रक्षोऽन्तरिता अरातय इत्याह । **60 (10)**

T.B.3.2.8.6

रक्षसा–मन्तर्.हित्यै । पुरोडाशं ँवा अधिश्रितꣳ रक्षाꣳस्यजिघाꣳसन् ।

दिवि नाको नामाग्नी रक्षोहा । स एवास्माद्–रक्षाꣳस्यपाहन् ।

देवस्त्वा सविता श्रपयत्वित्याह । सवितृप्रसूत एवैनꣳ श्रपयति ।

वर्.षिष्ठे अधि नाक इत्याह । रक्षसामपहत्यै ।

अग्निस्ते तनुवं माऽति धागित्याहानतिदाहाय ।

अग्ने हव्यꣳ रक्षस्वेत्याह गुप्त्यै । **61 (10)**

T.B.3.2.8.7

अविदहन्तः श्रपयतेति वाचं ँविसृजते ।

यज्ञमेव हवीꣳष्यभि–व्याहृत्य प्रतनुते ।

पुरोरुचमविदाहाय शृत्यै करोति ॥ मस्तिष्को वै पुरोडाशः ।

तं ँयन्नाभिवासयेत् । आविर्मस्तिष्कः स्यात् । अभिवासयति ।

तस्माद्–गुहा मस्तिष्कः । भस्मनाऽभि वासयति ।

तस्मान् माꣳसेनास्थि छन्नम् । **62 (10)**

T.B.3.2.8.8

वेदेनाभि वासयति । तस्मात् केशैः शिरश्छन्नम् ।

अखलतिभावुको भवति । य एवं ँवेद ॥ पशोर्वै प्रतिमा पुरोडाशः ।

स नायजुष्क–मभिवास्यः । वृथेव स्यात् ।

ईश्वरा यजमानस्य पशवः प्रमेतोः ॥

सं ब्रह्मणा पृच्यस्वेत्याह । प्राणा वै ब्रह्म । **63 (10)**

T.B.3.2.8.9

प्राणाः पशवः । प्राणैरेव पशून्थ् संपृणक्ति । न प्रमायुका भवन्ति ।

यजमानो वै पुरोडाशः । प्रजा पशवः पुरीषम् । यदेवमभि वासयति ।

यजमानमेव प्रजया पशुभिः समर्द्धयति ॥

देवा वै हविर् भृत्वाऽब्रुवन्न् । कस्मिन्निदं म्रक्ष्यामह इति ।

सोऽग्निरब्रवीत् । **64 (10)**

T.B.3.2.8.10

मयि तनूः संनिधद्ध्वम् । अहं वँस्तं जनयिष्यामि ।

यस्मिन् म्रक्ष्यद्ध्व इति । ते देवा अग्नौ तनूः सं न्यदधत ।

तस्मादाहुः । अग्निः सर्वा देवता इति । सोऽङ्गारेणापः ।

अभ्यपातयत् । तत एकतोऽजायत । स द्वितीयमभ्यपातयत् । **65 (10)**

T.B.3.2.8.11

ततो द्वितोऽजायत । स तृतीय–मभ्यपातयत् । तत–स्त्रितोऽजायत ।

यदद्भ्योऽजायन्त । तदाप्यानामाप्यत्वम् । यदात्मभ्यो ऽजायन्त ।

तदात्म्याना–मात्म्यत्वम् ॥ ते देवा आप्येष्वमृजत ।

आप्या अमृजत सूर्याभ्युदिते । सूर्याभ्युदितः सूर्याभिनिम्रुक्ते । **66 (10)**

T.B.3.2.8.12

सूर्याभिनिम्रुक्तः कुनखिनि । कुनखी श्यावदति । श्यावदन्नग्रदिधिषौ ।

अग्रदिधिषुः परिवित्ते । परिवित्तो वीरहणि । वीरहा ब्रह्महणि ।

तद्ब्रह्महणं नात्यच्यवत । अन्तर्वेदि निनयत्यवरुद्ध्यै ।

उल्मुकेनाभि गृह्णाति शृतत्वाय ।

शृतकामा इव हि देवाः ( ) ॥ **67 (10)**

(अन्या जिन्वन्–त्यनुविसृत्यै–वमा–हाशान्त–आह–गुप्त्यै–छन्नं – ब्रह्मा–ब्रवीद्–द्वितीयमभ्यपातयथ्–सूर्याभिनिम्रुक्ते–देवाः) (A8)

3.2.9 अनुवाकं 9 – वेदिकरणम्

T.B.3.2.9.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्फ्यमादत्ते प्रसूत्यै ।

अश्विनोर्–बाहुभ्यामित्याह । अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् ।

पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ॥

आदद इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिण इत्याह ।

इन्द्रियमेव यजमाने दधाति । सहस्रभृष्टिः शततेजा इत्याह ।

रूपमेवास्यैतन्–महिमानं ँव्याचष्टे ॥ वायुरसि तिग्मतेजा इत्याह ।

तेजो वै वायुः । **68 (10)**

T.B.3.2.9.2

तेज एवास्मिन् दधाति ॥ विषाद्वै नामासुर आसीत् । सोऽबिभेत् ।

यज्ञेन मा देवा अभिभविष्यन्तीति । स पृथिवीमभ्यवमीत् ।

सा ऽमेद्ध्या ऽभवत् । अथो यदिन्द्रो वृत्रमहन्न् ।

तस्य लोहितं पृथिवीमनु व्यधावत् । सा ऽमेद्ध्या ऽभवत् ।

पृथिवि देवयजनीत्याह । **69 (10)**

T.B.3.2.9.3

मेद्ध्यामेवैनां देवयजनीं करोति ।

ओषद्ध्यास्ते मूलं मा हिꣳसिषमित्याह । ओषधीना–महिꣳसायै ॥

व्रजं गच्छ गोस्थानमित्याह । छन्दाꣳसि वै व्रजो गोस्थानः ।

छन्दाꣳस्येवास्मै व्रजं गोस्थानं करोति ॥ वर्.षतु ते द्यौरित्याह ।

वृष्टिर्वै द्यौः । वृष्टिमेवावरुन्धे ॥

बधान देव सवितः परमस्यां परावतीत्याह । **70 (10)**

T.B.3.2.9.4

द्वौ वाव पुरुषौ । यं चैव द्वेष्टि । यश्चैनं द्वेष्टि ।

तावुभौ बद्ध्नाति परमस्यां परावति शतेन पाशैः ।

योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तमतो मा मौगित्याहानिम्रुक्त्यै ॥

अररुर्वै नामासुर आसीत् । स पृथिव्यामुपम्लुप्तोऽशयत् ।

तं देवा अपहतोऽररुः पृथिव्या इति पृथिव्या अपाघ्नन्न् ।

भ्रातृव्यो वा अररुः । अपहतोऽररुः पृथिव्या इति यदाह । **71 (10)**

T.B.3.2.9.5

भ्रातृव्यमेव पृथिव्या अपहन्ति । तेऽमन्यन्त ।

दिवं ँवा अयमितः पतिष्यतीति ।

तमररुस्ते दिवं मा स्कानिति दिवः पर्यबाधन्त । भ्रातृव्यो वा अररुः ।

अररुस्ते दिवं मा स्कानिति यदाह । भ्रातृव्यमेव दिवः परिबाधते ।

स्तम्ब यजुर्. हरति । पृथिव्या एव भ्रातृव्य–मपहन्ति ।

द्वितीय ँ हरति । **72 (10)**

T.B.3.2.9.6

अन्तरिक्षादेवैन–मपहन्ति । तृतीयꣳ हरति । दिव एवैन–मपहन्ति ।

तूष्णीं चतुर्थꣳ हरति । अपरिमितादेवैन–मपहन्ति ॥

असुराणां ँवा इयमग्र आसीत् । यावदासीनः परा पश्यति ।

तावद्–देवानाम् । ते देवा अब्रुवन् ।

अस्त्वेव नोऽस्यामपीति । **73 (10)**

T.B.3.2.9.7

क्यन्नो दास्यथेति । यावथस्वयं परिगृह्णीथेति ।

ते वसवस्त्वेति दक्षिणतः पर्यगृह्णन् । रुद्रास्त्वेति पश्चात् ।

आदित्या–स्त्वेत्युत्तरतः । तेऽग्निना प्राञ्चोऽजयन् ।

वसुभिर् दक्षिणा । रुद्रैः प्रत्यञ्चः । आदित्यैरुदञ्चः ।

यस्यैवं ँविदुषो वेदिं परि गृह्णन्ति । **74 (10)**

T.B.3.2.9.8

भवत्यात्मना । पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति ॥

देवस्य सवितुः सव इत्याह प्रसूत्यै ।

कर्म कृण्वन्ति वेधस इत्याह । इषितꣳ हि कर्म क्रियते ।

पृथिव्यै मेद्ध्यं चामेद्ध्यं च व्युदक्रामताम् ।

प्राचीन–मुदीचीनं मेद्ध्यम् । प्रतीचीनं दक्षिणा ऽमेद्ध्यम् ।

प्राचीमुदीचीं प्रवणां करोति ।

मेद्ध्यामेवैनां देवयजनीं करोति । **75 (10)**

T.B.3.2.9.9

प्राञ्चौ वेद्यꣳ सावुन्नयति । आहवनीयस्य परिगृहीत्यै ।

प्रतीची श्रोणी । गार्हपत्यस्य परिगृहीत्यै । अथो मिथुनत्वाय ।

उद्धन्ति । यदेवास्या अमेद्ध्यम् । तदपहन्ति । उद्धन्ति ।

तस्मादोषधयः पराभवन्ति । **76 (10)**

T.B.3.2.9.10

मूलं छिनत्ति । भ्रातृव्यस्यैव मूलं छिनत्ति ।

मूलं वा अतितिष्ठद्–रक्षाꣳस्यनूत् पिपते । यद्धस्तेन छिन्द्यात् ।

कुनखिनीः प्रजाः स्युः । स्फ्येन छिनत्ति । वज्रो वै स्फ्यः ।

वज्रेणैव यज्ञाद्–रक्षाꣳस्यपहन्ति । पितृदेवत्या ऽतिखाता ।

इयतीं खनति । **77 (10)**

T.B.3.2.9.11

प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमिताम् ॥ वेदिर्देवेभ्यो निलायत ।

तां चतुरङ्गुले ऽन्वविन्दन्न् । तस्माच्चतुरङ्गुलं खेया । चतुरङ्गुलं खनति ।

चतुरङ्गुले ह्योषधयः प्रतितिष्ठन्ति । आप्रतिष्ठायै खनति ।

यजमानमेव प्रतिष्ठां गमयति । दक्षिणतो वर्.षीयसीं करोति ।

देवयजनस्यैव रूपमकः । **78 (10)**

T.B.3.2.9.12

पुरीषवतीं करोति । प्रजा वै पशवः पुरीषम् । प्रजयैवैनं पशुभिः

पुरीषवन्तं करोति । उत्तरं परिग्राहं परिगृह्णाति । एतावती वै पृथिवी ।

यावती वेदिः । तस्या एतावत एव भ्रातृव्यं निर्भज्य ।

आत्मन उत्तरं परिग्राहं परिगृह्णाति ।

ऋत–मस्यृतसदन–मस्यृतश्रीरसीत्याह । यथा यजुरेवै तत् ॥ **79 (10)**

T.B.3.2.9.13

क्रूरमिव वा एतत् करोति । यद्वेदिं करोति ।

धा असि स्वधा असीति योयुप्यते शान्त्यै ।

उर्वी चासि वस्वी चासीत्याह । उर्वीमेवैनां वस्वीं करोति ।

पुरा क्रूरस्य विसृपो विरप्शिन्नित्याह मेद्ध्यत्वाय ।

उदादाय पृथिवीं जीरदानुर्यामैरयं चन्द्रमसि स्वधाभिरित्याह ।

यदेवास्या अमेद्ध्यम् । तदपहत्य ।

मेद्ध्यां देवयजनीं कृत्वा । **80 (10)**

T.B.3.2.9.14

यददश्चन्द्रमसि मेद्ध्यम् । तदस्यामेरयति ।

तां धीरासो अनुदृश्य यजन्त इत्याहानुख्यात्यै ॥ प्रोक्षणीरासादय ।

इद्ध्माबर्.हि–रुपसादय । स्रुवं च स्रुचश्च संमृड्ढि ।

पत्नीꣳ संनह्य । आज्येनोदेहीत्याहानुपूर्वतायै । प्रोक्षणीरासादयति ।

आपो वै रक्षोघ्नीः । **81 (10)**

T.B.3.2.9.15

रक्षसामपहत्यै । स्फ्यस्य वर्त्मन्थ्–सादयति । यज्ञस्य सन्तत्यै ।

उवाच हासितो दैवलः । एतावतीर्वा अमुष्मिन् ँलोक आप आसन्न् ।

यावतीः प्रोक्षणीरिति । तस्माद् बह्वीरासाद्याः । स्फ्यमुदस्यन्न् ।

यं द्विष्यात्तं ध्यायेत् । शुचैवैन–मर्पयति ( ) ॥ **82 (10)**

(वै वायु – राह – परावतीत्याहा – ह – द्वितीयꣳ हर – तीति – परिगृह्णन्ति – देवयजनीं करोति – भवन्ति – खनत्य – क – रेतत् – कृत्वा – रक्षोघ्नी – रर्पयति) (A9)

3.2.10 अनुवाकं 10 – इध्माबर्हिः सादनम्

T.B.3.2.10.1

वज्रो वै स्फ्यः । यदन्वञ्चं धारयेत् । वज्रेऽद्ध्वर्युः क्षण्वीत ।

पुरस्तात् तिर्यञ्चं धारयति । वज्रो वै स्फ्यः ।

वज्रेणैव यज्ञस्य दक्षिणतो रक्षाꣳस्यपहन्ति ।

अग्निभ्यां प्राचश्च प्रतीचश्च । स्फ्येनोदीचश्चा–धराचश्च ।

स्फ्येन वा एष वज्रेणास्यै पाप्मानं भ्रातृव्य–मपहत्य ।

उत्करेऽधि प्रवृश्चति । **83 (10)**

T.B.3.2.10.2

यथोपधाय वृश्चन्त्येवम् । हस्तावव नेनिक्ते । आत्मानमेव पवयते ।

स्फ्यं प्रक्षालयति मेद्ध्यत्वाय ।

अथो पाप्मन एव भ्रातृव्यस्य न्यङ्गं छिनत्ति ॥

इद्ध्मा–बर्.हि–रुपसादयति युक्त्यै । यज्ञस्य मिथुनत्वाय ।

अथो पुरोरुचमेवैतां दधाति । उत्तरस्य कर्मणोऽनुख्यात्यै ।

न पुरस्तात् प्रत्यगुपसादयेत् । **84 (10)**

T.B.3.2.10.3

यत् पुरस्तात् प्रत्य–गुपसादयेत् ।

अन्यत्राहुतिपथादिद्ध्मं प्रतिपादयेत् । प्रजा वै बर्.हिः ।

अपराद्ध्नुयाद्–बर्.हिषा प्रजानां प्रजननम् ।

पश्चात्–प्रागुपसादयति । आहुतिपथेनेद्ध्मं प्रतिपादयति ।

संप्रत्येव बर्.हिषा प्रजानां प्रजननमुपैति । दक्षिणमिद्ध्मम् ।

उत्तरं बर्.हिः । आत्मा वा इद्ध्मः ( ) । प्रजा बर्.हिः ।

प्रजा ह्यात्मन उत्तरतरा तीर्थे ।

ततो मेधमुपनीय । यथा देवतमेवैनत्–प्रतिष्ठापयति ।

प्रतितिष्ठति प्रजया पशुभिर् यजमानः ॥ **85 (15)**

(वृश्चति – सादये – दिद्ध्मः पञ्च च) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(तृतीयस्यां – देवस्याश्वपर्.शुं ँयो वै – पूर्वेद्युः – कर्मणे वा –
मिन्द्रो वृत्रमहन्थ् सोऽपो – ऽवधूतं – धृष्टिर् – देवस्येत्याह
सम्ँवपामि – देवस्य स्फ्यमाददे – वज्रो वै स्फ्यो दश)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(तृतीयस्यां – ँयज्ञस्यानतिरेकाय – पवित्रवत्य – ध्वर्युं चा –
धिषवणमस्य – न्तरिक्ष एव – रक्षसामन्तर्.हित्यै –
द्वौ वाव पुरुषो – यददश्चन्द्रमसि मेद्ध्यं पञ्चाशीतिः)

First and Last Word 3rd Ashtakam 2nd Prapaatakam :-

(तृतीयस्यां – ँयजमानः)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3, Prapaatakam 2 (TB 3.2)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	6	59
Anuvakam 2	9	90
Anuvakam 3	12	125
Anuvakam 4	7	74
Anuvakam 5	11	113
Anuvakam 6	4	44
Anuvakam 7	6	63
Anuvakam 8	12	120
Anuvakam 9	15	150
Anuvakam 10	3	35
Total →	85	873

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.3 तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः – दर्.शपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्

3.3.1 अनुवाकं 1 – स्त्रुख्संमार्गः

T.B.3.3.1.1

प्रत्युष्टꣳ रक्षः प्रत्युष्टा अरातय इत्याह । रक्षसा–मपहत्यै ।

अग्नेर्वस्तेजिष्ठेन तेजसा निष्टपामीत्याह मेद्ध्यत्वाय ।

स्रुचः संमार्ष्टि । स्रुवमग्रे । पुमाꣳ समेवाभ्यः सꣳश्यति

मिथुनत्वाय । अथ जुहूम् । अथोपभृतम् । अथ ध्रुवाम् ।

असौ वै जुहूः । **1 (10)**

T.B.3.3.1.2

अन्तरिक्षमुपभृत् । पृथिवी ध्रुवा । इमे वै लोकाः स्रुचः ।

वृष्टिः संमार्जनानि । वृष्टिर्वा इमान् ँलोकाननुपूर्वं कल्पयति ।

ते ततः क्लृप्ताः समेधन्ते ।

समेधन्तेऽस्मा इमे लोकाः प्रजया पशुभिः ।

य एवं वेद ॥ यदि कामयेत वर्.षुकः पर्जन्यः स्यादिति ।

अग्रतः संमृज्यात् । **2 (10)**

T.B.3.3.1.3

वृष्टिमेव नियच्छति । अवाचीनाग्रा हि वृष्टिः ।

यदि कामयेतावर्.षुकः स्यादिति । मूलतः संमृज्यात् ।

वृष्टिमेवोद्यच्छति । तदु वा आहुः । अग्रत एवोपरिष्टाथ् संमृज्यात् ।

मूलतोऽधस्तात् । तदनुपूर्वं कल्पते । वर्.षुको भवतीति ॥ **3 (10)**

T.B.3.3.1.4

प्राचीमभ्याकारम् । अग्रैरन्तरतः । एवमिव ह्यन्नमद्यते ।

अथो अग्राद्वा ओषधीनामूर्जं प्रजा उपजीवन्ति ।

ऊर्ज एवा–न्नाद्यस्यावरुद्ध्यै । अधस्तात् प्रतीचीम् । दण्डमुत्तमतः ।

मूलेन मूलं प्रतिष्ठित्यै । तस्मादरत्नौ प्राञ्च्युपरिष्टाल् लोमानि ।

प्रत्यञ्च्यधस्तात् । **4 (10)**

T.B.3.3.1.5

स्रुग्घ्येषा ॥ प्राणो वै स्रुवः । जुहूर्दक्षिणो हस्तः । उपभृथ्सव्यः ।

आत्मा ध्रुवा । अन्नꣳ संमार्जनानि । मुखतो वै प्राणोऽपानो भूत्वा ।

आत्मानमन्नं प्रविश्य । बाह्यतस्तनुवꣳ शुभयति ।

तस्माथ् स्रुवमेवाग्रे संमार्ष्टि ( ) ॥ मुखतो हि प्राणोऽपानो भूत्वा ।

आत्मानमन्न–माविशति । तौ प्राणापानौ ।

अव्यद्र्धुकः प्राणापानाभ्यां भवति । य एवं वेद ॥ **5 (15)**

(जुहुर् – मृज्याद् – भवतीति – प्रत्यञ्च्यधस्तान् – मार्ष्टि पञ्च च) (A1)

3.3.2 आनुवाकं 2 – सम्मार्जनानामग्नौ प्रहरणम्

T.B.3.3.2.1

दिवः शिल्पमवततम् । पृथिव्याः ककुभि श्रितम् ।

तेन वयꣳ सहस्रवल्.शेन ।

सपत्नं नाशयामसि स्वाहेति स्रुक्संमार्जनान्यग्नौ प्रहरति ।

आपो वै दर्भाः । रूपमेवैषामेतन् महिमानं व्याचष्टे ॥

अनुष्टुभर्चा । आनुष्टुभः प्रजापतिः । प्राजापत्यो वेदः ।

वेदस्याग्रꣳ स्रुक्संमार्जनानि । **6 (10)**

T.B.3.3.2.2

स्वेनैवैनानि छन्दसा । स्वया देवतया समर्द्धयति ।

अथो ऋग्वाव योषा । दर्भो वृषा । तन्मिथुनम् ।

मिथुनमेवास्य तद्–यज्ञे करोति प्रजननाय ।

प्रजायते प्रजया पशुभिर्–यजमानः ॥ तान्येके वृथैवापास्यन्ति ।

तत्तथा न कार्यम् । आरब्धस्य यज्ञियस्य कर्मणः स विदोहः । **7 (10)**

T.B.3.3.2.3

यद्येनानि पशवोऽभितिष्ठेयुः । न तत् पशुभ्यः कम् ।

अद्भिर्मार्–जयित्वोत्करे न्यस्येत् ।

यद्वै यज्ञियस्य कर्मणोऽन्यत्राहुतीभ्यः सन्तिष्ठते ।

उत्करो वाव तस्य प्रतिष्ठा । एताꣳ हि तस्मै प्रतिष्ठां देवाः समभरन् ।

यदद्भिर्मार्जयति । तेन शान्तम् । यदुत्करे न्यस्यति ।

प्रतिष्ठामेवैनानि तद्–गमयति । **8 (10)**

T.B.3.3.2.4

प्रतितिष्ठति प्रजया पशुभिर्यजमानः ॥

अथो स्तम्बस्य वा एतद्–रूपम् । यथ् स्रुक्संमार्जनानि ।

स्तम्बशो वा ओषधयः ।

तासां जरत्कक्षे पशवो न रमन्ते । अप्रियो ह्येषां जरत्कक्षः ।

यावदप्रियो ह वै जरत्कक्षः पशूनाम् । तावदप्रियः पशूनां भवति ।

यस्यैतान्यन्यत्राग्नेर्–दधति ।

नवदाव्यासु वा ओषधीषु पशवो रमन्ते । **9 (10)**

T.B.3.3.2.5

नवदावो ह्येषां प्रियः । यावत्प्रियो ह वै नवदावः पशूनाम् ।

तावत्प्रियः पशूनां भवति । यस्यैतान्यग्नौ प्रहरन्ति ।

तस्मादेतान्यग्नावेव प्रहरेत् । यतरस्मिन्थ्–संमृज्यात् ।

पशूनां धृत्यै ॥ यो भूतानामधिपतिः । रुद्रस्तन्तिचरो वृषा ।

पशूनस्माकं मा हिꣳसीः ( ) ।

एतदस्तु हुतं तव स्वाहेत्यग्नि संमार्जनान्यग्नौ प्रहरति ।

एषा वा एतेषां ँयोनिः । एषा प्रतिष्ठा । स्वामेवैनानि योनिम् ।

स्वां प्रतिष्ठां गमयति । प्रतितिष्ठति प्रजया पशुभिर्यजमानः ॥ **10 (16)**

(वेदस्याग्रꣳ स्रुक्संमार्जनानि – विदोहो – गमयति – पशवो रमन्ते – हिꣳसीः षट्च) (A2)

3.3.3 अनुवाकं 3 – पत्नीसंनहनम्

T.B.3.3.3.1

अयज्ञो वा एषः । योऽपत्नीकः । न प्रजाः प्रजायेरन् । पत्न्यन्वास्ते ।

यज्ञमेवाकः । प्रजानां प्रजननाय । यत् तिष्ठन्ती संनह्येत ।

प्रियं ज्ञातिꣳ रुन्ध्यात् । आसीना संनह्यते ।

आसीना ह्येषा वीर्यं करोति । **11 (10)**

T.B.3.3.3.2

यत् पश्चात्–प्राच्यन्वासीत । अनया समदं दधीत ।

देवानां पत्निया समदं दधीत । देशाद्–दक्षिणत उदीच्यन्वास्ते ।

आत्मनो गोपीथाय ॥ आशासाना सौमनसमित्याह ।

मेद्ध्यामेवैनां केवलीं कृत्वा । आशिषा समर्द्धयति ।

अग्नेरनुव्रता भूत्वा संनह्ये सुकृताय कमित्याह ।

एतद्वै पत्नियै व्रतोपनयनम् । **12 (10)**

T.B.3.3.3.3

तेनैवैनां ँव्रतमुपनयति । तस्मादाहुः । यश्चैवं ँवेद यश्चन ।

योक्त्रमेव युते । यमन्वास्ते ।

तस्यामुष्मिन् ँलोके भवतीति योक्त्रेण ।

यद् योक्त्रम् । स योगः । यदास्ते । स क्षेमः । **13 (10)**

T.B.3.3.3.4

योगक्षेमस्य क्लृप्त्यै ॥ युक्तं क्रियाता आशीः कामे युज्याता इति ।

आशिषः समृद्ध्यै । ग्रन्थिं ग्रथ्नाति । आशिष एवास्यां परिगृह्णाति ।

पुमान्. वै ग्रन्थिः । स्त्री पत्नी । तन् मिथुनम् ।

मिथुनमेवास्य तद्–यज्ञे करोति प्रजननाय ।

प्रजायते प्रजया पशुभिर् यजमानः । **14 (10)**

T.B.3.3.3.5

अथो अद्धर्वो वा एष आत्मनः । यत् पत्नी ।

यज्ञस्य धृत्या अशिथिलंभावाय ॥

सुप्रजसस्त्वा वय ँ सुपत्नीरुपसेदिमेत्याह ।

यज्ञमेव तन् मिथुनी करोति । ऊनेऽतिरिक्तं धीयाता इति प्रजात्यै ॥

महीनां पयोऽस्योषधीनाꣳ रस इत्याह ।

रूपमेवास्यै–तन्महिमानं ँव्याचष्टे ।

तस्य तेऽक्षीयमाणस्य निर्वपामि देवयज्याया इत्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते ( ) ॥ **15 (10)**

(करोति – व्रतोपनयनं – क्षेमो – यजमानः – शास्ते) (A3)

3.3.4 अनुवाकं 4 – आज्योत्पवनम्

T.B.3.3.4.1

घृतं च वै मधु च प्रजापतिरासीत् । यतो मद्ध्वासीत् ।

ततः प्रजा असृजत । तस्मान् मधुषि प्रजननमिवास्ति ।

तस्मान् मधुषा न प्रचरन्ति । यातयाम हि । आज्येन प्रचरन्ति ।

यज्ञो वा आज्यम् । यज्ञेनैव यज्ञं प्रचरन्त्ययातयामत्वाय ।

पत्न्यवेक्षते । **16 (10)**

T.B.3.3.4.2

मिथुनत्वाय प्रजात्यै । यद्वै पत्नी यज्ञस्य करोति । मिथुनं तत् ।

अथो पत्निया एवैष यज्ञस्यान्वारम्भोऽनवच्छित्त्यै ॥

अमेद्ध्यं ँवा एतत् करोति । यत् पत्न्यवेक्षते ।

गार्.हपत्ये ऽधिश्रयति मेद्ध्यत्वाय । आहवनीय–मभ्युद्द्रवति ।

यज्ञस्य सन्तत्यै । तेजोऽसि तेजोऽनु प्रेहीत्याह । **17 (10)**

T.B.3.3.4.3

तेजो वा अग्निः । तेज आज्यम् । तेजसैव तेजः समर्द्धयति ।

अग्निस्ते तेजो मा विनैदित्याहाहिꣳसायै । स्फ्यस्य वर्त्मन्थ्

सादयति । यज्ञस्य सन्तत्यै । अग्नेर्जिह्वाऽसि सुभूर्देवानामित्याह ।

यथा यजुरेवैतत् । धाम्नेधाम्ने देवेभ्यो यजुषेयजुषे भवेत्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते ॥ **18 (10)**

T.B.3.3.4.4

तद्वा अतः पवित्राभ्यामेवोत् पुनाति । यजमानो वा आज्यम् ।

प्राणापानौ पवित्रे । यजमान एव प्राणापानौ दधाति । पुनराहारम् ।

एवमिव हि प्राणापानौ संचरतः ।

शुक्रमसि ज्योतिरसि तेजोऽसीत्याह ।

रूपमेवास्यै तन् महिमानं ँव्याचष्टे । त्रिर्यजुषा ।

त्रय इमे लोकाः । **19 (10)**

T.B.3.3.4.5

एषां ँलोकानामाप्त्यै । त्रिः । त्र्यावृद्धि यज्ञः । अथो मेद्ध्यत्वाय ।

अथाज्यवतीभ्यामपः । रूपमेवासामेतद्–वर्णं दधाति ।

अपि वा उताहुः ।

यथा ह वै योषा सुवर्ण ँ हिरण्यं पेशलं बिभ्रती रूपाण्यास्ते ।

एवमेता एतर्.हीति । आपो वै सर्वा देवताः । **20 (10)**

T.B.3.3.4.6

एषा हि विश्वेषां देवानां तनूः । यदाज्यम् ॥ तत्रोभयोर्मीमा ँसा ।

जामि स्यात् । यद्–यजुषाऽऽज्यं ँयजुषाऽप उत्पुनीयात् ।

छन्दसाऽप उत्पुनात्यजामित्वाय । अथो मिथुनत्वाय । सावित्रियर्चा ।

सवितृप्रसूतं मे कर्मासदिति । सवितृप्रसूतमेवास्य कर्म भवति ( ) ।

पच्छो गायत्रिया त्रिः षमृद्धत्वाय । अद्भिरेवौषधीः संनयति ।

ओषधीभिः पशून् । पशुभिर्यजमानम् ।

शुक्रं त्वा शुक्रायां ज्योतिस्त्वा ज्योतिष्यर्चिस्त्वा ऽर्चिषीत्याह

सर्वत्वाय । पर्याप्त्या अनन्तरायाय ॥ **21 (16)**

(ईक्षत– आह–शास्ते–लोका – देवता – भवति षट्च) (A4)

3.3.5 अनुवाकं 5 – आज्यग्रहणम्

T.B.3.3.5.1

देवासुराः सम्ँयत्ता आसन् ।

स एतमिन्द्र आज्यस्यावकाश–मपश्यत् । तेनावैक्षत ।

ततो देवा अभवन् । पराऽसुराः । य एवं ँविद्वानाज्य–मवेक्षते ।

भवत्यात्मना । पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति । ब्रह्मवादिनो वदन्ति ।

यदाज्येनान्यानि हवीꣳष्य–भिघारयति । **22 (10)**

T.B.3.3.5.2

अथ केनाज्यमिति । सत्येनेति ब्रूयात् । चक्षुर्वै सत्यम् ।

सत्येनैवैनद–भिघारयति । ईश्वरो वा एषोऽन्धो भवितोः ।

यश्चक्षुषा ऽऽज्यमवेक्षते । निमील्यावेक्षेत । दाधारात्मञ्चक्षुः ।

अभ्याज्यं घारयति ॥ आज्यं गृह्णाति । **23 (10)**

T.B.3.3.5.3

छन्दाꣳसि वा आज्यम् । छन्दाꣳस्येव प्रीणाति । चतुर्जुह्वां गृह्णाति ।

चतुष्पादः पशवः । पशूनेवावरुन्धे । अष्टावुपभृति । अष्टाक्षरा गायत्री ।

गायत्रः प्राणः । प्राणमेव पशुषु दधाति । चतुर्द्ध्रुवायाम् । **24 (10)**

T.B.3.3.5.4

चतुष्पादः पशवः । पशुष्वे–वोपरिष्टात्–प्रतितिष्ठति ।

यजमानदेवत्या वै जुहूः । भ्रातृव्यदेवत्योपभृत् ।

चतुर्जुह्वां गृह्णन्भूयो गृह्णीयात् । अष्टावुपभृति गृह्णन् कनीयः ।

यजमानायैव भ्रातृव्यमुपस्तिं करोति ॥

गौर्वै स्रुचः । चतुर्जुह्वां गृह्णाति । तस्माच्चतुष्पदी । **25 (10)**

T.B.3.3.5.5

अष्टावुपभृति । तस्मादष्टाशफा । चतुर्द्ध्रुवायाम् । तस्माच्चतुः स्तना ।

गामेव तथ् सꣳस्करोति । साऽस्मै सꣳस्कृतेषमूर्जं दुहे ।

यज्जुह्वां गृह्णाति । प्रयाजेभ्यस्तत् । यदुपभृति ।

प्रयाजानूयाजेभ्यस्तत् ( ) । सर्वस्मै वा एतद्–यज्ञाय गृह्यते ।

यद्ध्रुवायामाज्यम् ॥ **26 (12)**

(अभिघारयति – गृह्णाति – ध्रुवायां – चतुष्पदी – प्रयाजानूयाजेभ्यस्तद् द्वे च) (A5)

3.3.6 अनुवाकं 6 – स्त्रुख्सादनम्

T.B.3.3.6.1

आपो देवीरग्रेपुवो अग्रेगुव इत्याह । रूपमेवासामेतन्–महिमानं
ँव्याचष्टे । अग्र इमं ँयज्ञं नयताग्रे यज्ञपतिमित्याह ।
अग्र एव यज्ञं नयन्ति । अग्रे यज्ञपतिम् ।
युष्मानिन्द्रोऽवृणीत वृत्रतूर्ये यूयमिन्द्रमवृणीद्ध्वं ँवृत्रतूर्य इत्याह ।
वृत्रꣳ ह हनिष्यन्निन्द्र आपो वव्रे । आपो हेन्द्रं ँवव्रिरे ।
संज्ञा–मेवासा–मेतथ्–सामानं ँव्याचष्टे ।
प्रोक्षिताः स्थेत्याह । **27 (10)**

T.B.3.3.6.2

तेनापः प्रोक्षिताः ॥ अग्निर् देवेभ्यो निलायत । कृष्णो रूपं कृत्वा ।
स वनस्पतीन् प्राविशत् । कृष्णोऽस्याखरेष्ठोऽग्नये त्वा स्वाहेत्याह ।
अग्नय एवैनं जुष्टं करोति । अथो अग्नेरेव मेधमवरुन्धे ॥
वेदिरसि बर्.हिषे त्वा स्वाहेत्याह । प्रजा वै बर्.हिः ।
पृथिवी वेदिः । **28 (10)**

T.B.3.3.6.3

प्रजा एव पृथिव्यां प्रतिष्ठापयति ।

बर्.हिरसि स्रुग्भ्यस्त्वा स्वाहेत्याह । प्रजा वै बर्.हिः ।

यजमानः स्रुचः । यजमानमेव प्रजासु प्रतिष्ठापयति ॥

दिवे त्वाऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेति बर्.हिरासाद्य प्रोक्षति ।

एभ्य एवैनं ँलोकेभ्यः प्रोक्षति ।

अथ ततः सह स्रुचा पुरस्तात् प्रत्यञ्चं ग्रन्थिं प्रत्युक्षति ।

प्रजा वै बर्.हिः ।

यथा सूत्यै काल आपः पुरस्ताद्–यन्ति । **29 (10)**

T.B.3.3.6.4

तादृगेव तत् ॥ स्वधा पितृभ्य इत्याह । स्वधाकारो हि पितॄणाम् ।

ऊर्ग्भव बर्.हिषद्भ्य इति दक्षिणायै श्रोणेरोत्तरस्यै निनयति सन्तत्यै ।

मासा वै पितरो बर्.हिषदः । मासानेव प्रीणाति ।

मासा वा ओषधीर्–वर्द्धयन्ति । मासाः पचन्ति समृद्ध्यै ।

अनतिस्कन्दन्. ह पर्जन्यो वर्.षति । यत्रैतदेवं क्रियते ॥ **30 (10)**

T.B.3.3.6.5

ऊर्जा पृथिवीं गच्छतेत्याह । पृथिव्यामेवोर्जं दधाति ।

तस्मात् पृथिव्या ऊर्जा भुञ्जते । ग्रन्थिं विस्रꣳसयति ।

प्रजनयत्येव तत् । ऊद्ध्वं प्राञ्चमुद्गूढं प्रत्यञ्चमायच्छति ।

तस्मात् प्राचीनꣳ रेतो धीयते । प्रतीचीः प्रजा जायन्ते ॥

विष्णोः स्तूपोऽसीत्याह । यज्ञो वै विष्णुः । **31 (10)**

T.B.3.3.6.6

यज्ञस्य धृत्यै । पुरस्तात् प्रस्तरं गृह्णाति । मुख्यमेवैनं करोति ।

इयन्तं गृह्णाति । प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितम् । इयन्तं गृह्णाति ।

यज्ञपरुषा संमितम् । इयन्तं गृह्णाति । एतावद्वै पुरुषे वीर्यम् ।

वीर्य संमितम् । **32 (10)**

T.B.3.3.6.7

अपरिमितं गृह्णाति । अपरिमितस्यावरुद्ध्यै ।

तस्मिन् पवित्रे अपिसृजति । यजमानो वै प्रस्तरः ।

प्राणापानौ पवित्रे । यजमान एव प्राणापानौ दधाति ॥

ऊर्णाम्रदसं त्वा स्तृणामीत्याह । यथायजुरेवै तत् ।

स्वासस्थं देवेभ्य इत्याह । देवेभ्य एवैनथ्

स्वासस्थं करोति । **33 (10)**

T.B.3.3.6.8

बर्.हिः स्तृणाति । प्रजा वै बर्.हिः । पृथिवी वेदिः ।

प्रजा एव पृथिव्यां प्रतिष्ठापयति ॥ अनतिदृश्नꣳ स्तृणाति ।

प्रजयैवैनं पशुभिरनतिदृश्नं करोति ।

धारयन् प्रस्तरं परिधीन् परि दधाति । यजमानो वै प्रस्तरः ।

यजमान एव तथ् स्वयं परिधीन् परि दधाति ॥

गन्धर्वोऽसि विश्वावसुरित्याह । **34 (10)**

T.B.3.3.6.9

विश्वमेवायुर्–यजमाने दधाति । इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिण इत्याह ।

इन्द्रियमेव यजमाने दधाति । मित्रावरुणौ त्वोत्तरतः परिधत्तामित्याह ।

प्राणापानौ मित्रावरुणौ । प्राणापाना–वेवास्मिन् दधाति ।

सूर्यस्त्वा पुरस्तात् पात्वित्याह । रक्षसा–मपहत्यै ।

कस्याश्चिदभिशस्त्या इत्याह । अपरिमितादेवैनं पाति ॥ **35 (10)**

T.B.3.3.6.10

वीतिहोत्रं त्वा कव इत्याह । अग्निमेव होत्रेण समर्द्धयति ।

द्युमन्तꣳ समिधीमहीत्याह समिद्ध्यै ।

अग्ने बृहन्तमद्ध्वर इत्याह वृद्ध्यै ।

विशो यन्त्रे स्थ इत्याह । विशां ँयत्यै ।

उदीचीनाग्रे निदधाति प्रतिष्ठित्यै ।

वसूनाꣳ रुद्राणा–मादित्यानाꣳ सदसि सीदेत्याह ।

देवतानामेव सदने प्रस्तरꣳ सादयति ॥

जुहूरसि घृताची नाम्नेत्याह । **36 (10)**

T.B.3.3.6.11

असौ वै जुहूः । अन्तरिक्षमुपभृत् । पृथिवी ध्रुवा ।

तासामेतदेव प्रियं नाम । यद्–घृताचीति । यद्–घृताचीत्याह ।

प्रियेणैवैना नाम्ना सादयति ॥

एता असदन्थ्–सुकृतस्य लोक इत्याह ।

सत्यं ँवै सुकृतस्य लोकः ।

सत्य एवैनाः सुकृतस्य लोके सादयति ( ) ।

ता विष्णो पाहीत्याह । यज्ञो वै विष्णुः । यज्ञस्य धृत्यै ।

पाहि यज्ञं पाहि यज्ञपतिं पाहि मां यज्ञनियमित्याह ।

यज्ञाय यजमानायात्मने । तेभ्य एवाशिषमाशास्तेऽनार्त्यै ॥ **37 (16)**

(स्थेत्याह – पृथिवी वेदिर् – यन्ति – क्रियते – विष्णुर् – वीर्यसंमितं – करो – त्याह – पाति – नाम्नेत्याह – लोके सादयति षट्च) (A6)

3.3.7 <u>अनुवाकं 7 – आघारः</u>

<u>T.B.3.3.7.1</u>

अग्निना वै होत्रा । देवा असुरा–नभ्यभवन् ।

अग्नये समिद्ध्यमानाया–नुब्रूहीत्याह भ्रातृव्याभिभूत्यै ।

एकविꣳशति–मिद्ध्मदारूणि भवन्ति । एकविꣳशो वै पुरुषः ।

पुरुषस्याप्त्यै । पञ्चदशेद्ध्मदारूण्य–भ्यादधाति ।

पञ्चदश वा अद्र्धमासस्य रात्रयः ।

अद्र्धमासशः सम्ँवथ्सर आप्यते ।

त्रीन्–परिधीन्–परि–दधाति । **38 (10)**

T.B.3.3.7.2

ऊद्ध्र्वे समिधावादधाति । अनूयाजेभ्यः समिधमतिशिनष्टि ।

षट्थ्सं पद्यन्ते । षड्वा ऋतवः । ऋतूनेव प्रीणाति । वेदेनोपवाजयति ।

प्राजापत्यो वै वेदः । प्राजापत्यः प्राणः । यजमान आहवनीयः ।

यजमान एव प्राणं दधाति । **39 (10)**

T.B.3.3.7.3

त्रिरुपवाजयति । त्रयो वै प्राणाः । प्राणानेवास्मिन् दधाति ।

वेदेनोपयत्य स्रुवेण प्राजापत्य–माघार–माघारयति ।

यज्ञो वै प्रजापतिः । यज्ञमेव प्रजापतिं मुखत आरभते ।

अथो प्रजापतिः सर्वा देवताः । सर्वा एव देवताः प्रीणाति ॥

अग्निमग्नीत् त्रिस्त्रिः संमृड्ढीत्याह । त्र्यावृद्धि यज्ञः । **40 (10)**

T.B.3.3.7.4

अथो रक्षसामपहत्यै । परिधीन्थ्–संमार्ष्टि । पुनात्येवैनान् ।

त्रिस्त्रिः संमार्ष्टि । त्र्यावृद्धि यज्ञः । अथो मेद्ध्यत्वाय ।

अथो एते वै देवाश्वाः । देवाश्वानेव तथ् संमार्ष्टि ।

सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ।

आसीनोऽन्य–माघार–माघारयति । **41 (10)**

T.B.3.3.7.5

तिष्ठन्नन्यम् । यथाऽनो वा रथम्ँवा युञ्ज्यात् ।

एवमेव तदद्ध्वर्युर्–यज्ञं ँयुनक्ति । सुवर्गस्य लोकस्याभ्यूढ्यै ।

वहन्त्येनं ग्राम्याः पशवः ।

य एवं ँवेद ॥ भुवनमसि विप्रथस्वेत्याह । यज्ञो वै भुवनम् ।

यज्ञ एव यजमानं प्रजया पशुभिः प्रथयति ।

अग्ने यष्टरिदं नम इत्याह । **42 (10)**

T.B.3.3.7.6

अग्निर्वै देवानां ँयष्टा । य एव देवानां ँयष्टा । तस्मा एव नमस्करोति ॥

जुह्वेह्यग्निस्त्वा ह्वयति देवयज्याया उपभृदेहि देवस्त्वा सविता ह्वयति

देवयज्याया इत्याह ।

आग्नेयी वै जुहूः । सावित्र्युपभृत् । ताभ्यामेवैने प्रसूत आदत्ते ॥

अग्नाविष्णू मा वामवक्रमिषमित्याह ।

अग्निः पुरस्तात् । विष्णुर्यज्ञः पश्चात् । **43 (10)**

T.B.3.3.7.7

ताभ्यामेव प्रति प्रोच्यात्याक्रामति ।

विजिहाथां मा मा संताप्तमित्याहाहिꣳसायै ।

लोकं मे लोककृतौ कृणुतमित्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते ॥ विष्णोः स्थानमसीत्याह । यज्ञो वै विष्णुः ।

एतत् खलु वै देवाना–मपराजित–मायतनम् । यद्–यज्ञः ।

देवानामेवापराजित आयतने तिष्ठति ॥

इत इन्द्रो अकृणोद्–वीर्याणीत्याह । **44 (10)**

T.B.3.3.7.8

इन्द्रियमेव यजमाने दधाति ।

समारभ्योद्ध्वो अद्ध्वरो दिविस्पृशमित्याह वृद्ध्यै ।

आघार–माघार्यमाणमनु समारभ्य ।

एतस्मिन् काले देवाः सुवर्गँ लोकमायन्न् ।

साक्षादेव यजमानः सुवर्गँ लोकमेति ।

अथो समृद्धेनैव यज्ञेन यजमानः सुवर्गँ लोकमेति ।

अहुतो यज्ञो यज्ञपतेरित्याहानार्त्यै । इन्द्रावान्थ्–स्वाहेत्याह ।

इन्द्रियमेव यजमाने दधाति । बृहद्भा इत्याह । **45 (10)**

T.B.3.3.7.9

सुवर्गो वै लोको बृहद्भाः । सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥

यजमानदेवत्या वै जुहूः । भ्रातृव्यदेवत्योपभृत् । प्राण आघारः ।

यथ् सꣳस्पर्.शयेत् । भ्रातृव्येऽस्य प्राणं दद्ध्यात् ।

असꣳस्पर्.शयन्नत्याक्रामति । यजमान एव प्राणं दधाति ।

पाहिमाऽग्ने दुश्चरितादा मा सुचरिते भजेत्याह । **46 (10)**

T.B.3.3.7.10

अग्निर्वाव पवित्रम् । वृजिनमनृतं दुश्चरितम् ।

ऋजुकर्मꣳ सत्यꣳ सुचरितम् ।

अग्निरेवैनँ वृजिनाद–नृताद्–दुश्चरितात्पाति ।

ऋजुकर्मे सत्ये सुचरिते भजति । तस्मादेवमाशास्ते ।

आत्मनो गोपीथाय ॥ शिरो वा एतद्–यज्ञस्य । यदाघारः ।

आत्मा ध्रुवा । **47 (10)**

T.B.3.3.7.11

आघार–माघार्य ध्रुवाꣳ समनक्ति ।

आत्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति । द्विः समनक्ति ।

द्वौ हि प्राणापानौ । तदाहुः । त्रिरेव समञ्ज्यात् ।

त्रिधातु हि शिर इति । शिर इवैतद्–यज्ञस्य । अथो त्रयो वै प्राणाः ।

प्राणानेवास्मिन् दधाति ( ) ॥

मखस्य शिरोऽसि संज्योतिषा ज्योतिरङ्गामित्याह ।

ज्योतिरेवास्मा उपरिष्टाद्–दधाति ।

सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्यै ॥ **48 (13)**

(परिदधाति – प्राणं दधाति – हि यज्ञो – घारयति – नम इत्याह – पश्चाद् – वीर्याणीत्याह – भा इत्याह – भजेत्याह – ध्रु – वैवास्मिन् दधाति त्रीणि च) (A7)

3.3.8 अनुवाकं 8 – इडाभक्षणम्

T.B.3.3.8.1

धिष्णिया वा एते न्युप्यन्ते । यद्ब्रह्मा । यद्धोता । यदद्ध्वर्युः ।

यदग्नीत् । यद्–यजमानः । तान्. यदन्तरेयात् ।

यजमानस्य प्राणान्थ्–संकर्.षेत् । प्रमायुकः स्यात् ।

पुरोडाशमपगृह्य संचरत्यद्ध्वर्युः । **49 (10)**

T.B.3.3.8.2

यजमानायैव तल्लोकꣳ शिꣳषति । नास्य प्राणान्थ्–संकर्.षति ।

न प्रमायुको भवति । पुरस्तात् प्रत्यङ्ङासीनः । इडाया इडामादधाति ।

हस्त्याꣳ होत्रे । पशवो वा इडा । पशवः पुरुषः ।

पशुष्वेव पशून् प्रतिष्ठापयति । इडायै वा एषा प्रजातिः । **50 (10)**

T.B.3.3.8.3

तां प्रजातिँ यजमानोऽनु प्रजायते । द्विरङ्गुलावनक्ति पर्वणोः ।

द्विपाद्–यजमानः प्रतिष्ठित्यै । सकृदुपस्तृणाति । द्विरादधाति ।

सकृदभिघारयति । चतुः संपद्यते । चत्वारि वै पशोः प्रतिष्ठानानि ।

यावानेव पशुः । तमुपह्वयते । **51 (10)**

T.B.3.3.8.4

मुखमिव प्रत्युपह्वयेत । संमुखानेव पशूनुपह्वयते । पशवो वा इडा ।

तस्माथ् साऽन्वारभ्या । अद्ध्वर्युणा च यजमानेन च ।

उपहूतः पशुमानसानीत्याह । उप ह्वेनौ ह्वयते होता ।

इडायै देवताना–मुपहवे । उपहूतः पशुमान् भवति ।

य एवं ँवेद । **52 (10)**

T.B.3.3.8.5

यां ँवै हस्त्यामिडामादधाति । वाचः सा भागधेयम् । यामुपह्वयते ।

प्राणाना७् सा । वाचं चैव प्राणा७श्चावरुन्धे ॥

अथ वा एतर्ह्युपहूतायामिडायाम् ।

पुरोडाशस्यैव बर्हिषदो मीमा७्सा । यजमानं देवा अब्रुवन्न् ।

हविर्नो निर्वपेति । नाहमभागो निर्वफस्यामीत्यब्रवीत् । **53 (10)**

T.B.3.3.8.6

न मयाऽभागया ऽनुवक्ष्यथेति वागब्रवीत् ।

नाहमभागा पुरोऽनुवाक्या भविष्यामीति पुरोऽनुवाक्या ।

नाहमभागा याज्या भविष्यामीति

याज्या । न मयाऽभागेन वषट्करिष्यथेति वषट्कारः ।

यद्–यजमानभागं निधाय पुरोडाशं बर्.हिषदं करोति ।

तानेव तद्–भागिनः करोति । चतुर्द्धा करोति । चतस्रो दिशः ।

दिक्ष्वेव प्रतितिष्ठति । बर्.हिषदं करोति । **54 (10)**

T.B.3.3.8.7

यजमानो वै पुरोडाशः । प्रजा बर्हिः ।

यजमानमेव प्रजासु प्रतिष्ठापयति ।

तस्मादस्थ्नाऽन्याः प्रजाः प्रतितिष्ठन्ति । माᳬसेनान्याः ।

अथो खल्वाहुः । दक्षिणा वा एता हविर्–यज्ञस्यान्तर्वेद्यवरुद्ध्यन्ते ।

यत् पुरोडाशं बर्हिषदं करोतीति । चतुर्द्धा करोति ।

चत्वारो ह्येते हविर्–यज्ञस्यर्त्विजः । **55 (10)**

T.B.3.3.8.8

ब्रह्मा होताऽद्ध्वर्युरग्नीत् । तमभिमृशेत् । इदं ब्रह्मणः । इदᳬ होतुः ।

इदमद्ध्वर्योः । इदमग्नीध इति । यथैवादः सौम्येऽद्ध्वरे ।

आदेशमृत्विग्भ्यो दक्षिणा नीयन्ते । तादृगेव तत् ।

अग्नीधे प्रथमायादधाति । **56 (10)**

T.B.3.3.8.9

अग्निमुखा ह्यृद्धिः । अग्निमुखामेवर्द्धिँ यजमान ऋद्ध्नोति ॥

सकृदुपस्तीर्य द्विरादधत् । उपस्तीर्य द्विरभिघारयति । षट्थ् संपद्यन्ते ।

षड्वा ऋतवः । ऋतूनेव प्रीणाति । वेदेन ब्रह्मणे ब्रह्मभागं परिहरति ।

प्राजापत्यो वै वेदः । प्राजापत्यो ब्रह्मा । **57 (10)**

T.B.3.3.8.10

सविता यज्ञस्य प्रसूत्यै । अथ काममन्येन । ततो होत्रे ।

मद्ध्यं वा एतद्–यज्ञस्य । यद्धोता । मद्ध्यत एव यज्ञं प्रीणाति ।

अथाद्ध्वर्यवे । प्रतिष्ठा वा एषा यज्ञस्य । यदद्ध्वर्युः ।

तस्माद्धविर्–यज्ञस्यैतामेवावृतमनु । **58 (10)**

T.B.3.3.8.11

अन्या दक्षिणा नीयन्ते । यज्ञस्य प्रतिष्ठित्यै ।

अग्निमग्नीथ् सकृथ् सकृथ् संमृड्ढीत्याह । पराङिव ह्येतर्.हि यज्ञः ॥

इषिता दैव्या होतार इत्याह । इषितꣳ हि कर्म क्रियते ।

भद्रवाच्याय प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूहीत्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते । स्वगा दैव्या होतृभ्य इत्याह ।

यज्ञमेव तथ्स्वगा करोति ( ) । स्वस्तिर्–मानुषेभ्य इत्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते । शम्योर्–ब्रूहीत्याह ।

शम्युमेव बार्.हस्पत्यं भागधेयेन समर्द्धयति ॥ **59 (14)**

(चरत्यद्ध्वर्युः – प्रजातिर् – ह्वयते – वेदा – ब्रवीद् – बर्.हिषदं करो–त्यृत्विजो–दधाति–ब्रह्मा–ऽनु–करोति चत्वारि च) (A8)

3.3.9 अनुवाकं 9 – प्रस्तरप्रहारादिकम्

T.B.3.3.9.1

अथ स्रुचावनुष्टुग्भ्यां ँवाजवतीभ्यां ँव्यूहति । प्रतिष्ठा वा अनुष्टुक् ।

अन्नं ँवाजः प्रतिष्ठित्यै । अन्नाद्यस्यावरुद्ध्यै । प्राचीं जुहूमूहति ।

जातानेव भ्रातृव्यान् प्रणुदते । प्रतीचीमुपभृतम् ।

जनिष्यमाणानेव प्रतिनुदते । स विषूच एवापोह्य सपत्नान्. यजमानः ।

अस्मिन् ँलोके प्रतितिष्ठति । **60 (10)**

T.B.3.3.9.2

द्वाभ्याम् । द्विप्रतिष्ठो हि ॥

वसुभ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वाऽऽदित्येभ्यस्त्वेत्याह । यथायजुरेवै तत् ।

स्रुक्षु प्रस्तरमनक्ति । इमे वै लोकाः स्रुचः । यजमानः प्रस्तरः ।

यजमानमेव तेजसाऽनक्ति । त्रेधाऽनक्ति ।

त्रय इमे लोकाः । **61 (10)**

T.B.3.3.9.3

एभ्य एवैनं ँलोकेभ्योऽनक्ति । अभिपूर्वमनक्ति । अभिपूर्वमेव
यजमानं तेजसाऽनक्ति ॥ अक्तꣳ रिहाणा इत्याह । तेजो वा आज्यम् ।
यजमानः प्रस्तरः । यजमानमेव तेजसाऽनक्ति । वियन्तु वय इत्याह ।
वय एवैनं कृत्वा । सुवर्गं ँलोकं गमयति । **62 (10)**

T.B.3.3.9.4

प्रजां ँयोनिं मा निर्मृक्षमित्याह । प्रजायै गोपीथाय ॥
आप्यायन्तामाप ओषधय इत्याह । आप एवौषधीराप्याययति ।
मरुतां पृषतयः स्थेत्याह । मरुतो वै वृष्ट्या ईशते ।
वृष्टिमेवावरुन्धे । दिवं गच्छ ततो नो वृष्टिमेरयेत्याह । वृष्टिर्वै द्यौः ।
वृष्टिमेवावरुन्धे । **63 (10)**

T.B.3.3.9.5

यावद्वा अद्ध्वर्युः प्रस्तरं प्रहरति । तावदस्यायुर्मीयते ।
आयुष्पा अग्नेऽस्यायुर्मे पाहीत्याह । आयुरेवात्मन्–धत्ते ।
यावद्वा अद्ध्वर्युः प्रस्तरं प्रहरति । तावदस्य चक्षुर्मीयते ।
चक्षुष्पा अग्नेऽसि चक्षुर्मे पाहीत्याह । चक्षुरेवात्मन्–धत्ते ॥

ध्रुवाऽसीत्याह प्रतिष्ठित्यै ॥

यं परिधिं पर्यधत्था इत्याह । **64 (10)**

T.B.3.3.9.6

यथायजुरेवैतत् । अग्ने देव पणिभिर्–वीयमाण इत्याह ।

अग्नय एवैनं जुष्टं करोति । तं त एतमनु जोषं भरामीत्याह ।

सजातानेवास्मा अनुकान्करोति । नेदेष त्वदपचेतयाता

इत्याहानुख्यात्यै ॥ यज्ञस्य पाथ उप समितमित्याह ।

भूमानमेवोपैति । परिधीन्–प्रहरति । यज्ञस्य समिष्ट्यै । **65 (10)**

T.B.3.3.9.7

स्रुचौ सं प्रस्रावयति । यदेव तत्र क्रूरम् । तत्–तेन शमयति ।

जुह्वामुपभृतम् । यजमानदेवत्या वै जुहूः । भ्रातृव्यदेवत्योपभृत् ।

यजमानायैव भ्रातृव्यमुपस्तिं करोति ॥ सꣳस्रावभागाः स्थेत्याह ।

वसवो वै रुद्रा आदित्याः सꣳस्रावभागाः ।

तेषां तद्–भागधेयम् । **66 (10)**

T.B.3.3.9.8

तानेव तेन प्रीणाति । वैश्वदेव्यर्चा । एते हि विश्वे देवाः ।

त्रिष्टुग्–भवति । इन्द्रियं ँवै त्रिष्टुक् । इन्द्रियमेव यजमाने दधाति ॥

अग्नेर्वामपन्नगृहस्य सदसि सादयामीत्याह । इयं ँवा अग्निरपन्नगृहः ।

अस्या एवैने सदने सादयति ।

सुम्नाय सुम्निनी सुम्ने मा धत्तमित्याह । **67 (10)**

T.B.3.3.9.9

प्रजा वै पशवः सुम्नम् । प्रजामेव पशूनात्मन्धत्ते ।

धुरि धुर्यौ पातमित्याह । जायापत्योर्–गोपीथाय ॥

अग्नेऽदब्धायोऽशीततनो इत्याह । यथायजुरेवैतत् ।

पाहि माऽद्य दिवः पाहि प्रसित्यै पाहि दुरिष्ट्यै पाहि दुरद्मन्यै पाहि

दुश्चरितादित्याह ।

आशिषमेवैतामाशास्ते ।

अविषं नः पितुं कृणु सुषदा योनि॒ꣳ स्वाहेतीद्ध्म–

सम्ँवृश्चनान्यन्वाहार्यपचने ऽभ्याधाय फलीकरणहोमं जुहोति ।

अतिरिक्तानि वा इद्ध्म सम्ँवृश्चनानि । **68 (10)**

T.B.3.3.9.10

अतिरिक्ताः फलीकरणाः । अतिरिक्तमाज्योच्छेषणम् ।

अतिरिक्त एवातिरिक्तं दधाति ।

अथो अतिरिक्ते–नैवातिरिक्त–माप्त्वाऽवरुन्धे ॥

वेदिर्–देवेभ्यो निलायत । तां वेदेनान्वविन्दन्न् ।

वेदेन वेदिं विविदुः पृथिवीम् । सा पप्रथे पृथिवी पार्थिवानि ।

गर्भं बिभर्ति भुवनेष्वन्तः ।

ततो यज्ञो जायते विश्वदानिरिति पुरस्ताथ् स्तम्बयजुषो वेदेन वेदिꣳ

संमार्ष्ट्यनुवित्त्यै । **69 (10)**

T.B.3.3.9.11

अथो यद्–वेदश्च वेदिश्च भवतः । मिथुनत्वाय प्रजात्यै ।

प्रजापतेर्वा एतानि श्मश्रूणि । यद्–वेदः । पत्निया उपस्थ आस्यति ।

मिथुनमेव करोति । विन्दते प्रजाम् ।

वेदꣳ होताऽऽहवनीयाथ्–स्तृणन्नेति ।

यज्ञमेव तथ् सन्तनोत्योत्तरस्मा–दद्धर्मासात् ।

तꣳ सन्ततमुत्तरेऽद्धर्मास आलभते । **70 (10)**

T.B.3.3.9.12

तं कालेकाल आगते यजते ॥ ब्रह्मवादिनो वदन्ति ।

स त्वा अद्ध्वर्युः स्यात् । यो यतो यज्ञं प्रयुङ्क्ते ।

तदेनं प्रतिष्ठापयतीति । वाताद्वा अद्ध्वर्युर्यज्ञं प्रयुङ्क्ते ।

देवा गातुविदो गातुं वित्वा गातुमितेत्याह ।

यत एव यज्ञं प्रयुङ्क्ते । तदेनं प्रतिष्ठापयति ।

प्रतितिष्ठति प्रजया पशुभिर्–यजमानः ( ) ॥ **71 (10)**

(तिष्ठती – मे लोका – गमयति – द्यौर् वृष्टिमेवावरुन्धे – पर्यधत्था इत्याह – समिष्ट्यै – भागधेयं – धत्तमित्याह – वा इद्ध्म सम्वृश्चना – न्यनुवित्त्यै – लभते – यजमानः) (A9)

3.3.10 अनुवाकं 10 – पत्नीयोक्त्रविमोकः

T.B.3.3.10.1

यो वा अयथादेवतं यज्ञमुपचरति । आ देवताभ्यो वृश्च्यते ।

पापीयान् भवति । यो यथादेवतम् । न देवताभ्य आवृश्च्यते ।

वसीयान् भवति । वारुणो वै पाशः ।

इमं विष्यामि वरुणस्य पाशमित्याह ।

वरुणपाशादेवैनां मुञ्चति ।

सवितृप्रसूतो यथादेवतम् । **72 (10)**

T.B.3.3.10.2

न देवताभ्य आवृश्च्यते । वसीयान् भवति ।

धातुश्च योनौ सुकृतस्य लोक इत्याह । अग्निर्वै धाता ।

पुण्यं कर्म सुकृतस्य लोकः । अग्निरेवैनां धाता ।

पुण्ये कर्मणि सुकृतस्य लोके दधाति ।

स्योनं मे सह पत्या करोमीत्याह ।

आत्मनश्च यजमानस्य चानात्यै संत्वाय ॥

समायुषा संप्रजयेत्याह । **73 (10)**

T.B.3.3.10.3

आशिषमेवैतामाशास्ते पूर्णपात्रे । अन्ततोऽनुष्टुभा ।

चतुष्पद्वा एतच्छन्दः प्रतिष्ठितं पत्नियै पूर्णपात्रे भवति ।

अस्मिन् ँलोके प्रतितिष्ठानीति । अस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति ।

अथो वाग्वा अनुष्टुक् । वाङ्मिथुनम् ।

आपो रेतः प्रजननम् ।

एतस्माद्वै मिथुनाद्विद्योतमानः स्तनयन्वर्.षति ।

रेतः सिञ्चन्न् । **74 (10)**

T.B.3.3.10.4

प्रजाः प्रजनयन्न् ॥ यद्वै यज्ञस्य ब्रह्मणा युज्यते ।

ब्रह्मणा वै तस्य विमोकः । अद्भिः शान्तिः ।

विमुक्तं वा एतर्.हि योक्त्रं ब्रह्मणा ।

आदायैनत्पत्नी सहाप उपगृह्णीते शान्त्यै । अञ्जलौ पूर्णपात्रमानयति ।

रेत एवास्यां प्रजां दधाति । प्रजया हि मनुष्यः पूर्णः ।

मुखं विमृष्टे ( ) । अवभृथस्यैव रूपं कृत्वोत्तिष्ठति ॥ **75 (11)**

(सवितृप्रसूतो यथादेवतं–प्रजयेत्याह–सिञ्चन्–मृष्ट एकं च) (A10)

3.3.11 अनुवाकं 11 – उपवेषोपगूहनम्

T.B.3.3.11.1

परिवेषो वा एष वनस्पतीनाम् । यदुपवेषः । य एवं वेद ।

विन्दते परिवेष्टारम् । तमुत्करे ॥ यं देवा मनुष्येषु । उपवेषमधारयन्न् ।

ये अस्मदपचेतसः । तानस्मभ्य–मिहाकुरु ।

उपवेषोपविड्ढि नः । **76 (10)**

T.B.3.3.11.2

प्रजां पुष्टिमथो धनम् । द्विपदो नश्चतुष्पदः ।

ध्रुवान–नपगान्–कुर्विति पुरस्तात् प्रत्यञ्चमुपगूहति ।

तस्मात् पुरस्तात् प्रत्यञ्चः शूद्रा अवस्यन्ति । स्थविमत उपगूहति ।

अप्रतिवादिन एवैनान् कुरुते ॥ धृष्टिर्वा उपवेषः ।

शुचार्तो वज्रो ब्रह्मणा सꣳशितः ।

योपवेषे शुक् । साऽमुमृच्छतु यं द्विष्म इति । **77 (10)**

T.B.3.3.11.3

अथास्मै नाम गृह्य प्रहरति । निरमुं नुद ओकसः ।

सपत्नो यः पृतन्यति । निर्बाद्ध्येन हविषा । इन्द्र एणं पराशरीत् ।

इहि तिस्रः परावतः । इहि पञ्चजनाꣳ अति ।

इहि तिस्रोऽति रोचना यावत् । सूर्यो असद्–दिवि ।

परमां त्वा परावतम् । **78 (10)**

T.B.3.3.11.4

इन्द्रो नयतु वृत्रहा । यतो न पुनरायसि । शश्वतीभ्यः समाभ्य इति ।

त्रिवृद्वा एष वज्रो ब्रह्मणा सꣳशितः । शुचैवैनं विद्ध्वा ।

एभ्यो लोकेभ्यो निर्णुद्य । वज्रेण ब्रह्मणा स्तृणुते ।

हतो ऽसाववधिष्मा–मुमित्याह स्तृत्यै । यं द्विष्यात्तं ध्यायेत् ।

शुचैवैन–मर्पयति ( ) ॥ **79 (10)**

(नो–द्विष्म इति–परावत–मर्पयति) (A11)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 11 Anuvaakams :-

(प्रत्युष्टं – दिवः शिल्प – मयज्ञो – धृतं च – देवासुराः स

एतमिन्द्र – आपो देवी – रग्निना – धिष्णिया –

अथ स्रुचौ – यो वा अयथादेवतं – परिवेषो वा एकादश)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(प्रत्युष्ट – मयज्ञ – एषा हि विश्वेषां देवाना – मूर्जा पृथिवी –

मथो रक्षसां – तां प्रजातिं – द्वाभ्यां – तं कालेकाले नवसप्ततिः)

First and Last Word 3rd Ashtakam 3rd Prapaatakam :-

(प्रत्युष्टꣳ – शुचैवैनमर्पयति)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः समाप्तः ॥

==========

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3 Prapaatakam 3 (TB 3.3)

	DasIni	Vaakyams
Anuvakam 1	5	55
Anuvakam 2	5	56
Anuvakam 3	5	50
Anuvakam 4	6	66
Anuvakam 5	5	52
Anuvakam 6	11	116
Anuvakam 7	11	113
Anuvakam 8	11	114
Anuvakam 9	12	120
Anuvakam 10	4	41
Anuvakam 11	4	40
Total →	79	823

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.4 तृतीयाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – पुरुषमेधः

3.4.1 to 3.4.19 –पुरुषमेधः

T.B.3.4.1.1

ब्रह्मणे ब्राह्मणमालभते । क्षत्राय राजन्यम् । मरुद्भ्यो वैश्यम् ।

तपसे शूद्रम् । तमसे तस्करम् । नारकाय वीरहणम् ।

पाप्मने क्लीबम् । आक्रयायायोगूम् । कामाय पुꣳश्चलूम् ।

अतिक्रुष्टाय मागधम् ॥ **1 (10)** *(A1)*

T.B.3.4.2.1

गीताय सूतम् । नृत्ताय शैलूषम् । धर्माय सभाचरम् । नर्माय रेभम् ।

नरिष्ठायै भीमलम् । हसाय कारिम् । आनन्दाय स्त्रीषखम् ।

प्रमुदे कुमारीपुत्रम् । मेधायै रथकारम् ।

धैर्याय तक्षाणम् ॥ **2 (10)** *(A2)*

T.B.3.4.3.1

श्रमाय कौलालम् । मायायै कार्मारम् । रूपाय मणिकारम् ।

शुभे वपम् । शरव्याया इषुकारम् । हेत्यै धन्वकारम् ।

कर्मणे ज्याकारम् । दिष्टाय रज्जुसर्गम् । मृत्यवे मृगयुम् ।

अन्तकाय श्वनितं ॥ **3 (10)** *(A3)*

T.B.3.4.4.1

सन्धये जारम् । गेहायोपपतिम् । निर्.ऋत्यै परिवित्तम् ।

आर्त्यै परिविविदानम् । अराद्ध्यै दिधिषूपतिम् । पवित्राय भिषजम् ।

प्रज्ञानाय नक्षत्रदर्.शम् । निष्कृत्यै पेशस्कारीम् । बलायो पदाम् ।

वर्णायानूरुधम् ॥ **4 (10)** *(A4)*

T.B.3.4.5.1

नदीभ्यः पौञ्जिष्टम् । ऋक्षीकाभ्यो नैषादम् । पुरुषव्याघ्राय दुर्मदम् ।

प्रयुद्भ्य उन्मत्तम् । गन्धर्वाफ्सराभ्यो व्रात्यम् ।

सर्पदेवजनेभ्यो ऽप्रतिपदम् । अवेभ्यः कितवम् ।

इर्यताया अकितवम् । पिशाचेभ्यो बिदलकारम् ।

यातुधानेभ्यः कण्टककारम् ॥ **5 (10)** *(A5)*

T.B.3.4.6.1

उथ्सादेभ्यः कुब्जम् । प्रमुदे वामनम् । द्वार्भ्यः स्रामम् ।

स्वप्नायान्धम् । अधर्माय बधिरम् । संज्ञानाय स्मरकारीम् ।

प्रकामोद्यायोपसदम् । आशिक्षायै प्रश्निनम् ।

उपशिक्षाया अभिप्रश्निनम् ।

मर्यादायै प्रश्नविवाकम् ॥ **6 (10)** *(A6)*

T.B.3.4.7.1

ऋत्यै स्तेनहृदयम् । वैरहत्याय पिशुनम् । विवित्त्यै क्षत्तारम् ।

औपद्रष्टाय संग्रहीतारम् । बलायानुचरम् । भूम्ने परिष्कन्दम् ।

प्रियाय प्रियवादिनम् । अरिष्ट्या अश्वसादम् ।

मेधाय वासः पल्पूलीम् । प्रकामाय रजयित्रीम् ॥ **7 (10)** *(A7)*

T.B.3.4.8.1

भायै दार्वाहारम् । प्रभाया आग्नेन्धम् । नाकस्य पृष्ठायाभिषेक्तारम् ।

ब्रद्ध्नस्य विष्टपाय पात्रनिर्णेगम् । देवलोकाय पेशितारम् ।

मनुष्यलोकाय प्रकरितारम् । सर्वेभ्यो लोकेभ्य उपसेक्तारम् ।

अवर्त्यै वधायोपमन्थितारम् ।

सुवर्गाय लोकाय भागदुघम् ।

वर्.षिष्ठाय नाकाय परिवेष्टारम् ॥ **8 (10)** *(A8)*

T.B.3.4.9.1

अर्मेभ्यो हस्तिपम् । जवायाश्वपम् । पुष्ट्यै गोपालम् ।

तेजसेऽजपालम् । वीर्यायाविपालम् । इरायै कीनाशम् ।

कीलालाय सुराकारम् । भद्राय गृहपम् । श्रेयसे वित्तधम् ।

अद्ध्यक्षायानुक्षत्तारम् ॥ **9 (10)** *(A9)*

T.B.3.4.10.1

मन्यवेऽयस्तापम् । क्रोधाय निसरम् । शोकायाभिसरम् ।

उत्कूलविकूलाभ्यां त्रिस्थिनम् । योगाय योक्तारम् ।

क्षेमाय विमोक्तारम् । वपुषे मानस्कृतम् । शीलायाञ्जनीकारम् ।

निर्.ऋत्यै कोशकारीम् । यमायासूम् ॥ **10 (10)** *(A10)*

T.B.3.4.11.1

यम्यै यमसूम् । अथर्वभ्योऽवतोकाम् । सम्ँवथ्सराय पर्यारिणीम् ।

परिवथ्सरायाविजाताम् । इदावथ्सरायापस्कद्वरीम् ।

इद्वथ्सरायातीत्वरीम् । वथ्सराय विजर्जराम् ।

सर्वंथ्सराय पलिक्नीम् । वनाय वनपम् ।

अन्यतोरण्याय दावपम् ॥ **11 (10)** *(A11)*

T.B.3.4.12.1

सरोभ्यो धैवरम् । वेशन्ताभ्यो दाशम् । उपस्थावरीभ्यो बैन्दम् ।

नड्वलाभ्यः शौष्कलम् । पार्याय कैवर्तम् । अवार्याय मार्गारम् ।

तीर्थेभ्य आन्दम् । विषमेभ्यो मैनालम् । स्वनेभ्यः पर्णकम् ।

गुहाभ्यः किरातम् । सानुभ्यो जम्भकम् ।

पर्वतेभ्यः किं पूरुषम् ॥ **12 (12)** *(A12)*

T.B.3.4.13.1

प्रतिश्रुत्काया ऋतुलम् । घोषाय भषम् । अन्ताय बहुवादिनम् ।

अनन्ताय मूकम् । महसे वीणावादम् । क्रोशाय तूणवद्ध्मम् ।

आक्रन्दाय दुन्दुभ्याघातम् । अवरस्पराय शङ्खद्ध्मम् ।

ऋभुभ्योऽजिनसन्धायम् । साद्ध्येभ्यश्चर्मम्णम् ॥ **13 (10)** *(A13)*

T.B.3.4.14.1

बीभथ्सायै पौल्कसम् । भूत्यै जागरणम् । अभूत्यै स्वपनम् ।

तुलायै वाणिजम् । वर्णाय हिरण्यकारम् ।

विश्वेभ्यो देवेभ्यः सिद्ध्मलम् । पश्चाद्–दोषाय ग्लावम् ।

ऋत्यै जनवादिनम् । व्यृद्ध्या अपगल्भम् ।

स᳡शराय प्रच्छिदम् ॥ **14 (10)** *(A14)*

T.B.3.4.15.1

हसाय पु᳡श्चलूमालभते । वीणावादं गणकं गीताय ।

यादसे शाबुल्याम् । नर्माय भद्रवतीम् ।

तूणवद्ध्मं ग्रामण्यं पाणिसंघातं नृत्ताय । मोदायानुक्रोशकम् ।

आनन्दाय तलवम् ॥ **15 (7)** *(A15)*

T.B.3.4.16.1

अक्षराजाय कितवम् । कृताय सभाविनम् । त्रेताया आदिनवदर्.शम् ।

द्वापराय बहिः सदम् । कलये सभास्थाणुम् । दुष्कृताय चरकाचार्यम् ।

अद्ध्वने ब्रह्मचारिणम् । पिशाचेभ्यः सैलगम् । पिपासायै गोव्यच्छम् ।

निर्.ऋत्यै गोघातम् । क्षुधे गोविकर्तम् । क्षुत्तृष्णाभ्यां तम् ।

यो गां विकृन्तन्तं मा᳡सं भिक्षमाण उपतिष्ठते ॥ **16 (13)** *(A16)*

T.B.3.4.17.1

भूम्यै पीठसर्पिणमालभते । अग्नयेऽ्सलम् । वायवे चाण्डालम् ।

अन्तरिक्षाय व्शनर्तिनम् । दिवे खलतिम् । सूर्याय हर्यक्षम् ।

चन्द्रमसे मिर्मिरम् । नक्षत्रेभ्यः किलासम् । अह्ने शुक्लं पिङ्गलम् ।

रात्रियै कृष्णं पिङ्गाक्षम् ॥ **17 (10)** *(A17)*

T.B.3.4.18.1

वाचे पुरुषमालभते । प्राणमपानं व्यानमुदानऽ् समानं तान्. वायवे ।

सूर्याय चक्षुरालभते । मनश्चन्द्रमसे । दिग्भ्यः श्रोत्रम् ।

प्रजापतये पुरुषम् ॥ **18 (6)** *(A18)*

T.B.3.4.19.1

अथैतानरूपेभ्य आलभते । अतिह्रस्व–मतिदीर्घम् ।

अतिकृशमत्यऽ्सलम् । अतिशुक्ल–मतिकृष्णम् ।

अतिश्लक्ष्ण–मतिलोमशम् । अतिकिरिट–मतिदन्तुरम् ।

अतिमिर्मिर–मतिमेमिषम् । आशायै जामिम् ।

प्रतीक्षायै कुमारीम् ॥ **19 (9)** *(A19)*

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 19 Anuvaakams :-

(ब्रह्मणे – गीताय – श्रमाय – सन्धये – नदीभ्य – उथ्सादेभ्य –
ऋत्यै – भाया – अर्मेभ्यो – मन्यवे – यम्यै दश दश – सरोभ्यो
द्वादश – प्रतिश्रुत्कायै – बीभथ्सायै दश दश – हसाय सप्ता–
क्षराजाय त्रयोदश – भूम्यै दश – वाचे षडथ – नवैकान्न
विꣳशतिः)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(ब्रह्मणे – यम्यै नवदश)

First and Last Word 3rd Ashtakam 4th Prapaatakam :-

(ब्रह्मणे – कुमारीम्)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके चतुर्थ प्रपाठकः

समाप्तः ॥

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3, Prapaatakam 4 (TB 3.4)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	1	10
Anuvakam 3	1	10
Anuvakam 4	1	10
Anuvakam 5	1	10
Anuvakam 6	1	10
Anuvakam 7	1	10
Anuvakam 8	1	10
Anuvakam 9	1	10
Anuvakam 10	1	10
Anuvakam 11	1	10
Anuvakam 12	1	12
Anuvakam 13	1	10
Anuvakam 14	1	10
Anuvakam 15	1	7
Anuvakam 16	1	13
Anuvakam 17	1	10
Anuvakam 18	1	6
Anuvakam 19	1	9
Total →	19	187

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.5 तृतीयाष्टके पञ्चमः प्रपाठकः – इष्टिहौत्रम्

3.5.1 अनुवाकं 1 – होतुर्जपः पुरस्ताथ् सामिधेनीनाम्

T.B.3.5.1.1

सत्यं प्रपद्ये । ऋतं प्रपद्ये । अमृतं प्रपद्ये ।

प्रजापतेः प्रियां तनुवमनार्तां प्रपद्ये । इदमहं पञ्चदशेन वज्रेण ।

द्विषन्तं भ्रातृव्यमवक्रामामि । योऽस्मान् द्वेष्टि । यं च वयं द्विष्मः ।

भूर्भुवः सुवः । हिम् ॥ **1 (10)** *(सत्यं दश) (A1)*

3.5.2 अनुवाकं 2 – सामिधेनीम्रन्वाह

T.B.3.5.2.1

प्र वो वाजा अभिद्यवः । हविष्मन्तो घृताच्या ।

देवाञ्जिगाति सुम्नयुः ॥ अग्न आयाहि वीतये । गृणानो हव्यदातये ।

नि होता सथ्सि बर्हिषि ॥ तं त्वा समिद्भिरङ्गिरः ।

घृतेन वर्द्धयामसि । बृहच्छोचा यविष्ठ्य ॥

स नः पृथु श्रवाय्यम् । **2 (10)**

T.B.3.5.2.2

अच्छा देव विवाससि । बृहदग्ने सुवीर्यम् ॥ ईडेन्यो नमस्यस्तिरः ।

तमाꣳसि दर्.शतः । समग्निरिद्ध्यते वृषा ॥

वृषो अग्निः समिद्ध्यते । अश्वो न देववाहनः ।

तꣳ हविष्मन्त ईडते ॥ वृषणं त्वा वयँ वृषन् ।

वृषाणः समिधीमहि । **3 (10)**

T.B.3.5.2.3

अग्ने दीद्यतं बृहत् ॥ अग्निं दूतँ वृणीमहे । होतारँ विश्ववेदसम् ।

अस्य यज्ञस्य सुक्रतुम् ॥ समिद्ध्यमानो अद्ध्वरे ।

अग्निः पावक ईड्यः । शोचिष्केशस्तमीमहे ॥ समिद्धो अग्न आहुत ।

देवान्. यक्षि स्वद्ध्वर । त्वꣳ हि हव्यवाडसि ( ) ॥

आजुहोत दुवस्यत । अग्निं प्रयत्यद्ध्वरे । वृणीद्ध्वꣳ हव्यवाहनम् ॥

त्वँ वरुण उत मित्रो अग्ने । त्वाँ वर्द्धन्ति मतिभिर्वसिष्ठाः ।

त्वे वसु सुषणनानि सन्तु । यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ **4 (17)**

(श्रवाय्य – मिधीम – ह्यसि सप्त च) (A2)

3.5.3 अनुवाकं 3 – प्रमुक्त्वा निविदोऽनूच्य देवता आवाहयति

T.B.3.5.3.1

अग्ने महाꣳ असि ब्राह्मण भारत । असावसौ ॥ देवेद्धो मन्विद्धः ।

ऋषिष्टुतो विप्रानुमदितः । कविशस्तो ब्रह्मसꣳशितो घृताहवनः ।

प्रणीर्–यज्ञानाम् । रथीरद्ध्वराणाम् ।

अतूर्तो होता । तूर्णिर्.हव्यवाट् । आस्पात्रं जुहूर्–देवानाम् । **5 (10)**

T.B.3.5.3.2

चमसो देवपानः । अराꣳ इवाग्ने नेमिर्देवाꣳस्त्वं परिभूरसि ।

आवह देवान्. यजमानाय ॥ अग्निमग्न आवह । सोममावह ।

अग्निमावह । प्रजापतिमावह । अग्नीषोमावावह । इन्द्राग्नी आवह ।

इन्द्रमावह ( ) । महेन्द्रमावह । देवाꣳ आज्यपाꣳ आवह ।

अग्निꣳ होत्रायावह । स्वं महिमानमावह । आ चाग्ने देवान्. वह ।

सुयजा च यज जातवेदः ॥ **6 (16)** ***(देवाना–मिन्द्रमावह षट्च) (A3)***

3.5.4 अनुवाकं 4 – स्रुचावादापयति

T.B.3.5.4.1

अग्निर्. होता वेत्वग्निः । होत्रं वेत्तु प्रावित्रम् । स्मो वयम् ।

साधु ते यजमान देवता । घृतवती–मद्ध्वर्यो स्रुचमाऽस्यस्व ।

देवायुवं विश्ववाराम् । ईडामहै देवाᳬ ईडेन्यान् ।

नमस्याम नमस्यान् । यजाम यज्ञियान् ॥ **7 (9)**

(अग्निर्. होता नव) (A4)

3.5.5 अनुवाकं 5 – प्रयाजाः

T.B.3.5.5.1

समिधो अग्न आज्यस्य वियन्तु । तनूनपादग्न आज्यस्य वेतु ।

इडो अग्न आज्यस्य वियन्तु । बर्.हिरग्न आज्यस्य वेतु ।

स्वाहाऽग्निम् । स्वाहा सोमम् । स्वाहाऽग्निम् । स्वाहा प्रजापतिम् ।

स्वाहाऽग्नीषोमौ । स्वाहेन्द्राग्नी ( ) । स्वाहेन्द्रम् । स्वाहा महेन्द्रम् ।

स्वाहा देवाᳬ आज्यपान् । स्वाहाऽग्निᳬ होत्राज्जुषाणाः ।

अग्न आज्यस्य वियन्तु ॥ **8 (15)** *(इन्द्राग्नी पञ्च च) (A5)*

3.5.6 अनुवाकं 6 – अज्यभागयोः पुरोनुवाक्ये

T.B.3.5.6.1

अग्निर्–वृत्राणि जङ्घनत् । द्रविणस्युर्–विपन्यया ।

समिद्धः शुक्र आहुतः । जुषाणो अग्निराज्यस्य वेतु ।

त्वꣳ सोमासि सत्पतिः । त्वꣳ राजोत वृत्रहा ।

त्वं भद्रो असि क्रतुः । जुषाणः सोम आज्यस्य हविषो वेतु ।

अग्निः प्रत्नेन जन्मना । शुम्भानस्तनुवꣳ स्वाम् ( ) ।

कविर्–विप्रेण वावृधे । जुषाणो अग्निराज्यस्य वेतु ।

सोम गीर्भिष्ट्वा वयम् । वर्द्धयामो वचोविदः ।

सुमृडीको न आविश ।

जुषाणः सोम आज्यस्य हविषो वेतु ॥ **9 (16)**

(स्वाꣳ षट्च) (A6)

3.5.7 <u>अनुवाकं 7 – हविषां याज्यानुवाक्याः</u>

<u>T.B.3.5.7.1</u>

अग्निर्–मूर्द्धा दिवः ककुत् । पतिः पृथिव्या अयम् ।

अपाꣳ रेताꣳसि जिन्वति । भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता ।

यत्रा नियुद्भिः सचसे शिवाभिः । दिवि मूर्द्धानं दधिषे सुवर्.षाम् ।

जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् । प्रजापते न त्वदेतान्यन्यः ।

विश्वा जातानि परि ता बभूव ।

यत्–कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु । **10 (10)**

T.B.3.5.7.2

वयꣳ स्याम पतयो रयीणाम् । स वेद पुत्रः पितरꣳ स मातरम् ।

स सूनुर्भुवथ्स भुवत्पुनर्मघः । स द्यामौर्णोदन्तरिक्षꣳ स सुवः ।

स विश्वा भुवो अभवथ्स आऽभवत् । अग्नीषोमा सवेदसा ।

सहूती वनतं गिरः । सं देवत्रा बभूवथुः ।

युवमेतानि दिवि रोचनानि ।

अग्निश्च सोम सक्रतू अधत्तम् । **11 (10)**

T.B.3.5.7.3

युवꣳ सिन्धूꣳ रभिशस्ते–रवद्यात् । अग्नीषोमा–वमुञ्चतं गृभीतान् ।

इन्द्राग्नी रोचना दिवः । परि वाजेषु भूषथः । तद्वां चेति प्रवीर्यम् ।

शनथद्वृत्रमुत सनोति वाजम् । इन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात् ।

इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरेः । सहस्तमा सहसा वाजयन्ता ।

एन्द्र सानसिꣳ रयिम् । **12 (10)**

T.B.3.5.7.4

सजित्वानꣳ सदासहम् । वर्.षिष्ठमूतये भर ।

प्रससाहिषे पुरुहूत शत्रून् । ज्येष्ठस्ते शुष्म इह रातिरस्तु ।

इन्द्राभर दक्षिणेना वसूनि । पतिः सिन्धूनामसि रेवतीनाम् ।

महाꣳ इन्द्रो य ओजसा । पर्जन्यो वृष्टिमाꣳ इव ।

स्तोमैर्वत्सस्य वावृधे । महां इन्द्रो नृवदाचर्.षणिप्राः । **13 (10)**

T.B.3.5.7.5

उत द्विबर्.हा अमिनः सहोभिः । अस्मद्रियग्वावृधे वीर्याय ।

उरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भूत् । पिप्रीहि देवाꣳ उशतो यविष्ठ ।

विद्वां ऋतूꣳर्. ऋतुपते यजेह । ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरग्ने ।

त्वꣳ होतॄणामस्यायजिष्ठः ॥ अग्निꣳ स्विष्टकृतम् ।

अयाडग्निरग्नेः प्रिया धामानि ।

अयाट्त्सोमस्य प्रिया धामानि । **14 (10)**

T.B.3.5.7.6

अयाडग्नेः प्रिया धामानि । अयाट्प्रजापतेः प्रिया धामानि ।

अयाडग्नीषोमयोः प्रिया धामानि । अयाडिन्द्राग्नियोः प्रिया धामानि ।

अयाडिन्द्रस्य प्रिया धामानि । अयाण्महेन्द्रस्य प्रिया धामानि ।
अयाड्देवाना–माज्यपानां प्रिया धामानि ।
यक्षदग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि । यक्षथ्स्वं महिमानम् ।
आयजतामेज्या इषः ( ) । कृणोतु सो अद्ध्वरा जातवेदाः ।
जुषताᳬ हविः । अग्ने यदद्य विशो अद्ध्वरस्य होतः ।
पावक शोचे वेष्ट्वᳬ हि यज्वा । ऋता यजासि महिना वि यद्भूः ।
हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥ **15 (16)**

(अस्त्व – धत्तᳬ – रयिं – चर्.षणिप्राः – सोमस्य प्रिया धामा – नीषः षट्च) (A7)

3.5.8 अनुवाकं 8 – इडोपाह्वानाम्

T.B.3.5.8.1

उपहूतᳬ रथन्तरᳬ सह पृथिव्या ।
उप मा रथन्तरᳬ सह पृथिव्या ह्वयताम् ।
उपहूतं ँवामदेव्यᳬ सहान्तरिक्षेण ।
उप मा वामदेव्यᳬ सहान्तरिक्षेण ह्वयताम् । उप हूतं बृहथ्सह दिवा ।
उप मा बृहथ्सह दिवा ह्वयताम् । उपहूताः सप्त होत्राः ।

उप मा सप्त होत्रा ह्वयन्ताम् । उपहूता धेनुः सहर्.षभा ।

उप मा धेनुः सहर्.षभा ह्वयताम् । **16 (10)**

T.B.3.5.8.2

उपहूतो भक्षः सखा । उप मा भक्षः सखा ह्वयताम् ।

उपहूताँ(**4**) हो । इडोपहूता । उपहूतेडा ।

उपो अस्माꣳ इडा ह्वयताम् । इडोपहूता । उपहूतेडा ।

मानवी घृतपदी मैत्रावरुणी ।

ब्रह्म देवकृतमुपहूतम् । **17 (10)**

T.B.3.5.8.3

दैव्या अद्ध्वर्यव उपहूताः । उपहूता मनुष्याः । य इमं ँयज्ञमवान् ।

ये यज्ञपतिं ँवद्धर्यान् । उपहूते द्यावापृथिवी । पूर्वजे ऋतावरी ।

देवी देवपुत्रे । उपहूतोऽयं ँयजमानः । उत्तरस्यां देवयज्यायामुपहूतः ।

भूयसि हविष्करण उपहूतः ( ) । दिव्ये धामन्नुपहूतः ।

इदं मे देवा हविर्जुषन्तामिति तस्मिन्नुपहूतः । विश्वमस्य प्रियमुपहूतम् ।

विश्वस्य प्रियस्योपहूतस्योपहूतः ॥ **18 (14)** ***(सहर्.षभा ह्वयता – मुपहूतꣳ – हविष्करण उपहूतश्चत्वारि च) (A8)***

3.5.9 अनुवाकं 9 – अनूयाजाः

T.B.3.5.9.1

देवं बर्.हिः । वसुवने वसुधेयस्य वेतु । देवो नराशꣳ सः ।

वसुवने वसुधेयस्य वेतु । देवो अग्निः स्विष्टकृत् ।

सुद्रविणा मन्द्रः कविः । सत्यमन्माऽऽयजी होता ।

होतुर्. होतुरायजीयान् । अग्ने यान्–देवानयाट् । याꣳ अपिप्रेः ( ) ।

ये ते होत्रे अमथ्सत । ताꣳ ससनुषीꣳ होत्रां देवं गमाम् ।

दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमम् । स्विष्टकृच्चाग्ने होताऽभूः ।

वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके वीहि ॥ **19 (15)**

(अपिप्रेः पञ्च च) (A9)

3.5.10 अनुवाकं 10 – सूक्तावाकः

T.B.3.5.10.1

इदं द्यावापृथिवी भद्रमभूत् । आद्ध्र्म सूक्तवाकम् । उत नमोवाकम् ।

ऋद्ध्यास्म सूक्तोच्यमग्ने । त्वꣳ सूक्तवागसि ।

उपश्रितो दिवः पृथिव्योः ।

ओमन्वती तेऽस्मिन्. यज्ञे यजमान द्यावापृथिवी स्ताम् ।

शंगये जीरदानू । अत्रस्नू अप्रवेदे ।

उरुगव्यूती अभयं कृतौ । **20 (10)**

T.B.3.5.10.2

वृष्टिद्यावा रीत्यापा । शम्भुवौ मयोभुवौ ।

ऊर्जस्वती च पयस्वती च । सूपचरणा च स्वधिचरणा च ।

तयोराविदि ॥ अग्निरिदꣳ हविरजुषत । अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत ।

सोम इदꣳ हविरजुषत । अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत ।

अग्निरिदꣳ हविरजुषत । **21 (10)**

T.B.3.5.10.3

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । प्रजापतिरिदꣳ हविरजुषत ।

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । अग्नीषोमाविदꣳ हविरजुषेताम् ।

अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम् । इन्द्राग्नी इदꣳ हविरजुषेताम् ।

अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम् । इन्द्र इदꣳ हविरजुषत ।

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । महेन्द्र इदꣳ हविरजुषत । **22 (10)**

T.B.3.5.10.4

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । देवा आज्यपा आज्यमजुषन्त ।

अवीवृधन्त महो ज्यायोऽक्रत । अग्निर्.होत्रेणेदꣳ हविरजुषत ।

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । अस्यामृध–द्धोत्रायां देवंगमायाम् ।

आशास्तेऽयं ँयजमानोऽसौ ॥ आयुराशास्ते । सुप्रजास्त्व–माशास्ते ।

सजातवनस्या–माशास्ते । **23 (10)**

T.B.3.5.10.5

उत्तरां देवयज्या–माशास्ते । भूयो हविष्करण–माशास्ते ।

दिव्यं धामाशास्ते । विश्वं प्रियमाशास्ते । यदनेन हविषा ऽऽशास्ते ।

तदश्यात्–तदृद्ध्यात् । तदस्मै देवा रासन्ताम् ।

तदग्निर्–देवो देवेभ्यो वनते । वयमग्नेर् मानुषाः ।

इष्टं च वीतं च ( ) । उभे च नो द्यावापृथिवी अꣳहसस्पाताम् ।

इह गतिर्–वामस्येदं च । नमो देवेभ्यः ॥ **24 (13)**

(अभयंकृतावक्र – ताग्निरिदꣳ हविरजुषत – महेन्द्र इदꣳ हविरजुषत – सजातवनस्यामाशास्ते – वीतं च त्रीणि च) (A10)

3.5.11 अनुवाकं 11 – शंयुवाकः

T.B.3.5.11.1

तच्छं ँयोरा वृणीमहे । गातुं ँयज्ञाय । गातुं ँयज्ञपतये ।

दैवी स्वस्तिरस्तु नः । स्वस्तिर् मानुषेभ्यः ।

ऊद्ध्वं जिगातु भेषजम् ।

शं नो अस्तु द्विपदे । शं चतुष्पदे ॥ **25 (8) (तच्छं ँयोरष्टौ)** *(A11)*

3.5.12 अनुवाकं 12 – पत्नीसंयाजानां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.5.12.1

"आ प्यायस्व{1}" "सं ते {2}" ॥

"इह त्वष्टारमग्रियं{3}" "तन्नस्तुरीपम् {4}" ॥

देवानां पत्नीरुशतीरवन्तु नः । प्रावन्तु नस्तुजये वाजसातये ।

याः पार्थिवासो या अपामपि व्रते ।

ता नो देवीः सुहवाः शर्म यच्छत ॥ उत ग्ना वियन्तु देवपत्नीः ।

इन्द्राण्यग्नाय्यश्विनी राट् । आ रोदसी वरुणानी शृणोतु ।

वियन्तु देवीर्य ऋतुर्जनीनाम् ( ) ॥ **26 (10)**

T.B.3.5.12.2

अग्निर्. होता गृहपतिः स राजा । विश्वा वेद जनिमा जातवेदाः ।

देवानामुत यो मर्त्यानाम् । यजिष्ठः स प्रयजतामृतावा ॥

वयमु त्वा गृहपते जनानाम् । अग्ने अकर्म समिधा बृहन्तम् ।

अस्थूरिणो गार्.हपत्यानि सन्तु ।

तिग्मेन नस्तेजसा सꣳशिशाधि ॥ **27 (8)**

(जनीना – +मष्टौ च) (A12)

3.5.13 अनुवाकं 13 – पत्नीसंयाजे सोमाह्वानम्

T.B.3.5.13.1

उपहूतꣳ रथन्तरꣳ सह पृथिव्या ।

उप मा रथन्तरꣳ सह पृथिव्या ह्वयताम् ।

उपहूतं ँवामदेव्यꣳ सहान्तरिक्षेण ।

उप मा वामदेव्यꣳ सहान्तरिक्षेण ह्वयताम् । उपहूतं बृहथ्सह दिवा ।

उप मा बृहथ्सह दिवा ह्वयताम् । उपहूताः सप्त होत्राः ।

उप मा सप्त होत्रा ह्वयन्ताम् । उपहूता धेनुः सहर्.षभा ।

उप मा धेनुः सहर्.षभा ह्वयताम् । **28 (10)**

T.B.3.5.13.2

उपहूतो भक्षः सखा । उप मा भक्षः सखा ह्वयताम् । उपहूताँ(**4**) हो ।

इडोपहूता । उपहूतेडा । उपो अस्माꣳ इडा ह्वयताम् ।

इडोपहूता । उपहूतेडा । मानवी घृतपदी मैत्रावरुणी ।

ब्रह्म देवकृतमुपहूतम् । **29 (10)**

T.B.3.5.13.3

दैव्या अद्ध्वर्यव उपहूताः । उपहूता मनुष्याः । य इमं ँयज्ञमवान् ।

ये यज्ञपत्नीं ँवद्धान् । उपहूते द्यावापृथिवी । पूर्वजे ऋतावरी ।

देवी देवपुत्रे । उपहूतेयं ँयजमाना । इन्द्राणीवाविधवा ।

अदितिरिव सुपुत्रा ( ) । उत्तरस्यां देवयज्यायामुपहूता ।

भूयसि हविष्करण उपहूता । दिव्ये धामन्नुपहूता ।

इदं मे देवा हविर्–जुषन्तामिति

तस्मिन्–नुपहूता । विश्वमस्याः प्रियमुपहूतम् ।

विश्वस्य प्रियस्योपहूतस्योपहूता ॥ **30 (16)**

(सहर्षभा ह्वयता – मुपहूतꣳ – सुपुत्रा षट्च) (A13)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 13 Anuvaakams :-

(सत्यं – प्रवो – ऽग्ने महा – नग्निर्. होता – समिधो – ऽग्निर् वृत्राण्य – ग्निर् मूद्र्धो – पहूतं – देवं बर्.हि – रिदं द्यावापृथिवी –तच्छम्ँयो– रा प्यायस्वो – पहूतं त्रयोदश)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(सत्यं – ँवयꣳ स्याम – वृष्टिद्यावा त्रिꣳशत्)

First and Last Word 3rd Ashtakam 5th Prapaatakam :-

(सत्य–मुपहूता)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके

पञ्चम प्रपाठकः समाप्तः ॥

==========

Appendix (of expansions)

T.B.3.5.12.1 – "आ प्यायस्व {1}" "सं ते {2}"

आ प्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियं ।

भवा वाजस्य सङ्गथे ॥ **{1}**

सं ते पयाᳬसि समु यन्तु वाजाः सं वृष्णिया–न्यभिमातिषाहः ।

आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवाᳬस्युत्तमानि धिष्व ॥ **{2}**

(Both {1} and {2} appearing in TS 4.2.7.4)

T.B.3.5.12.1 – "इह त्वष्टारमग्रियं {3}" "तन्नस्तुरीपम् {4}"

इह त्वष्टारमग्रियं विश्वरूपमुप ह्वये । अस्माकमस्तु केवलः ॥ **{3}**

तन्नस्तुरीपमध पोषयित्नु देव त्वष्टर्वि रराणः स्यस्व ।

यतो वीरः कर्मण्यः सुदक्षो युक्तग्रावा जायते देवकामः ॥ **{4}**

(Both {3} and {4} appearing in TS 3.1.11.1)

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3, Prapaatakam 5 (TB 3.5)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	3	37
Anuvakam 3	2	26
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	15
Anuvakam 6	1	16
Anuvakam 7	6	66
Anuvakam 8	3	34
Anuvakam 9	1	15
Anuvakam 10	5	53
Anuvakam 11	1	8
Anuvakam 12	2	18
Anuvakam 13	3	36
Total →	30	343

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.6 तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः – पशुहौत्रम्

3.6.1 अनुवाकं 1 – यूपसंस्काराः

T.B.3.6.1.1

अञ्जन्ति त्वामद्ध्वरे देवयन्तः । वनस्पते मधुना दैव्येन ।

यदूर्द्ध्वस्तिष्ठाद्–द्रविणेह धत्तात् । यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे ॥

उच्छ्रयस्व वनस्पते । वर्ष्मन् पृथिव्या अधि । सुमिती मीयमानः ।

वर्चोधा यज्ञवाहसे ॥ समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात् ।

ब्रह्म वन्वानो अजरꣳ सुवीरम् । **1 (10)**

T.B.3.6.1.2

आरे अस्मदमतिं बाधमानः । उच्छ्रयस्व महते सौभगाय ॥

ऊर्द्ध्व ऊषुण ऊतये । तिष्ठा देवो न सविता ।

ऊर्द्ध्वो वाजस्य सनिता यदञ्जिभिः । वाघद्भिर्–विह्वयामहे ॥

ऊर्द्ध्वो नः पाह्यꣳहसो नि केतुना । विश्वꣳ समत्रिणं दह ।

कृधी न ऊर्द्ध्वाञ्च रथाय जीवसे । विदा देवेषु नो दुवः ॥ **2 (10)**

T.B.3.6.1.3

जातो जायते सुदिनत्वे अह्नाम् । समर्य आ विदथे वर्द्धमानः ।

पुनन्ति धीरा अपसो मनीषा । देवया विप्र उदियर्ति वाचम् ॥

युवा सुवासाः परिवीत आगात् । स उ श्रेयान् भवति जायमानः ।

तं धीरासः कवय उन्नयन्ति । स्वाधियो मनसा देवयन्तः ॥

पृथुपाजा अमर्त्यः । घृतनिर्णिख्–स्वाहुतः ( ) । **3 (10)**

T.B.3.6.1.4

अग्निर्–यज्ञस्य हव्यवाट् ॥ तꣳ सबाधो यतस्रुचः ।

इत्था धिया यज्ञवन्तः । आचक्रुरग्नि–मूतये ॥

त्वं वँरुण उत मित्रो अग्ने । त्वां वँवर्द्धन्ति मतिभिर्–वसिष्ठाः ।

त्वे वसु सुषणनानि सन्तु ।

यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ **4 (8)**

(सुवीरं – दुवः – स्वाहुतो – +ऽष्टौ च) (A1)

3.6.2 अनुवाकं 2 – प्रयाजविषया मैत्रावरुणप्रैषाः

T.B.3.6.2.1

होता यक्षदग्निꣳ समिधा सुषमिधा समिद्धं नाभा पृथिव्याः संगथे वामस्य ।

वर्ष्मन्दिव इडस्पदे वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षत्–तनूनपात–मदितेर्–गर्भं भुवनस्य गोपाम् ।

मद्ध्वाऽद्य देवो देवेभ्यो देवयानान्पथो अनक्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षन्–नराशꣳसं नृशस्त्रं नृꣳः प्रणेत्रम् ।

गोभिर्–वपावान्थ्–स्याद्–वीरैः शक्तीवान्–रथैः प्रथमयावा हिरण्यैश्चन्द्री वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षदग्निमिड ईडितो देवो देवाꣳ आवक्षद्–दूतो हव्यवाडमूरः ।

उपेमं यज्ञमुपेमां देवो देवहूतिमवतु वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षद्–बर्.हिः सुष्टरीमोर्णम्रदा अस्मिन्. यज्ञे वि च प्र च प्रथताꣳ स्वास्तस्थं देवेभ्यः ।

एमेनद्य वसवो रुद्रा आदित्याः सदन्तु प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ **5 (10)**

T.B.3.6.2.2

होता यक्षद्–दुर ऋष्वाः कवष्योऽकोषधावनी–रुदाताभिर्–जिहतां वि पक्षोभिः श्रयन्ताम् ।

सुप्रायणा अस्मिन्. यज्ञे विश्रयन्ता–मृतावृधो वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षदुषासानक्ता बृहती सुपेशसा नृ॒ः पतिभ्यो योनिं कृण्वाने ।

स॒स्मयमाने इन्द्रेण देवैरेदं बर्.हिः सीदतां वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षद्–दैव्या होतारा मन्द्रा पोतारा कवी प्रचेतसा ।

स्विष्टमद्यान्यः करदिषा स्वभिगूर्तमन्य ऊर्जा सतवसेमं यज्ञं दिवि देवेषु धत्तां वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षत्–तिस्रो देवीरपसामपस्तमा अच्छिद्र–मद्येदमप–स्तन्वताम् ।

देवेभ्यो देवीर्–देवमपो वियन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥

होता यक्षत्–त्वष्टार–मचिष्टुमपाकꣳ रेतोधां ँविश्रवसं ँयशोधाम् ।
पुरुरूपमकामकर्.शनꣳ सुपोषः पोषैः स्याथ् सुवीरो वीरैर्–
वेत्वाज्यस्य होतर्यज ( ) ॥

होता यक्षद्–वनस्पति–मुपावस्रक्षद्धियो जोष्टारꣳ शशमन्नरः ।
स्वदाथ् स्वधितिर्. ऋतुथाऽद्य देवो देवेभ्यो हव्याऽवाड्–वेत्वाज्यस्य
होतर्यज ॥

होता यक्षदग्निꣳ स्वाहाऽऽज्यस्य स्वाहा मेदसः स्वाहा स्तोकानाꣳ
स्वाहा स्वाहा कृतीनाꣳ स्वाहा हव्यसूक्तीनाम् ।
स्वाहा देवाꣳ आज्यपान्थ् स्वाहाऽग्निꣳ होत्राज्जुषाणा अग्न
आज्यस्य वियन्तु होतर्यज ॥ **6 (14)**

(प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाज्यस्य होतर्यज –
सुवीरो वीरैर् वेत्वाज्यस्य होतर्यज चत्वारि च) (A2)

Special Korvai

(अग्निं तनूनपातं नराशꣳसमग्निमिड ईडितो बर्.हिर्दुर उषासानक्ता दैव्या तिस्रस्त्वष्टारं वनस्पतिमग्निम्)

(पञ्च वेत्वेको वियन्तु द्विर्वीतामेको वियन्तु द्विर्वेत्वेको वियन्तु होतर्यज)

3.6.3 अनुवाकं 3 – आप्रिय प्रयाजानां याज्याः

T.B.3.6.3.1

समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे । देवो देवान्. यजसि जातवेदः ।

आ च वह मित्रमह–श्चिकित्वान् । त्वं दूतः कविरसि प्रचेताः ॥

तनूनपात्पथ ऋतस्य यानान् । मद्ध्वा समञ्जन्थ् स्वदया सुजिह्व ।

मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्न् । देवत्रा च कृणुह्यद्ध्वरं नः ॥

नराशꣳसस्य महिमानमेषाम् । उपस्तोषाम यजतस्य यज्ञैः । **7 (10)**

T.B.3.6.3.2

ते सुक्रतवः शुचयो धियंधाः । स्वदन्तु देवा उभयानि हव्या ॥

आजुह्वान ईड्यो वन्द्यश्च । आयाह्यग्ने वसुभिः सजोषाः ।

त्वं देवानामसि यह्व होता । स एनान्. यक्षीषितो यजीयान् ॥

प्राचीनं बर्.हिः प्रदिशा पृथिव्याः । वस्तोरस्या वृज्यते अग्रे अह्नाम् ।
व्यु प्रथते वितरं वरीयः । देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ **8 (10)**

T.B.3.6.3.3

व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम् । पतिभ्यो नजनयः शुम्भमानाः ।
देवीर्द्वारो बृहतीर्–विश्वमिन्वाः । देवेभ्यो भवथ सुप्रायणाः ॥
आ सुष्वयन्ती यजते उपाके । उषासानक्ता सदतां नि योनौ ।
दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे । अधि श्रियꣳ शुक्रपिशं दधाने ॥
दैव्या होतारा प्रथमा सुवाचा ।
मिमाना यज्ञं मनुषो यजद्ध्यै । **9 (10)**

T.B.3.6.3.4

प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू । प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥
आनो यज्ञं भारती तूयमेतु । इडा मनुष्वदिह चेतयन्ती ।
तिस्रो देवीर्–बर्.हिरेदꣳ स्योनम् । सरस्वती स्वपसः सदन्तु ॥
य इमे द्यावापृथिवी जनित्री । रूपैरपिꣳशद्–भुवनानि विश्वा ।
तमद्य होतरिषितो यजीयान् ।
देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान् ( ) ॥ **10 (10)**

T.B.3.6.3.5

उपावसृजत्–त्मन्या समञ्जन्न् । देवानां पाथ ऋतुथा हवीꣳषि ।

वनस्पतिः शमिता देवो अग्निः । स्वदन्तु हव्यं मधुना घृतेन ॥

सद्यो जातो व्यमिमीत यज्ञम् । अग्निर्–देवाना–मभवत्–पुरोगाः ।

अस्य होतुः प्रदिश्यृतस्य वाचि ।

स्वाहाकृतꣳ हविरदन्तु देवाः ॥ **11 (8)**

(यज्ञैः – स्योनं – यँजद्ध्यै – विद्वान – +ष्टौ च) (A3)

3.6.4 अनुवाकं 4 – पर्यग्निकरणीया ऋचः

T.B.3.6.4.1

अग्निर्. होता नो अद्ध्वरे । वाजी सन्–परिणीयते ।

देवो देवेषु यज्ञियः ॥ परि त्रिविष्ट्यद्ध्वरम् । यात्यग्नी रथीरिव ।

आ देवेषु प्रयो दधत् ॥ परि वाजपतिः कविः ।

अग्निर्. हव्या न्यक्रमीत् ।

दधद्–रत्नानि दाशुषे ॥ **12 (9)** *(अग्निर् होता नो नव) (A4)*

3.6.5 अनुवाकं 5 – मैत्रावरुणप्रैषः

T.B.3.6.5.1

अजैदग्निः । असनद्वाजं नि । देवो देवेभ्यो हव्याऽवाट् ।

प्राञ्जोभिर्. हिन्वानः । धेनाभिः कल्पमानः । यज्ञस्यायुः प्रतिरन्न् ।

उप प्रेष्य होतः । हव्या देवेभ्यः ॥ **13 (8)** *(अजैदष्टौ) (A5)*

3.6.6 अनुवाकं 6 – होतुरध्रिगुप्रैषः

T.B.3.6.6.1

दैव्याः शमितार उत मनुष्या आरभद्ध्वम् । उप नयत मेद्ध्या दुरः ।

आशासाना मेधपतिभ्यां मेधम् । प्रास्मा अग्निं भरत ।

स्तृणीत बर्.हिः । अन्वेनं माता मन्यताम् । अनु पिता ।

अनु भ्राता सगर्भ्यः । अनु सखा सयूथ्यः ॥

उदीचीनाꣳ अस्य पदो निधत्तात् । **14 (10)**

T.B.3.6.6.2

सूर्यं चक्षुर्गमयतात् । वातं प्राणमन्ववसृजतात् । दिशः श्रोत्रम् ।

अन्तरिक्षमसुम् । पृथिवीꣳ शरीरम् । एकधाऽस्य त्वचमाच्छ्यतात् ।

पुरा नाभ्या अपिशसो वपामुत्खिदतात् । अन्तरेवोष्माणं वारयतात् ।

श्येनमस्य वक्षः कृणुतात् । प्रशसा बाहू । **15 (10)**

T.B.3.6.6.3

शला दोषणी । कश्यपेवाᳬसा । अच्छिद्रे श्रोणी ।

कवषोरू स्रेकपर्णाऽष्ठीवन्ता । षड्विᳬशतिरस्य वङ्क्रयः ।

ता अनुष्ठ्योच्च्यावयतात् । गात्रं गात्रमस्यानूनं कृणुतात् ।

ऊवद्ध्यगोहं पार्थिवं खनतात् । अस्ना रक्षः सᳬसृजतात् ।

वनिष्ठुमस्य मा राविष्ट । **16 (10)**

T.B.3.6.6.4

उरूकं मन्यमानाः ॥ नेद्वस्तोके तनये । रविता रवच्छमितारः ।

अद्धिग्रगो शमीद्ध्वम् । सुशमि शमीद्ध्वम् । शमीद्ध्व–मद्धिग्रगो ॥

अद्धिग्रगुश्चापापश्च । उभौ देवानाᳬ शमितारौ ।

ताविमं पशुᳬ श्रपयतां प्रविद्धाᳬसौ ।

यथा यथाऽस्य श्रपणं तथातथा ( ) ॥ **17 (10)**

[धत्ताद् – बाहू – मा राविष्ट – तथातथा ( )] (A6)

3.6.7 अनुवाकं 7 – स्तोकविषयं मैत्रावरुणानुवचनम्

T.B.3.6.7.1

जुषस्व सप्रथस्तमम् । वचो देवफ्सरस्तमम् ।

हव्या जुह्वान आसनि ॥ इमं नो यज्ञममृतेषु धेहि ।

इमा हव्या जातवेदो जुषस्व । स्तोकानामग्ने मेदसो घृतस्य ।

होतः प्राशान प्रथमो निषद्य ॥ घृतवन्तः पावक ते ।

स्तोकाःश्चोतन्ति मेदसः । स्वधर्मं देववीतये । **18 (10)**

T.B.3.6.7.2

श्रेष्ठं नो धेहि वार्यम् ॥ तुभ्यꣳ स्तोका घृतश्चुतः ।

अग्ने विप्राय सन्त्य । ऋषिः श्रेष्ठः समिद्ध्यसे ।

यज्ञस्य प्राविता भव ॥

तुभ्यꣳ श्चोतन्त्यद्ध्रिगो शचीवः । स्तोकासो अग्ने मेदसो घृतस्य ।

कविशस्तो बृहता भानुनाऽऽगाः । हव्या जुषस्व मेधिर ॥

ओजिष्ठं ते मद्ध्यतो मेद उद्भृतम् ( ) । प्रते वयं ददामहे ।

श्चोतन्ति ते वसो स्तोका अधि त्वचि ।

प्रति तान्देवशो विहि ॥ **19 (13)** *(देववीतय–उद्भृतं त्रीणि च) (A7)*

3.6.8 अनुवाकं 8 – वपा पुरोडाशस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च

T.B.3.6.8.1

आ वृत्रहणा वृत्रहभिः शुष्मैः । इन्द्र यातं नमोभिरग्ने अर्वाक् ।

युवꣳ राधोभिरकवेभिरिन्द्र । अग्ने अस्मे भवतमुत्तमेभिः ॥

होता यक्षदिन्द्राग्नी । छागस्य वपाया मेदसः । जुषेताꣳ हविः ।

होतर्यज ॥ वि ह्यख्यन्–मनसा वस्य इच्छन् ।

इन्द्राग्नी ज्ञास उत वा सजातान् । **20 (10)**

T.B.3.6.8.2

नान्या युवत्प्रमतिरस्ति मह्यम् । स वां धियं वाजयन्तीमतक्षम् ॥

होता यक्षदिन्द्राग्नी । पुरोडाशस्य जुषेताꣳ हविः । होतर्यज ॥

त्वामीडते अजिरं दूत्याय । हविष्मन्तः सदमिन्–मानुषासः ।

यस्य देवैरासदो बर्हिरग्ने । अहान्यस्मै सुदिना भवन्तु ॥

होता यक्षदग्निम् ( ) । पुरोडाशस्य जुषताꣳ हविः ।

होतर्यज ॥ **21 (12)**

(सजाता – नग्निं द्वे च) (A8)

3.6.9 अनुवाकं 9 – तेषामेव याज्याः

T.B.3.6.9.1

गीर्भिर्विप्रः प्रमतिमिच्छमानः । ईं रयिं यशसं पूर्वभाजम् ।

इन्द्राग्नी वृत्रहणा सुवज्रा । प्रणो नव्येभिस्तिरतं देष्णैः ॥

माच्छेद्म रश्मीँरिति नाधमानाः । पितॄणाँ शक्तीरनु यच्छमानाः ।

इन्द्राग्निभ्यां कं वृषणो मदन्ति । ता ह्यद्री धिषणाया उपस्थे ॥

अग्निँ सुदीतिँ सुदृशं गृणन्तः ।

नमस्यामस्त्वेड्यं जातवेदः ( ) । त्वां दूतमरतिँ हव्यवाहम् ।

देवा अकृण्वन्–नमृतस्य नाभिम् ॥ **22 (12)**

(जातवेदो द्वे च) (A9)

3.6.10 अनुवाकं 10 – मनोतासूक्तम्

T.B.3.6.10.1

त्वꣳ ह्यग्ने प्रथमो मनोता । अस्या धियो अभवो दस्म होता ।

त्वँ सीं वृषन्–नकृणोर्–दुष्टरीतु ।

सहो विश्वस्मै सहसे सहद्ध्यै ॥ अधा होता न्यसीदो यजीयान् ।

इडस्पद इषयन्नीड्यः सन्न् । तं त्वा नरः प्रथमं देवयन्तः ।

महो राये चितयन्तो अनु ग्मन्न् ॥ वृतेव यन्तं बहुभिर्–वसव्यैः ।

त्वे रयिं जागृवाꣳसो अनु ग्मन्न् । **23 (10)**

T.B.3.6.10.2

रुशन्तमग्निं दर्.शतं बृहन्तम् । वपावन्तं विश्वहा दीदिवाꣳसम् ॥

पदं देवस्य नमसा वियन्तः । श्रवस्यवः श्रव आपन्नमृक्तम् ।

नामानि चिद्–दधिरे यज्ञियानि । भद्रायां ते रणयन्त सन्दृष्टौ ॥

त्वां वर्द्धन्ति क्षितयः पृथिव्याम् । त्वꣳ राय उभयासो जनानाम् ।

त्वं त्राता तरणे चेत्यो भूः ।

पिता माता सदमिन्–मानुषाणाम् ॥ **24 (10)**

T.B.3.6.10.3

स पर्येण्यः स प्रियो विक्ष्वग्निः । होता मन्द्रो निषसादा यजीयान् ।

तं त्वा वयं दम आ दीदिवाꣳसम् । उपज्ञुबाधो नमसा सदेम ॥

तं त्वा वयꣳ सुधियो नव्यमग्ने । सुम्नायव ईमहे देवयन्तः ।

त्वं विशो अनयो दीद्यानः । दिवो अग्ने बृहता रोचनेन ॥

विशां कविं विश्पतिꣳ शश्वतीनाम् ।

नितोशनं वृषभं चर्.षणीनाम् । **25 (10)**

T.B.3.6.10.4

प्रेतीषणिमिषयन्तं पावकम् । राजन्तमग्निं ँयजतꣳ रयीणाम् ॥

सो अग्न ईजे शशमे च मर्तः । यस्त आनट्थ्–समिधा हव्यदातिम् ।

य आहुतिं परि वेदा नमोभिः । विश्वेथ्स वामा दधते त्वोतः ॥

अस्मा उ ते महि महे विधेम । नमोभिरग्ने समिधोत हव्यैः ।

वेदी सूनो सहसो गीर्भिरुक्थैः ।

आ ते भद्रायाꣳ सुमतौ यतेम ॥ **26 (10)**

T.B.3.6.10.5

आ यस्ततन्थ रोदसी वि भासा । श्रवोभिश्च श्रवस्यस्तरुत्रः ।

बृहद्भिर्–वाजैः स्थविरेभिरस्मे । रेवद्भिरग्ने वितरं ँविभाहि ॥

नृवद्वसो सदमिद्धेह्यस्मे । भूरि तोकाय तनयाय पर्श्वः ।

पूर्वीरिषो बृहतीरारे अघाः । अस्मे भद्रा सौश्रवसानि सन्तु ॥

पुरूण्यग्ने पुरुधा त्वाया । वसूनि राजन्–वसुताते अश्याम् ( ) ।

पुरूणि हि त्वे पुरुवार सन्ति ।

अग्ने वसु विधते राजनि त्वे ॥ **27 (12)**

(जागृवाꣳसो अनु ग्मन् – मानुषाणां – चर्.षणीनां – ँयते – माश्यां द्वे च) (A10)

3.6.11 <u>अनुवाकं 11 – हविर्वनस्पतिस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च</u>

<u>T.B.3.6.11.1</u>

आ भरतꣳ शिक्षतं ँवज्रबाहू ।

अस्माꣳ इन्द्राग्नी अवतꣳ शचीभिः । इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य ।

येभिः सपित्वं पितरो न आयन्न् ॥ होता यक्षदिन्द्राग्नी ।

छागस्य हविष आत्तामद्य । मद्ध्यतो मेद उद्भृतम् । पुरा द्वेषोभ्यः ।

पुरा पौरुषेय्या गृभः । घस्तान्नूनम् । **28 (10)**

<u>T.B.3.6.11.2</u>

घासे अज्राणां ँयवसप्रथमानाम् । सुमत्क्षराणाꣳ शतरुद्रियाणाम् ।

अग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानाम् ।

पार्श्वतः श्रोणितः शितामत उथ्सादतः । अङ्गादङ्गादवत्तानाम् ।

करत एवेन्द्राग्नी । जुषेताꣳ हविः । होतर्यज ॥

देवेभ्यो वनस्पते हवीꣳषि ।

हिरण्यपर्ण प्रदिवस्ते अर्थम् । **29 (10)**

T.B.3.6.11.3

प्रदक्षिणिद्–रशनया नियूय । ऋतस्य वक्षि पथिभी रजिष्ठैः ॥

होता यक्षद्–वनस्पतिमभि हि । पिष्टतमया रभिष्ठया रशनयाऽऽधित ।

यत्रेन्द्राग्नियो श्छागस्य हविषः प्रिया धामानि ।

यत्र वनस्पतेः प्रिया पाथाᳬसि ।

यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि । यत्राग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि ।

तत्रैतं प्रस्तु–त्येवो–पस्तुत्येवोपावस्रक्षत् ।

रभीयाᳬ समिव कृत्वी । **30 (10)**

T.B.3.6.11.4

करदेवं देवो वनस्पतिः । जुषताᳬ हविः । होतर्यज ॥

पिप्रीहि देवाᳬ उशतो यविष्ठ । विद्वां ऋतूᳬर्. ऋतुपते यजेह ।

ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरग्ने । त्वᳬ होतॄणामस्यायजिष्ठः ॥

होता यक्षदग्निᳬ स्विष्टकृतम् ।

अयाडग्नि–रिन्द्राग्नियो श्छागस्य हविषः प्रिया धामानि ।

अयाड्वनस्पतेः प्रिया पाथाᳬसि ( ) ।

अयाड्देवाना–माज्यपानां प्रिया धामानि ।

यक्षदग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि । यक्षथ् स्वं महिमानम् ।

आयजतामेज्या इषः । कृणोतु सो अद्ध्वरा जातवेदाः ।

जुषताᳬ हविः । होतर्यज ॥ **31 (17)**

(नून – मर्थं – कृत्वी – पाथाᳬसि सप्त च) (A11)

3.6.12 अनुवाकं 12 – तेषामेव याज्याः

T.B.3.6.12.1

उपोह यद्विदथं वाजिनो गूः । गीर्भिर्–विप्राः प्रमति–मिच्छमानाः ।

अर्वन्तो न काष्ठां नक्षमाणाः । इन्द्राग्नी जोहुवतो नरस्ते ॥

वनस्पते रशनयाऽभिधाय । पिष्टतमया वयुनानि विद्वान् ।

वह देवत्रा दिधिषो हवीᳬषि । प्र च दातारममृतेषु वोचः ॥

अग्निᳬ स्विष्टकृतम् ।

अयाडग्नि–रिन्द्राग्नियो रुछागस्य हविषः प्रिया धामानि । **32 (10)**

T.B.3.6.12.2

अयाड्वनस्पतेः प्रिया पाथाᳬसि ।

अयाड्देवाना–माज्यपानां प्रिया धामानि ।

यक्षदग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि । यक्षथ् स्वं महिमानम् ।

आयजतामेज्या इषः । कृणोतु सो अद्ध्वरा जातवेदाः ।

जुषताᳬ हविः । अग्ने यदद्य विशो अद्ध्वरस्य होतः ।

पावक शोचे वेष्ट्वᳬ हि यज्वा ।

ऋता यजासि महिना वि यद्–भूः ( ) ।

हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥ **33 (11)**

(धामानि – भुरेकं च) (A12)

3.6.13 अनुवाकं 13 – अनूयाजप्रैषाः

T.B.3.6.13.1

देवं बर्.हिः सुदेवं देवैः स्याथ् सुवीरं वीरैर्वस्तोर्–वृज्येताक्तोः

प्रभ्रि–येतात्यन्यान्–राया बर्.हिष्मतो मदेम वसुवने वसुधेयस्य

वेतु यज ॥

देवीर्–द्वारः संघाते विड्वीर्यामञ्छिथिरा ध्रुवा देवहूतौ वथ्स

ईमेनास्तरुण आमिमीयात्–कुमारो वा नवजातो मैना अर्वा

रेणुककाटः पृणग्वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु यज ॥

देवी उषासा नक्ताऽद्यास्मिन्. यज्ञे प्रयत्यह्वेतामपि नूनं दैवीर्विशः
प्रायासिष्टा᳡ सुप्रीते सुधिते वसुवने वसुधेयस्य वीतां ँयज ॥
देवी जोष्ट्री वसुधिती ययोरन्याऽघा द्वेषा᳡सि युयवदाऽन्या वक्षद्–वसु
वार्याणि यजमानाय वसुवने वसुधेयस्य वीतां ँयज ॥
देवी ऊर्जाहुती इषमूर्जमन्या वक्षथ्सग्धि᳡ सपीतिमन्या नवेन पूर्वं
दयमानाः स्याम पुराणेन नवं तामूर्जमूर्जाहुती ऊर्जयमाने अधातां
ँवसुवने वसुधेयस्य वीतां ँयज ॥
देवा दैव्या होतारा नेष्टारा पोतारा हताघशा᳡सा–वाभरद्वसू वसुवने
वसुधेयस्य वीतां ँयज ॥
देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीरिडा सरस्वती भारती द्यां भारत्यादित्यै–
रस्पृक्षथ्–सरस्वतीम᳡ रुद्रैर् यज्ञमावी–दिहैवेडया वसुमत्या
सधमादं मदेम वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु यज ॥

देवो नराशꣳस–स्त्रिशीर्.षा षडक्षः शतमिदेनꣳ शितिपृष्ठा आदधति
सहस्रमीं प्रवहन्ति मित्रावरुणेदस्य होत्रमर्.हतो बृहस्पतिः
स्तोत्रमश्विना ऽऽद्ध्वर्यवं ँवसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥
देवो वनस्पतिर्. वर्.षप्रावा घृतनिर्णिग्–द्या–
मग्रेणास्पृक्षदाऽन्तरिक्षं मद्ध्येनाप्राः पृथिवी–मुपरेणादृꣳहीद्–वसुवने
वसुधेयस्य वेतु यज ॥
देवं बर्.हिर्वारितीनां निधे धासि प्रच्युतीनाम–प्रच्युतं निकामधरणं
पुरुस्पार्.हं ँयशस्वदेना बर्.हिषाऽन्या बर्.हीꣳष्यभिष्याम वसुवने
वसुधेयस्य वेतु यज ( ) ॥
देवो अग्निः स्विष्टकृथ् सुद्रविणा मन्द्रः कविः सत्यमन्माऽऽयजी
होता होतुर्. होतुरायजीयानग्ने यान्–देवानयाड्याꣳ अपिप्रेर्ये ते होत्रे
अमथ्सत ताꣳ ससनुषीꣳ होत्रां देवं गमां दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमꣳ
स्विष्टकृच्चाग्ने होताऽभूर्वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके
वीहि यज ॥ **34 (11)** ***(यजैकं च)*** *(A13)*

3.6.14 अनुवाकं 14 – अनूयाजयाज्याः

T.B.3.6.14.1

देवं बर्.हिः । वसुवने वसुधेयस्य वेतु । देवीर्द्वारः । वसुवने
वसुधेयस्य वियन्तु । देवी उषासा नक्ता । वसुवने वसुधेयस्य वीताम् ।
देवी जोष्ट्री । वसुवने वसुधेयस्य वीताम् । देवी ऊर्जाहुती ।
वसुवने वसुधेयस्य वीताम् । **35 (10)**

T.B.3.6.14.2

देवा दैव्या होतारा । वसुवने वसुधेयस्य वीताम् ।
देवीस्तिस्र–स्तिस्रो देवीः । वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु ।
देवो नराशꣳसः । वसुवने वसुधेयस्य वेतु । देवो वनस्पतिः ।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु । देवं बर्.हिर्वारितीनाम् ।
वसुवने वसुधेयस्य वेतु । **36 (10)**

T.B.3.6.14.3

देवो अग्निः स्विष्टकृत् । सुद्रविणा मन्द्रः कविः ।
सत्यमन्माऽऽयजी होता । होतुर्. होतुरायजीयान् ।
अग्ने यान्देवानयाट् । याꣳ अपिप्रेः । ये ते होत्रे अमथ्सत ।

ताꣳ सस्नुषीꣳ होत्रां देवं गमाम् ।

दिवि देवेषु यज्ञमेरयेमम् । स्विष्टकृच्चाग्ने होताऽभूः ( ) ।

वसुवने वसुधेयस्य नमोवाके वीहि ॥ **37 (11)**

(वीतां – वैत्व – भूरेकं च) (A14)

3.6.15 अनुवाकं 15 – सूक्तवाकप्रैषाः

T.B.3.6.15.1

अग्निमद्य होतारमवृणीतायं यजमानः पचन् पक्तीः पचन् पुरोडाशं बद्ध्नन्–निन्द्राग्निभ्यां छागꣳ सूपस्था अद्य देवो वनस्पति–रभव–दिन्द्राग्निभ्यां छागेनाघस्तां तं मेदस्तः प्रति पचताऽग्रभीष्टामवीवृधेतां पुरोडाशेन त्वामद्यर्.ष आर्.षेयर्.षीणां नपादवृणीतायं यजमानो बहुभ्य आ संगतेभ्य एष मे देवेषु वसु वार्या यक्ष्यत इति ता या देवा देव–दानान्यदुस्तान्यस्मा आ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतरसि भद्रवाच्याय प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूहि ॥ **38 (1)** *(अग्निमद्यैकम्) (A15)*

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 15 Anuvaakams :-

(अञ्जन्ति – होता यक्षथ् – समिद्वो अद्या – ग्नि – रजैद् – दैव्या – जुषस् – वा वृत्रहणा – गीर्भि – स्त्व७ ह्या – भरत – मुपोह यद् – देवं बर्.हिः सुदेवं – देवं बर्.हि – रग्निमद्य पञ्चदश)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(अञ्जन् – त्युपावसृजन् – नान्या युवत् – करदेव मष्टात्रि७शत्)

First and Last Word 3rd Ashtakam 6th Prapaatakam :-

(अञ्जन्ति – सूक्ता ब्रूहि)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः ॥

==========

Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3, Prapaatakam 6 (TB 3.6)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	38
Anuvakam 2	2	24
Anuvakam 3	5	48
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	8
Anuvakam 6	4	40
Anuvakam 7	2	23
Anuvakam 8	2	22
Anuvakam 9	1	12
Anuvakam 10	5	52
Anuvakam 11	4	47
Anuvakam 12	2	21
Anuvakam 13	1	11
Anuvakam 14	3	31
Anuvakam 15	1	1
Total →	38	387